"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Eina Pėtnyčiomis, Chicago, Ill.
Metine Prenumerata:
Suvienytose Valstijose $2.00
Kanadoje ir Meksike $2.50
Visose kitose užsičetusiose $3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų kainų klauskite laišku. Adresuokite:
A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published Fridays at Chicago, Ill.
Yearly Subscription rates:
In United States $2.00
To Canada and Mexico $2.50
To all other Foreign Countries $3.00
Advertising rates on application. Address
A. OLSZEWSKI, Pub.
3252 So Halsted St., CHICAGO, ILL.

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office of Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

Metai XXIII — CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, 13 d. LAPKRIČIO (NOVEMBER), 1914 M. — No. 46

Didėji Karė.

Iš Petrogrado, Londono ir Paryžiaus ateina žinios apie talkininkų laimėjimus lygiai ant vakarinio, kaip ir ant rytinio mušio lauko. Ant mušio lauko Belgijoj yra ir pats Vokietijos ciesorius. Nors jis, be abejonės, neturi Napoleono gabumo, bet jo pasirodymas mušiuose vis-gi pakelia dvasią, jeigu ne visų, tai bent jį garbinančių kareivių. Tokių gi Vokietijos kariumenėj yra dar daug.

Vokiečiai prie Ostend atgabeno savo 42 centimetrų kanuoles ir stato jas jurių pakrantėse ginti vokiškas pozicijas nuo angliškų laivų. Bet tokias kanuoles turi ne vien vokiečiai; tokias kanuoles turi visų kraštų mušio laivai. Smarkųs mušiai buvo ant visos linijos nuo Šiaurinių jurių iki Alzatijos rubežių, lygiai Belgijoj, kaip ir Francuzijoj, nes mat vokiečiai mėgino perlaužti talkininkų linijas, bet tas jiems nepasisekė. Smarkiai priešakin metėsi vokiečiai vėl ant linijos Arras-Ypres, bet visur talkininkai jų užpuolimus atmušė ir užėmė tulas vokiečių pozicijas. Čia iš visų Belgijos ir Francuzijos kitų kraštų traukia kariumenė; jau 150,000 kareivių išsiuntė iš Koelno. Mieste Bruges pagarsinta, jog kariumenė pasitraukė nuo Yser paupių ir ištraukė prie Ypres, kur vokiškoji kariumenė neįstengia talkininkų įveikti.

Francuzų vyriausiasis kariumenės vadovas generolas Joffre visiems atskirų dalių francuzų vadovams prisakė priešakin žengti ir tai ant visos linijos nuo Šiaurinių jurių iki Vokietijos rubežių ir pasistengti suvisu iš Francuzijos ir Belgijos išstumti vokiečius. Žinovai mano, kad jeigu francuzų žengimas pasiseks, į 14 dienų vokiečiai turės į Vokietiją iš visų svetimų kraštų išsikraustyti.

Sulyg privatiškų žinių, vokiečiai nelaukia francuzų žengimo, bet pirma pradeda atgal trauktis. Belgijoj vien tvirtovėse yra didesni vokiečių garnizonai, o iš kitų miestų jų kariumenė traukiasi, eilės traukinių gabena vokiečių kareivius į rytus. Ir paskutiniai vokiečių užpuolimai buvo kur kas silpnesni, todėl talkininkai lengvai juos atmušė, užėmė buvusias jų rankose pozicijas.

Ir vokiečių raportuose nėra dabar žinių apie jų kariumenės laimėjimus; labai nesigiria jau nei vokiškas ambasadorius Washingtone, o jo draugas, Austrijos ambasadorius Dr. Dumba dar tykiau kalba apie austrų laimėjimus, netaiso jau taip drąsiai Paryžiaus ir Petrogrado neva melų.

Ties Ypres vokiečiams nepasisekė prisigriebti jurių. Belgai užėmė Mesines. Tokiu budu pasirodo, kad vokiečiai nuo Calais tapo atgal atstumti, nužengti į Francuzijos pajurius nepasisekė.

Ir anglai prie Armentieres, La Bassee ir Arras vokiečius atgal nustumė. Aisne paupiuose eina smarkųs mušiai, bet ir čia vokiečiai negali talkininkų įveikti, bet talkininkai išstumė juos iš pozicijų.

Smarkųs mušiai traukiasi prie Soissons ir Vregny. Čia vienok vokiečiai palaiko savo pozicijas. Vokiški kareiviai sako, jog jie dabar nemano varžytis Yser paupiuos, bet keliaus mušti įsiveržusius Vokietijon rusus. Laikraščių korespondentai taipgi praneša, jog iš Belgijos eina su kareiviais geležinkelio traukiniai į rytus; vagonai turi užrašus "Petrogradan." Bet tie traukiniai, turbut, ne greit ten prisigriebs. Karės vedėjas, vokiško štabo perdėtinis, gen. Moltke, tapo nuo vietos prašalintas.

Vokietijoj tapo suareštuoti visi ten gyvenę anglai nuo 17 iki 45 metų. Suimta keli tukstančiai anglų ir visi sugabenta į Ruhleben, kur yra ateivių stotis.

Vokiečiai rengiasi prie žieminio karės vedimo, kareiviams rupinama skrandos ir šilti drabužiai; tai matyt jie nesitiki šiuose metuose karę užbaigti. Vienas francuziškas aficieras išreiškė nuomonę, jog karė trauksis iki 1917 m., o vokiečiai iš Francuzijos bus išvyti vasario mėnesyj, 1916 m. Žinoma, tai yra tik spėjimai, be pamato. Iki 1917 metų nei turtingiausia tauta karės neįstengs vesti, nes visiems pritruks pinigų. Todėl prisieitų, nors viena pusė kitos neįveiktų, taikytis su priešu.

Nuo rytinio mušio lauko prieštaraujančios ateina žinios. Sulyg vokiečių žinių, rusai tapo sumušti prie Vištyčio, čia paimta belaisvėn 4,000 rusų, vokiečiams teko 10 mašininių kanuolių. Sulyg gi žinių iš Petrogrado—vokiečiai tapo prie Virbaliaus sumušti. Rusai iš Lenkijos išvijo vokiečius, užėmė Stalupėnus, Gumbinę, Lycką, Soldau ir įsiveržė į Sleziją ir Poznaniaus provinciją ir vėl traukia į Mozurų ežerų apskritį, kur kartą jau rusų kariumenė tapo sumušta ir turėjo atgal Rusijon pasitraukti.

Vokiečiai nieko nesako apie paėmimą Virbalio, Stalupėnų ir Gumbinės. Jeigu tai teisybė (jeigu butų neteisybė, tai vokiečiai protestuotų), tai išilgai geležinkelio Karaliaučiun nuo Kauno rusai turėjo vokiečius sumušti. Vištytis gi ir Ramintų girios yra tik lietuviška mylia nuo Virbalio. Tai jeigu prie Virbalio ir toliau į pietus prie Lyck vokiečiai tapo sumušti, tai prie Vištyčio jie rusų sumušti negalėjo. Matyt vokiečių atnaujinta sena žinia apie sumušimą rusų, jiems iš Vokietijos besitraukiant, kada ir prie Virbalio, ir prie Vištyčio rusai tapo sumušti. Rusų patrolės atsirado jau prie Brombergo (Bydgoszcz). Mušiai eina dar prie miesto Sieradz; yra tai paskutinė vieta Lenkijoj, kur vokiečiai dar laikosi; kitur jie "stumti už upės Wartos; kazokų patrolės atsirado Poznaniaus provincijoj, kur išdegino geležinkelio stotį Pleszow.

Pietinėj Lenkijoj sujungtoms vokiečių ir austrų kariumenėms taipgi nesiseka. Rusai užėmė visus miestus išilgai Prusų ir Austrijos rubežių, tame ir Sandomierzą. Traukdama nuo miesto Kielce, rusų kariumenė atskyrė austrų armiją nuo jos veikimo linijos ir privertė trauktis nuo Sano paupių. Mėgino ji trauktis prie tvirtovės Krokavo, bet rusai užėmė visus pasitraukimo kelius ir visą iš pusantro miliono kareivių susidedančią armiją privertė trauktis per Karpatų kalnus Vengrijon. Pereiti žiemos laike per kalnus labai sunku, nes perėjimai užpustyti.

Galicijoj rusai išnaikino 20,000 austrų raitelių ir daug jų nelaisvėn paėmė. Paskutinėse dienose austrai nužudė 30,000 kareivių. Visa austrų kariumenė pasitraukė jau už miestų Lancut ir Przeworsk, o rusai laiko Jarosław.

Galicijoj suorganizuoti pagelbon austrams lenkų liuosnorių legijonai tapo vokiečių nuginkluoti. Bėgant vokiečiams iš Lenkijos, jie pareikalavo, kad lenkai jiems savo arklius atiduotų, nes vokiečių arkliai išgaiso; lenkai vienok atsisakė tai padaryti ir šuviais gynė savo nuosavybę ir daug arklių nušovė. Už tai vadovas vokiškos kariumenės paliepė nuginkluoti lenkų legijonus.

Ant mušio lauko piet-ryčiuose, taigi su Turkija, nieko svarbesnio neatsitiko. Prie Kaukazo rubežių buvo vien susirėmimai priešakinių rusų ir turkų kariumenių dalių. Sulyg žinių iš Berlino, Turkija prieš Egiptą pasiuntė 250,000 kareivių. Perdėtinis mahometonų bažnyčios Šeik-ul-Islam apšaukė šventą karę prieš francuzus, anglus ir rusus, o vokiški agentai stengiasi sukelti Persiją, Egiptą ir Afganistaną, bet nei Egipto, nei Persijos mahometonai nenori karėn kištis. Turkijos agentai kursto Tripoliso arabus prieš Italiją, bet sukilimas ten vien suskubintų stojimą Italijos Vokietijos priešų pusėn. Talkininkai stengiasi sutaikyti Serbiją su Bulgarija ir Grekija. Bulgarijai siulo Makedoniją, Grekijai pietinę Albaniją, kad jos stotų prieš Turkiją, tai gali dar daugiau gauti.

Turkų kariški laivai bombardavo Rusijos miestus Kaukazo apskr.: Poti ir nuo Turkijos atimtą 1877 m. Batumą, bet nedaug jiems nuostolių pridirbo; nuo šuvių rusiškų kanuolių turkų laivai pasitraukė. Anglų ir francuzų laivai bombardavo Dardanelių fortus.

Vokiška tvirtovė Tsing-tao, Kynuose, o su ja ir visa valdyba Kiau-čau, tapo japonų paimta. Vokiškas garnizonas iš 5,000 kareivių tapo nelaisvėn paimtas. Pasiliuosavę japoniški ir angliški kariški laivai išplaukė į Pietinės Amerikos pakrantes gaudyti vokiškus kariškus laivus, kurie nesenai Pietinės Amerikos pakrantėse paskandino vieną angliską kariską laivą, o kitą labai dručiai pagadino.

Kadangi dabar, apvaldžius Kiau-čau vokišką valdybą, japonai turi liuosas rankas, tai talkininkai jų paprašė atsiųsti padėti mušti vokiečius 200,000 kareivių. Jeigu vokiečiai įveiktų talkininkus, tai Japonija žino, kad paskui jie Japoniją užpultų, todėl pats reikalas ją su talkininkais riša. Viena dalis japonų kareivių butų pasiųsta Siberijos geležinkeliu Rusijon, o kita per Suezo kanalą Francuzijon.

Iš Karės Lauko.

Londonas, lapkričio 4 d. Vokiečiai, kaip pranešama iš Amsterdamo, pradėjo trauktis atgal išilgai visą belgišką frontą nuo Thielt iki Bruges. Belgų oficialis pranešimas sako, kad vokiečiai apleido Yser upę ir pasitraukė atgal.

Valparaiso, Čili (Pietinėj Amerikoj), lapkričio 4 d. Vokiečių eskadra sumušė anglų laivus netoli nuo krantų Pietinės Amerikos.

Londonas, lapkričio 5 d. Oficiališkai apskelbta Londone, kad tarp Anglijos ir Turkijos yra kariškas stovis.

Londonas, lapkričio 5 dieną. Laikraštis Times praneša žinią, kad vokiškas skraiduolis Koenigsburg tapo sunaikintas Indijos didjuryj.

Londonas, lapkričio 5 d. Vokiečių skraiduolis York užšoko ant minos ir nuskendo Jahde ilankoj, netoli upės Wesero įpuolimo. Sulyg žinios iš Amsterdamo, jo visa įgula, susidedanti iš 500 vyrų, žuvo. Nelaimės vieta yra Šiaurės jurėse, netoli Wilhelmshaven.

Bordeaux, Francuzija, lapkričio 5 d. Sykiu su Anglija ir Francuzija apskelbė, kad tarp jos ir Turkijos yra kariškas stovis.

Angliia, apskelbus kariską stovį, tuojaus prijungė Viduržemio salą Cyprus. Ši sala buvo rėdoma Anglijos valdininkų, bet oficialiai priklausė Turkijai. Ji yra svarbi kaipo stotis kariškiems laivams.

Londonas, lapkričio 5 d. Prof. Bernard Bares, Anglijos oficialis reprezentantas prie rusų štabo karės fronte, prisiunčia sekantį telegramą Londonan:

"Ištikimi liudininkai atsilieptia su didelių entuziazmu apie rusų kariumenę pietinėj dalyj Lenkijos, kur netrukus laukiama vėl narsių ir svarbių mušių.

"Kaip kitur, taip ir čia sunkioji vokiečių artilerija perviršija rusišką, bet rusų "lauko kanuolės" ir haubitsos yra naudojamos su pažymėtinu vikrumu ir gerai nutaiko.

'Rusų kariumenė visuomet taikosi prie šturmą durtuvais, iš kurių priešas kiek galėdamas stengiasi išsisukti. Rusų kavalerija įvairiuose atsitikimuose parodė didelį greitumą ir buvo vartojama labai gudriai ir išmintingai.

"Paprasti metiniai "liosai" padidins rusų armiją ant pusės miliono vyrų. Sužeistųjų prižiura yra taipgi sutaisyta ir tinkamai prisirengta prižiurėti kad ir daugiaus negu milioną sužeistų.

Paryžius, lapkričio 5 d. Sulyg žinios, atėjusios laikraščiui Temps, Amerikos jureiviai nuo skraiduolio North Carolina tapo išsodinti miestan Beirut, Sirijoj, apsaugojimui ten gyvenančių amerikonų. (Beirut yra parodytas ant žemlapio, kuris telpa šios dienos numeryj).

Amsterdamas, Hollandijoj, lapkričio 6 d. Vokiškas laikraštis Vossische Zeitung praneša žinią iš Sofijos, Bulgarijoj, sulyg kurios turkų skraiduoliai pasekmingai bombardavę rusų fortifikuotą uostą Batum, ant Juodųjų jurių.

Londonas, lapkričio 6 d. Korespondentas laikraščio Chronicle praneša iš Petrogrado, kad žiema prasidėjo jau kaip reik ir pereitą seredą ant upės Nevos sustojo laivų judėjimas. Sniegas uždengė žemę išilgai Lietuvos ir Lenkijos parubežių ir vokiečiai buk labai daug nukenčia nuo šalčio.

Londonas, lapkričio 6 d. Žinios, ateinančios iš Pietinės Afrikos, praneša, kad boerų sukilimą galima skaityti beveik užbaigtu. Boerų kariumenė blogai esanti ginkluota ir mažai turi amunicijos.

Londonas, lapkričio 6 d. Žinios, atėjusios iš šiaurinės Francuzijos, pasakoja, kad Belgijoj, kur pastaraisiais laikais buvo narsiausi mušiai, pats kaizeris buvo arti mušio linijų ir jo kvatiera pagalios tapo perkelta į Thielt. Pereitą nedėldienį kaizeris su keliais palydovais atvyko automobilium į Thielt, kur jo laukė prirengta kvatiera ir pietai. Kaizerio bagažą sukrauta vienan kambarin, o jis pats skubiai sėdo prie stalo pietų valgyt. Po pietų, vieton eiti į savo kambarį, kur jis turėjo pernakvoti, jis skubiai išvažiavo kitan miesto galan, kur jo laukė jau kita kvatiera pagaminta. Į 20 minutų po kaizerio išvažiavimui šešios bombos nukrito į kambarį, kur buvo jo bagažas sukrautas, ir visai išardė tą namą. Du kaizerio palydovai, kurie buvo likę tuose namuose, tapo užmušti. Automobilius kieme taipgi tapo suardytas. Bombos buk buvo numestos nuo francuziškų orlaivių. Matyt, francuzams iškalno buvo duota žinia apie kaizerio atsilankymą.

Londonas, lapkričio 6 d. Telegramas, atėjusis laikraščiui Daily Telegraph iš Odessos, per Maskvą, sako, kad 12 turkiškų ir vokiškų transportinių laivų su anglimis tapo paskandinta netoli Uzunguldak, Anatolijos pakraščiuose.

Petrogradas, lapkričio 6 d. Galicijoj, dvare Jędrzejevo, nusišovė vienas iš žymiausių lenkiškų poetų, Vladimiras Przekowa-Tetmajer. Jis buvo Krokavo apskričio lenkų atstovu Austrijos parliamente. Nusižudė jis, kaip sako, iš nusiminimo, kad Galicijos lenkai dabartinėj karėj eira išvien su austrais ir vokiečiais, kurie, jo nuomone, yra didžiausi ir pavojingiausi lenkų priešai. Tetmajer buvo jau ne jaunas. Ar jis nusižudė dėl pažvalgų skirtumo su dauguma Galicijos lenkų, nežinia, bet jis turėjo ir daug nemalonumų nuo socialistų laikraščio "Naprzód" nukęsti, kuris jį visokiais budais šmeižė ir niekino. Dėl tų niekinimų Tetmajer buvo dvikovon iššaukęs Galicijos socialistų vadovą Daszynskį, bet tas atsisakė stoti, nes neprigulėdamas prie laikraščio redakcijos ir per tai neturėdamas ten įtekmės, už talpinamus ten straipsnius atsakyti negalėjo.

Rymas, lapkričio 6 d. Laikraštis Tribuna praneša žinią iš Petrogrado, kurioj sakoma: "Kaizerio giminaitis grafas von Schwerin mirė mieste Lodz nuo žaizdų, kurias jis gavo mušyj netoli Skierniewice."

Petrogradas, lapkričio 6 d. Išvažiuodamas ant mušio lauko, Rusijos caras sumažino bausmę iki pusei metų žinomam filiologui ir žinovui lietuviškos kalbos, buvusiam Petrogrado universiteto profesoriui Badouin de Courteney. Jis, už parašymą politiškos brošiuros apie prietikius Rusijoj buvo teismo 2 metams kalėjiman pasiųstas. Bodouin, nors jo pravardė francuziška, yra lenkas, tą jis ir teisme pasakė.

Vienna, lapkričio 6 d. Kariškoji Krokavo valdžia uždraudė pabėgėliams iš Galicijos ineiti ir apsigyventi Krokave. Šitas užgynimas parodo, kad Krokavas rengiasi prie apgulos ir kad netrukus visi pašaliniai gyventojai bus iš miesto prašalinti, nes miestas tikisi prisiartinimo rusų armijos.

Teismai Viennoj, sakoma, užversti bylomis, kuriomis kaltinama apskųstuosius už platinimą bauginančių žinių. Policija, sakoma, stropiai darbuojasi, apskųsdama visus tokių žinių platintojus, o teismai skaudžiai už tai žmones baudžia.

Londonas, lapkričio 6 d. Žinia iš Amsterdamo, Hollandijoj praneša Reuterio telegrafiškai kompanijai, kad iki lapkričio 4 dienai vokiečiai nuo karės pradžios turėjo paėmę sekantį skaitlių belaisvių: francuzų—3,138 aficierus ir 188,618 kareivių; rusų—3,121 aficierą ir 186,779 kareivius; belgų—537 aficierus ir 34,907 kareivius; anglų—417 aficierų ir 15,730 kareivių. Tas sudaro išviso apie 430,000 paimtų belaisvėn.

Kiek yra patekę belaisvėn vokiečių ir austrų, tuom tarpu nežinoma, nes nei francuzai, nei rusai negarsina. Angliškų expertų aprokavimai mena, kad vokiečiai su austrais iki šiam laikui nusirojo užmuštais, sužeistais ir belaisvėn paimtais apie pusantro miliono kareivių išviso.

Londonas, lapkričio 6 d. Žinia iš Amsterdamo sako:

"Telegramas, atėjusis iš Berlino praneša, kad kaizeris prižadėjo padovanoti 750 markių (apie $188) už kiekvieną užgriebtą nuo priešo kulkasvaidį."

Londonas, lapkričio 6 d. Anglijos admiralija pranešė oficiališkai, kad du anglų laivai žuvo pereito nedėldienio mušyj su vokiečiais netoli nuo Pietinės Amerikos pakraščių.

Londonas, lapkričio 6 d. Telegramas, atėjusis iš Alexandrijos, Egipte, sako:

"Vokiškas aficieras, vardu Mors, tapo suareštuotas Egipto policijos, kuomet jis sugrįžo iš Turkijos; pas jį rasta plianai, kaip išdinamituoti Suezo kanalą.

"Jis tapo pastatytas prieš karišką teismą ir nuteistas kalėjiman visam gyvenimui."

(Suezo kanalas jungia Raudonasias jures su Tarpžemio jurėmis ir yra begalo svarbus, nes per jį kelionė iš Europos į Indijas daugiaus negu pusiau susitrumpina. Jį laiko Anglija).

Tokio, lapkričio 7 d. Oficiališkai čia pranešama, kad vokiečių tvirtovė Tsing-tao pasidavė japonams.

Pranešime sakoma, kad pirmas tikras žingsnis prie tvirtovės paėmimo buvo padarytas vidurnaktyj, kuomet japonų infanterija šturmavo ir paėmė vidurinį fortą vokiečių atsigynimo linijoj. Čia paimta 200 belaisvėn.

Didžiausia svarba paėmimo Tsing-tao tvirtovės yra tame, kad dabar pasiliuosuos japonų ir anglų laivynas, kuris galės but sunaudotas kitose vietose. Tapo apskelbta, kad dabar pirmiausiu darbu japonų ir anglų laivyno bus išgaudyti keletą vokiškų skraiduolių Ramiamjam vandenyne, kurie iki šiolei užpuldinėdavo tavorinius ir pasažierinius laivus.

Paėmimas Tsing-tao tvirtovės reiškia, kad Vokietija galutinai tapo išvyta iš Azijos, nes tai buvo paskutinė jos kolionija Azijoj.

Londonas, lapkričio 7 d. Korespondentas Exchange Telegraph kompanijos praneša iš Atėnų, Grekijoj, kad turkų valdžia mieste Smirnoj, Azijatiškoj Turkijoj, paliepė užgriebti visus anglų, francuzų ir rusų laivus, esančius to miesto uoste.

Konstantinopolis, lapkričio 7 d. Oficiališkai turkų pranešama, kad turkai suėjo su rusais išilgai visą frontą.

Turkų kareiviai iškratė rusų ir anglų konsuliatą Bagdade ir, sakoma, radę tenai daug ginklų.

Konstantinopolyj esą ramu ir žmonės buk persitikrinę, kad turkai šioj karėj laimėsią.

Petrogradas, lapkričio 7 dieną. Maskvos laikraščiai praneša, kad naujas Rumanijos karalius buk išsitaręs savo artimiems: "Be abejonės, męs turėsime šion karėn įsikišti."

Jeigu Rumanija ištikro karėn įsikiš, tai nėra abejonės, kad ji stos Rusijos pusėn.

Petrogradas, laprikčio 8 dieną. Rusai išsodino vokiečius iš stipriai fortifikuotų pozicijų Virbalyj. Tai buvo paskutinė vokiečių pozicija Lietuvoj, ir dabar Suvalkijoj jau nei vieno vokiečio neliko.

Po pekliško bombardavimo vokiškų pozicijų kanuolėmis, kazokai šoko šturmu ant priešakinių vokiškų apkasų; po kazokų priedanga tuom pačiu laiku šoko pulkai rusų infanterijos (pėstininkų), bet kuomet rusai pasiekė vidurinių fortų, tai tie pasirodė tušti—vokiečiai atsisakė priimti mušį "ranka rankon" ir leidosi bėgti atgal per rubežių, palikdami didelį skaitlių kariškos medžiagos ir kanuolių, kurių jie nesuspėjo su savim paimti.

Rusai tomis pėdomis leidosi paskui vokiečius ir, perėję prusų rubežių, užėmė Stalupėnus, geležinkelio stotį tarp Virbalio ir Gumbinės.

Žinios iš Lenkijos ir Galicijos yra dar labjaus prielankios rusams. Rusų armijai, matyt pasisekė įvaryti kaltą tarp vokiečių ir austrų armijų ir pasekmėje, austrų armija tapo atskirta nuo vokiškos ir prispausta prie Karpatų kalnų. Sulyg pranešimų, šitas armijos padėjimas galėsiąs buti labai kritiškas. Rusai tuom tarpu, įvarę kaltą, sakoma, skubiai slenka prie Krokavo. Przemyslis vėl tapo apsuptas.

Lenkijoj, išilgai upės Warta, prieš rusus stovi vokiečių armija. Čia rusams, sakoma, pasisekė apeiti abudu vokiečių sparnu. Rusai užėmė miestą Kolo ant vokiečių kariojo sparno ir privertė juos pasitraukti 10 mylių iki miestelio Turek. Čia rusų kavalerija įsiveržė pirmu sykiu į Poznaniaus provinciją ir išardė geležinkelį netoli Pleschen (Pleschen yra į šiaur-vakarius nuo Kalish, ant geležinkelio tarp Jaroschin ir Ostrowo (žiur. ant "Lietuvos" žemlapio).

Centre eina smarkus mušis už apvaldymą miesto Sieradz, kuris yra prie upės Warta. Ant vokiečių dešiniojo sparno rusai taipgi juos apėjo aplink Jędrzejewo (ant geležinkelio tarp Kielce ir Bendzin). Tas duoda pamatą tikėti teisingumui vakarykščių pranešimų, kad dideli vokiečių pulkai pradėjo trauktis per Čenstachavą į vakarus.

Kadangi rusai užrietė vokiečių sparną ir Prusų Lietuvoj apie Mlavą ir Lyck, tai iš to kariški expertai mano, kad vokiškoji Prusų Lietuvos armija tapo atidalinta nuo vokiškojo centro ties Kališu ir tarp šitų dviejų armijų rusai taipgi įvarė kaltą, koncentruodami savo jiegas Vislos paupyj aplink miestą Wloclawek (žiur. ant "Lietuvos" žemlapio).

Paryžius, lapkričio 8 d. Žinios, atėjusios čia iš Viennos, sako, kad rusai greitai artinasi prie Krokavo ir kad Austro-Vengrijos valdininkai pradeda dėlei to labai nerymauti. Kariumenėn šaukiama kiekvieną vyrą, galintį nešioti ginklą.

Berlinas, lapkričio 8 d. Apskelbus vakar Berline surašas užmuštų, sužeistų ir prapuolusių už pereitą savaitę turi 57,800 vardų.

Londonas, lapkričio 9 dieną. Reuterio telegramas iš Rymo praneša:

"Atėjusios čia vokiškos žinios sako, kad kaizeris, labai susirupinęs rusų pergalėmis, sušaukė karės tarybą, kurioj dalyvavo gen. von Hindenburg, Wuertembergo kunigaikštis ir Feldmaršalas von Hoetzendorf, austrų generalio štabo perdėtinis. Tartasi, kokių plianų reik prisilaikyti tolimesnėj karėj su rusais."

Londonas, lapkričio 9 dieną. Abelnas mušis išilgai visą frontą, nuo Vosges kalnų net iki jurių Belgijos pakraščiuose siautė per paskutines tris dienas. Francuzai su anglais laike šių mušių laimėjo daugelyj vietų, ypatingai apielinkėse Ypres. Vokiečiai laimėjo tik apielinkėse Argonne, kur jiems pasisekė užimti svarbias augštumas prie Vienne-la-Chateau. Apie upę Aisne, netoli Soissons, francuzai atėmė visas pozicijas, kurių jie buvo nustoję prieš kelias dienas.

Londonas, lapkričio 9 dieną. Laikraščio Times korespondentas iš Petrogrado telegrafuoja, kad, sulyg privatiškų žinių, austro-vokiškos armijos apleido Čenstachavą ir Kalisz ir kad Lenkija yra jau apvalyta nuo vokiečių. Rusai, sulyg šios žinios, įsiveržė Silezijon.

Įsiveržimas rusų Silezijon ir Prusų Lietuvon, sulyg kariškų expertų nuomonės, neleis vokiečiams atitraukti iš rytų nei vieno pulko, kad pasiųsti pagelbą Francuzijon ir Belgijon; atpenč, gali vokiečiams prisieiti dar ištraukti tulas jiegas iš Belgijos ir Francuzijos, kad gelbėtis nuo rusų įsiveržimo Prusų Lietuvon ir Silezijon.

Korespondentas Weekly Dispatch prisiunčia iš Rymo sekantį telegramą:

"Sulyg rusų ambasados pranešimo Ryme, rusai užgriebė 200 kanuolių, šešis traukinius amunicijos, 40,000 šautuvų laike didelės pergalės prie upės San, Galicijoj. Rusai išviso čia paėmė 30,000 austrų nelaisvėn.

"Vokiečiai, traukdamiesi atgal, sunaikina kiekvieną miestelį, per kurį jie pereina."

Londonas, lapkričio 9 dieną. Žinia į laikraštį Times praneša iš Kopenhageno sekančiai:

"Iš Berlino ateina žinia, kad Vokietija ir Austrija dabar turi sukoncentravusios ant linijos tarp Thorn ir Krokavo apie tris milionus kariumenės ir šito, sakoma, užteks, kad sutrinti rusų armijas.

"Vokiečių militariški expertai tvirtina, kad nėra nei mažiausios

abejonės apie tai, kaip užsibaigs didelis mūšis tarp austro-vokiečių ir rusų. Jie mena, kad rusų armija bus visiškai sunaikinta. Jie aiškina, kad buvo butinai reikalinga leisti rusams prisiartinti net iki pačio Vokietijos rubežiaus (Lenkijoj), idant vėliaus neduoti jiems pabėgti. Dabartinis vokiečių pasitraukimas, sako tie expertai, yra reikalingas, kad vokiečiai turėtų užpakalyj savo armijų geras komunikacijos geležinkeliais, ko jie neturėjo Lenkijoj."

Berlinas lapkričio 9 d. Šiądien pagarsinta sekantis oficialis pranešimas apie dalykų stovį Rytinėj Prusijoj:

"Rytiniame karės teatre atakas stiprių rusiškų jiegų į šiaurius nuo Vistyčio ežero tapo atmuštas su sunkiais priešui nuostoliais. Keturi tukstančiai rusų tapo paimta belaisvėn ir 10 kulkasvaidžių užgriebta."

Londonas, lapkričio 9 dieną. Anglų korespondentai ir militariški expertai nesigaili pagyrimų rusams, kurie taip greitai apvalė Lenkiją nuo vokiečių.

"Nežiurint nepatogių ir sugedusių kelių, rusai vijo vokiečius nuo Varšavos sienų net iki Vokietijos rubežiaus su nepaprastu greitumu, darydami, vidutiniškai paėmus, po 14 angl. mylių į dieną." Kitas korespondentas sako, kad "tokio greitumo ant Lenkijos mūšių laukų nematyta nuo laikų Nepoleono." Atėmus laiką, praleistą mūšiuose rusai nušlavė vokiečius skersai pusę Lenkijos į truputį daugiau negu savaitę laiko.

Sulyg to, ar rusai tiesiog visa jiega guls ant Silezijos ir Poznaniaus provincijų, tarp kariškų kritikų yra kelios nuomonės. Vieni sako, kad rusai "kals geležį, kol ji dar karšta," t. y. guls ant vokiečių kariumenės, neduodama jai atsitaisyti. Bet kiti nurodo į gautą iš Petrogrado telegramą, kuriame sakoma, jog pirma negu gulti ant Vokietijos, Rusija žada išrišti Konstantinopolio klausimą,—vadinas, sumušti turkus ir Austro-Vengriją. Jeigu toki butų plianai rusų vado, tai kritikai mena, kad rusai pasirenėdintų tuom tarpu išvijimu vokiečių iš Lenkijos, o visas jiegas nukreiptų vėl ant Austrijos ir Turkijos.

Petrogradas, lapkričio 9 dieną. Rusų štabas Kaukazo armijos prisiunčia sekantį pranešimą iš 7 d. šio mėnesio:

"Dvi turkų divizijos, su 48 kanuolėmis ir keliomis sunkiomis kanuolėmis, sustiprintos skaitlingomis bandomis kurdų kavalerijos, pradėjo traukti į rytus nuo Erzerumo, linkui pozicijų prie Koprukeiu, kurias mes buvome užėmę pereitą pėtnyčią vakare.

"Jie pradėjo energišką užpuolimą, mėgindami apsupti rusų dešinįjį sparną. Musų artilerija atidarė karštą ugnį, ir turkai, nors jie varė prieš mus ataką po atako, galų-gale buvo priversti bėgti atgal.

"Išpradžių jų kairysis sparnas atšoko atgal, o po to ir visas frontas."

Paryžius, lapkričio 9 d. Šarvuoti rusų skraiduoliai Kagul ir Pamiat Merkurija bombardavo spragą Bosforo, kuri stipriai fortifikuota, nes ji gina Turkijos sostinę Konstantinopol. Rusų laivynas taipgi bombardavo anglių krautuves netoli Eregli. Apie tai pranešama iš Konstantinopolio laikraščiui Temps.

Turkų laivynas, sako šioji žinia, buvo išėjęs iš Bosforo susitikti su rusų laivynu, bet tuojaus sugrįžo atgal. Tulas skaitlius laivų Eregli uoste, kuris yra 128 mylias į šiaur-ryčius nuo Konstantinopolio, tapo nuskandinta laike rusų bombardavimo.

Petrogradas, lapkričio 10 dieną. Vakar vakare rusų štabas apskelbė sekantį oficialį pranešimą:

"Ant Rytprusių rubežiaus mūšiai eina toliaus. Rusų kariumenė užėmė Goldap. Apielinkėse Mlavos (stotis ant geležinkelio, Plocko gub.) mes pasistumėme pirmyn ir sulaikėme vokiškų traukinių judėjimą netoli vokiškos stoties Soldau.

"Lenkijoj vokiečiai pasitraukė iš Wloclawek į Nešava ir iš Konino į Slupa.

(Wloclawek yra pavietavas miestas ant geležinkelio netoli Thorn; Nešava yra miestas ant to paties geležinkelio tarp Wloclawek ir Thorn. Konin ir Slupca yra miestai tarp Kolo ir Schwarzenan—žiur. ant "Lietuvos" žemlapio).

"Ant kelio linkui Krokavo mes stumiame atgal austrų užpakalines sargybas. Į pietus nuo Przemysl lapkričio 7 d. mes paėmėm 1,000 austrų nelaisvėn ir tulą skaitlių kanuolių."

Londonas, lapkričio 10 dieną. Šiądien Londone oficiališkai pagarsinta, kad vokiečių skraiduolis Emden, kuris nesenai pasalais, po japonų vėliava, buvo inėjęs į Penang uostą, Azijoj, ir nuskandino du laivu, rusų ir francuzų, susitiko Bengališkoj įlankoj su Australijos angliškn skraiduoliu, kuris užvarė jį ant uolų. Užšokęs ant uolų, skraiduolis susidaužė ir sudegė. Emden skraiduolis buvo pramintas "jurių vilkas," nes jis daug blėdies pridirbo, nuskandindamas 23 priešo pasažierinius ir tavorinius laivus.

Londonas, lapkričio 10 dieną. Žinia, gauta iš Berlino bevieliniu telegrafu, paduoda sekantį oficialį turkų pranešimą, paskelbtą Konstantinopolyj:

"Turkų laivynas bombardavo rusų miestą Poti, kuris yra svarbiu rusų uostu prie Juodųjų jurių, Kaukazo pakraštyj. Padaryta dideli nuostoliai. Turkų žandarai sunaikino anglų kariumenę, išsodintą uoste Akabah, prie Raudonųjų jurių, netoli Egipto rubežiaus. Keturi angliški šarvuoti skraiduoliai iš ten pasitraukė, palikdami tik vieną skraiduolį."

Žinia iš Konstantinopolio praneša, kad ten pagarsinta oficialis turkų pranešimas, kuriame sakoma, kad turkai perėjo Egipto rubežių pereitą nedėldienį.

Bordeaux, lapkričio 10 d. Oficiališkai pranešama, kad apielinkėse upės Sanga, Kongo (Afrikoj), francuzų kariumenė po vadovyste gen. Aymerich išvijo vokiečius iš didesnės dalies minėtos teritorijos, kurios francuzai nustojo laike 1911 konvencijos.

Londonas, lapkričio 10 dieną. Gen. DeWet, sukilusių boerų vadas. Pietinėj Afrikoj, susidurė su nedideliu anglų pulku netoli Drornberg. Laike mūšio gen. DeWet sunus Danielius tapo užmuštas. Gen. DeWet sumušė ir išvaikė anglų pulką. Anglai siunčia ton apielinkėn stiprią pagelbą.

Reuterio telegramas praneša iš Cape Town, kad lapkričio 8 d. buvo kitas mūšis tarp anglų generolo Lammers ir boerų gen. Beyers. Mūšis atsibuvo prie upės Vet, į piet-ryčius nuo Bloemhof. Boerai čia tapo sumušti: 9 tapo užmušti, 11 sužeista ir 364 pakliuvo belaisvėn.

Paryžius. Lenkų liuosnorių francuziškoj kariumenėj iki šiol susirinko apie 500 vyrų. Ne daug tai; todėl jie netveria atskiro lenkiško legijono, bet tapo priskirti prie abelno svetimtaučių legijono, atsiųsto Francuzijon iš Algiero.

Austrijoj, rods, susitvėrė iš Galicijos liuosnorių du lenkiški legijonai, bet tarp jų vedėjų ir kariumenės štabo kilo dideli nesusipratimai ir kaip praneša, buk legijono vedėjas Pilsudzki tapo sušaudytas, bet patvirtinimo tos, iš Petrogrado paleistos, žinios nėra. Į legijoną priguli augštesnių mokyklų studentai ir augštesnių kliasų gimnazistai. Legijono kareiviai atsisakė duoti prisiegą ištikimybės Austrijos ir Vokietijos ciesoriams, ko nuo jų reikalauta. Lvovo ir Krokavo legijonų reikalams paskyrė 3 milionus kronų. Kaip sako, legijonistų išpradžių buvo 8,000, o dabar nei tukstančio neliko, kiti išsiskirstė. Legijonai dalyvavo mūšiuose prie Kielce ir Vengrijoj.

AMERIKA IR TURKIJA.

Kilus karei Turkijos su krikščioniškomis Europos tautomis, gyvenanti Turkijoj amerikonai atsirado dideliame pavojuje, ypač turinčios didelius turtus Turkijoj krikščioniškos misijos. Turkai, kurstomi vokiškų agentų prieš Angliją, nemoka gerai atskirti anglų nuo amerikonų, nes ir vieni ir kiti tą pačią kalbą vartoja. Turkai, sukurstyti vokiečių, nemoka susivaldyti, iš to ir naudojasi visoki kurstytojai atsiekimui savo žemų tikslų. Ir prieš karę su Rusija 1877 m. jie parengė kurstomi Rusijos bulgarų skerdynes, o jos davė Rusijai progą karę pradėti.

Photos copyright, 1914, by American Press Association.

KARĖS VAIZDAI.
Viršuj: Belgai pabėgėliai miške.
Apačioj: Kas liko iš Antwerpeno.

Tas pats gali atsitikti ir dabar, gali Turkijoj kilti skerdynės ne tik anglų ir francuzų, bet apskritai visų krikščionių, nes turkai nelabai atskiria kokios tautos yra krikščionis. Tą žino ne vien nuo senai gyvenanti krikščionis, bet ir amerikonai, ypač ten gyvenanti amerikoniški misijonieriai, o jų turkai, už nekenčiamos krikščionybės platinimą, labjausia neužkenčia. Amerikos misijos yra ir kurdų apgyventuose Turkijo apskričiuose, o ta puslaukinė tautelė fanatiškai krikščionių nekenčia, o kilusi su krikščioniškomis tautomis karė, kaip visuomet, dar labjau turi tarp mahometonų pakelti krikščionių nekentimą.

Todėl gyvenanti Turkijoj amerikonai, ypač misijonieriai, atsišaukė jau Washingtonan su prašymu atsiųsti kariškus laivus ginti ten gyvenančius amerikonus. Nors Amerikos prezidentas ir užsienių ministeris labai atsargūs, bet jie negali be apgynimo savo piliečius palikti, o šiems Turkijoj ištikro gręsia pavojus, ypač jeigu turkams karė, kaip galima tikėti, nesisektų. Nepasisekimai, suprantama, dar labjau pakeltų visų svetimtaučių nekentimą, o nuo to iki skerdynių netoli.

Todėl Amerika pasiuntė į Turkijos pakrantes savo kariškus laivus ginti savo piliečius, o kad jie ne vien pajuriuose gyvena, bet ir toliau nuo jurių, kur laivai neprieina, tai nuo laivų jureivius siunčia krašto vidurin. Bet jų turkai, retai matydami, gali nuo priešų neatskirti ir šuviais pasveikinti. Tąsyk, suprantama, be savo noro ir Amerika butų kruvinan sukurin Europoj įtraukta; suprantama, susimušus su turkais, negalėtų stoti Vokietijos pusėj.

IŠ AMERIKOS.

MOTERIMS NEPASISEKĖ.

Omaha, Nebr. Nebraska valstijoj atsibuvo balsavimai už pripažinimą moterims rinkimuose balsavimo tiesų. Balsų vienok priešingų moterims paduota 3,184 daugiau. Iki šiol moterįs gali balsuoti 11 valstijų.

DAUG AUKSO GABENO VOKIETIJON.

New York. Bremeno Lloyd'o kompanijos garlaivis Kronprinzessin Cecilia, prasidėjus karei, gabeno iš Amerikos Vokietijon 13 milionų doliarių auksu, bet jį užklupo angliški kariski laivai, todėl turėjo grįžti į Bar Harbor, Me., kur tapo sulaikytas, kol nepasibaigs karė; Amerikos kariški laivai nulydėjo jį į Bostoną.

GALVIJŲ LIGA.

Amerikoj smarkiai platinasi tarp galvijų užkrečiama "Snukio ir Kojų" liga. Todėl sveikatos užvaizda pataria ypač vaikams neduoti nevirinto pieno.

PABĖGTI NEPASISEKĖ.

St. Louis, Mo. Ligoninės dabotoja, mergina Julia Krasuska, matyt lenkė, nuo vietos atstatyta, su savim išsigabeno 4 metų dukterį Gerhardo iš St. Louis, nes kaip pasakojo, taip tą mergaitę pamylėjo, kad be jos gyventi negalėjo. Detektyvai sugriebė ją Kansas valstijoj ir gabeno atgal į St. Louis. Prie stacijos Boonville ji mėgino pabėgti: išsodino mergaitę per langą, o paskui ir pati tuom pačiu keliu išlindusi, pagriebė mergaitę ir leidosi bėgti į laukus. Pabėgimą vienok pamatė vienas iš geležinkelio tarnų ir apie tai pranešė pabėgėlę dabojantiems detektyvams, o tie, su geležinkelio tarnais, leidosi vyti ir pabėgėlę sugavę nuvežė į St. Louis.

ĮGABENIMAS BRANGIŲ AKMENĖLIŲ.

Washington, D. C. Nors Europoj eina kruvina karė, bet įgabenimas Amerikon brangių akmenėlių iš Europos nesimažina. 1913 m. Amerikon atgabenta iš svetur deimantų ir kitokių brangių akmenėlių už $45,431,998. Ir šįmet įgabenimas brangių akmenėlių yra didelis. Pasididino ir reikalavimas Amerikoj iškasamų akmenėlių, kaip tai: iškasamų Montanoj safirų, deimantų iš Arkansas ir opalių iš Nevados.

SUGRĄŽINO VALDŽIAI PASISAVINTĄ ŽEMĘ.

Washington, D. C. American Smelting and Refining Co., kurią valdžia teisman patraukė už pasisavinimą 3,493 akrų valdžios žemės, tą žemę sutinka sugrąžinti, jeigu škundą valdžia atgal atsiims. Žemė ta yra aplinkinėse Cokedale ir prie miesto Aguitar. Žemė ta verta milioną doliarių, nes tuose plotuose yra anglių sluogsniai. Apart to kompanija žada išmokėti 8% vertės ten iškastų anglių.

LIGONIŲ PRIŽIURĖTOJŲ STREIKAS.

New York. Sustreikavo 27 ligonių prižiūrėtojos Flushing ligoninėj, kadangi ligoninės užvaizda prašalino nuo vietos jų perdėtinę, merginą M. E. Melville, ir atsisakė pasakyti prašalinimo priežastis.

VĖL NUGRIUVO PANAMOS KANALO KRANTAS.

Washington, D. C. Gauta čia žinia, jog vėl nugriuvo didelis Paramos kanalo kranto plotas ir taip užtvenkė kanalą, kad jį laivai negali perplaukti. Tai jau ne pirmas nugriuvimas, ir tas rodo, kad ne tvirtai tasai kanalas nukastas.

SIUNČIA KARIUMENĘ STREIKIERIUS MALŠINTI.

Washington, D. C. Prezidentas Wilson mano siųsti kariumenę į Hartford Valley, Ark., kur nuo tulo laiko traukiasi streikai. Ten mat gana dažnai pasitaiko kruvini susirėmimai, o šerifo pagelbininkai nenori riaušes keliančių areštuoti.

SUĖMĖ 4 VOKIŠKUS AFICIERUS.

San Francisco, Cal. Amerikos valdžia, už neutrališkumo sulaužymą, suareštavo keturis aficierus porte Honalulu sulaikyto vokiško laivo "Gezer," nes jie mėgino Vokietijon pabėgti. Jie bus tol Amerikoj laikomi, kol karė Europoj nepasibaigs.

NAUJOS SAUSOS VALSTIJOS.

Po paskutinių rinkimų, atsibuvusių lapkričio 2 d., trįs naujos valstijos bus sausos, taigi tokios, kuriose uždrausta bus pardavinėti svaiginanti gėrimai. Valstijos tos yra: Arizona, Colorado ir Oregon; jos netirštai apgyventos; tirštai apgyventose saliunai pasilieka, kadangi mat, karčiamos sumoka valstijų iždan labai didelius pinigus, gyventojai tų mokesčių nejaučia. Surinkti tuos pinigus, nors jie butinai reikalingi, iš kitokių šaltinių butų nelengva. Dėl tos pačios priežasties labai mažai yra didesnių miestų Amerikoj be karčiamų. Kaip kokiuose net miestuose, kur karčiamos tapo panaikintos, miestams pinigų pritruko mokyklų ir policijos užlaikymui; todėl po kitų rinkimų daugelyj vietų karčiamos vėl tapo atidarytos. Chicagoj miestas visokiems sao reikalams iš saliunų ir alaus ir degtinės varyklų surenka netoli pusę visų miesto įplaukų. Didinti kitus mokesčius, krauti ant gyventojų dar didesnes sunkenybes neparanku, nes čia mokesčiai ir dabar, sulyginant, nemaži.

KANSAS'O STOCKJARDAI SUDEGĖ.

Kansas City, Mo. Sudegė Kansas City stockjardai ir manoma, kad 4,000 gyvulių laike gaisro sudegė. Trįs žmonės, sakoma, tapo sužeisti; apie 2,000 gyvulių išgelbėta. Gaisras prasidėjo apie pusiau dešimtą vakare.

Nuostoliai manoma, sieks apie $100,000.

LENKAI ŠAUKIASI PAGELBOS.

Lenkų centralinis komitetas nešimui pagelbos nukentėjusiems nuo karės lenkams, išsiuntinėjo anglų laikraščiams atsišaukimą prie Suvienytų Valstijų gyventojų, kuriame prašoma aukų ir pagelbos.

Po atsiliepimu yra kelios dešimtįs parašų Amerikos lenkų žymesnių veikėjų.

GAISRAI.

Quebec, Canada. Sudegė čia vidurmiestyj buvusios apautuvių dirbtuvės firmos Gale Bros. po numeriu 352 8-tos ave. Sulyg gautų žinių, sudegė prie to 5 žmonės, bent tiek sudegusių kunų rado. Kilus gaisrui, sudegusioj trioboj buvo 50 žmonių; jie visi butų sudegę, jeigu gesintojai greitai nebutų pagelbon atkakę; jie tuoj pristatė kopėčias iki 4 lubų. Dešimtį apsvaigusių nuo dumų gesintojai laukan išnešė. 5 vyrų užlipo ant stogo ir pabėgo ant stogo kaimyniškų namų ir tokiu budu išsigelbėjo. Ugnis atsirado ant antrųjų lubų, užgimė, kaip sako, per nemokėjimą apsieiti su benzina.

New York. Sudegė čia trečios kliasos hotelis prie 352 Eight ave. Ugnis atsirado naktyj, kada 50 nakvojančių svečių miegojo. Didesnę jų dalį iš degančios triobos išnešė gesintojai, bet šeši vyrai sudegė.

IŠ DARBO LAUKO.

Sioux City, Ia. Darbai taip sumažėjo, kad beveik pusė darbininkų paleista. Tarp atleistųjų yra daug lietuvių. Atleista ir vienas lietuvis užvaizda. Bedarbių daugybės vaikščioja.

Vidžemės Paukštelis.

Worcester, Mass. Darbai visai sumažėjo. Daug žmonių be darbo vaikštinėja. Nevienam bedarbiui gręsia badas.

J. Raudzevičius.

¶ **Pittsburg, Pa.** United States Steel Corporation pagarsino, jog nuo pradžios sekančių metų bus numažintos darbininkų algos, nes korporacijos dirbtuvės neturi užtektinai reikalavimų. O pirmiau plieninio trusto nariai įkalbinėjo, jog neužilgo visose plieno dirbtuvėse darbai pradės eiti gerai, reiks daugiau darbininkų ieškoti.

¶ **New York.** Prezidentas plieninio trusto E. H. Gary praneša, jog iki šiol trustas nenutarė nuo naujų metų numažinti darbininkų algas. Darbai eina, rods, silpniau, bet yra viltis, kad neužilgo pasitaisys.

¶ **Philadelphia, Pa.** Darbo komisorius užtikrina, kad šitame mieste yra 125,000 neturinčių darbo darbininkų.

IŠ VISUR.

|| Lenkijoj, dėlei stokos darbininkų, dideliuose dvaruose nenukasta bulvės. Galicijoj gi kaimiečiai užpuldinėja dvarus ir griebia, ką sau tinkamo randa, o kas netinka, tą naikina. Matyt tarp lenkų kaimiečių yra toks jau nekentimas ponų, kaip buvo baudžiavos laikuose.

|| Anglijos prekyba dėl karės žymiai sumažėjo: įgabenta Anglijon svetimų prekių už $100,850,000 mažiau, o išgabenta už $90,100,000 mažiau. Žalios medvilnės iš Amerikos atgabenta už $27,500,000 mažiau, o iš Egipto už $7,500,000 mažiau.

|| Amerikos konsulius Jeruzolimoj užtikrina, jog Palestinoj negeriausia žydams sekasi, kenčia jie badą, mieste nuo bado pasimirė 100, o 70,000 žydų neturi, ką valgyti.

|| Portugalijos sostinėj, mieste Lisbonoj, apsireiškė cholera ir gana smarkiai siaučia.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ DONORA, PA.

Lapkričo 1 d. buvo susirinkimas Donora ir apielinkės kuopų ir draugijų įgaliotinių išrinkimui kolektorių aukoms rinki nukentėjusiems nuo karės musų broliams tėvynėje Lietuvoj. Susirinkime dalyvavo iš Courtney, Pa.: 4 delegatai nuo SLA. 92 kuopos ir Liet. Darb. Brolškos Pagelbos dr-jos. Apkalbėjus reikalingumą šelpti savo brolius aukomis, sumanyta išrinkti bendrus kolektorius. Kolektoriais išrinkta: iš Courtney, Pa.: V. Gamulis ir J. Žvirblis. Iš Donora, Pa.: T. Morkus ir J. Polteris. Be tų, išrinkta dar du, kurie važinės ir po tolimesnius mieštukus, kur tik randasi lietuvių. Tokiais kolektoriais išrinkta: B. Kirstukas ir J. Kliučinskas. Jiedu apsiėmė savo kaštais važinėti. Surinktieji pinigai bus siunčiami per bendrą šios apielinkės kuopų ir draugijų išrinktą kasierių A. Kiverį. Susinešimų sekretorium išrinktas V. P. Banionis. Labai malonu yra, kad musų apielinkės kuopos ir draugijos pradeda veikti išvien; jos ir delegatus į seimą išrinko ir pasiuntė bendromis jiegomis.

Bebaigiant susirinkimą, padaryta pradžia rinkimo aukų. Aukavo šie draugai po $1.00: A. Kiveris, D. Kunigiškis, J. Žvirblis. Po 50c: V. P. Banionis, J. Kliučinskas, B. Kirstukas; po 25c: P. Živatkauskas, J. Liminskas. Viso $5.00.

Susirinkimo valdyba:
A. J. Kiveris, pirm.
V. P. Banionis, rašt.

IŠ VIRDEN, ILL.

Darbai. Nelaimės. Darbai čia pradėjo eiti geryn. Anglių kasyklos pradeda dirbti kasdien. Buvo stovėjusi viena kasykla, bet ir toji pradėjo.

Kasyklose atsitiko nesenai nelaimė su vienu lietuviu, Jokubu Valunčiun: jisai likosi karų sužeistas. Kitas lietuvis, Antanas Dabeika, 36 m. amžiaus, ėjo į darbą. Beeidamas, staiga apsirgo ir pasimirė. Čia jisai neturėjo giminių, nei pinigų nepaliko, vėlionį palaidojo angliakasių unija, prie kurios jisai prigulėjo. Priklausė dar prie vietinės D. L. K. Keistučio draugystės. Vėlionis paėjo iš Panevėžio pavieto, Kauno gub. Lietuvoje paliko seną motiną ir brolius. Laidotuvės buvo atliktos su bažnytinėmis apeigomis. Paskutinį patarnavimą atiduoti vėlioniui atvyko apie 600 žmonių. *V. N.*

IŠ SO. BOSTON, MASS.

Gabijos vakaras. Lapkričio 5 d. vietos lietuvių muzikos ir dramos draugija "Gabija," vadovaujant gerbiamam musų kompozitoriui M. Petrauskui, didžiame Bostono Hub teatre statė scenoje dviejų veiksmų operetę "Adomas ir Jieva" ir operą "Šienapjūtė." Į tą vakarą susirinko žmonių apie 600.

Pasikėlus uždangai, scenoj pasirodė Adomas ir Jieva. Adomo rolę vaidino p. S. E. Vitaitis, Jievos rolę—p-lė A. Kazmauskiutė. Kaip Adomas, taip ir Jieva vaidino tikrai artistiškai ir nemažai prijuokino publiką. Gerai taipogi vaidino p. V. Kališius (Grafo rolę). Vaidinimas, abelnai imant, nusisekė gerai. Kaip dainas, taip ir muziką dirigavo pats kompozitorius. Antras veikalas turi daugiau muzikos, kuom jisai kai-kuriems "netiko." Į vaidinimą atkreipta daug atydos, ir "Šienapjūtė" suvaidinta gerai. Tik pradžioje per muzikantų kaltę buvo įsiskverbusi klaida. Vaidinimas padarė malonų įspudį, ypač pjovėjai ir grėbėjos tautiškuose rubuose.

"Šienapjutėje" atsižymėjo solistai: p. V. Juška (Masiulio rolėje) ir p-lė M. Reipiutė (Aldona). Jų skambanti ir išlavinti balsai gražiose meliodijose krito giliai širdin kiekvienam. Gerai vaidino savo rolę p. J. Palionis (Gotautas). Savo dainomis ir vaidinimu atsižymėjo A. Greviškiutė (Stepas Juškus). Abelnai vaidinimo atlikimas paskaitytinas geru. Iš sutartinos muzikos pažymėtina kombinacija iš choro ir solistų dueto ("Kad bitutė ant pievos"), nors atlikta su maža klaida. Iliuzija iš šios sutartinės gaunasi taip didelė, kad žmogus, tartum, jautiesi esąs kur lankose Lietuvoje sykiu su šien-

pjovinis tarp kvepiančių lauko žolių.

Reikėtų viliai padėkavoti chorui ir kompozitoriui už tokį puikų vakarą. Rods, ne prieš publikos norą butų išreikštas pageidavimas kad vaidintieji veikalai butų dar sykį pakartoti čia pat ir duota proga ir kitų vietų lietuviams pasigėrėti jais.

Pastebėtina, kad nors darbai silpnai eina Bostone, bet į "Gabijos" vakarus publikos susirenka daug Nuo trijų vakarų liko pelno apie $300. *Naris.*

IŠ ST. BONAVENTURE, N. Y.

Atitaisymas. Praeitame "Lietuvos" numeryje tilpo korespondencija, kurioje p. Savasis apibriežia čionykščių lietuvių moksleivių gyvenimą. Tarp kit-ko, užsiminęs apie vietinį "L. M. Dr-gijėlės" susirinkimą, atsibuvusį spalio 20 d. š. m., sako, kad "nieko tokio nenuveikė, vien tik išrinko naują valdybą." Čia gi p. Savasis prieštarauja tikram dalykų stoviui. Dalykas yra tame: lietuvių kalbos pamokos priklauso nuo minėtosios "Dr-jėlės." Išrinko naują valdybą; tapo nutarta: vieton vieno sykio savaitėje, kaip kad buta praeitame mete, šį metą turėti pamokas du sykiu savaitėje. Toliau tapo nutarta turėti platesnį programą kaslink "Dr-jėlės" narių veikimo, ir ateinančiuose susirinkimuose tam dalykui bus skiriami parinktieji asmenis užbriežto programo išpildymui. Be to, nutarta padidinti "Dr-jėlės knygyną; dėl tosios tai priežasties pakelta narių mokestis. Taigi, tie visi nutarimai nereiškia, kad nieko "nenuveikė"; atpenč, jie reiškia, kad nuveikė, nes ištikrųjų tame susirinkime veikta, kiek narių spėkos pavelijo.

Rašydamas gi apie moksleivių upą, p. Savasis įžeidžia vietinius moksleivius, sakydamas, kad "vaikštinėja tartum kokios ligos apimti." Vadinas, sulyg p. Savojo, išeina, kad visi taip daro, kad, rods, nieko daugiau iš jų nėra, kaip tik vieni "desperatai." Jeigu vienas ar kitas atsiranda, kad paniuręs vaikštinėja it "desperatas," tai dar nereiškia, kad visi tokiais butų. Tame p. Savasis visai užmiršo vietos lietuvius moksleivius ir jų darbavimąsi nei tiktai savųjų "Dr-jėlės" ir "kuopos," bet ir svetimtaučių draugijų bei ratelių tarpuose. Lai pažvelgia į jų veikimą, o persiims kitokia mintim. Jų upas yra tvirtas, energiškas ir vilties pilnas. Jie žiuri ateitin su pasitikėjimu, kad Lietuva po vargų ir didelių nelaimių apturės savyvaldą ir turės savo vietą kitų viešpatijų tarpe. Be to, nekurie iš jų visai neturi laiko "vaikštinėti," nes taip yra užimti įvairiais dabarties klausimais ir užduotimis, kad vargu ir išeiti laukan gali, idant laisvai pažaidus ir pasimankštinus. Taigi, čia negali buti kalbos, kad visi vaikštinėtų "tartum kokios ligos apimti," bet vice versa: jų svajonės apie tėvynės ateitį, lietuvių gerbuvį, įvairias gyvenimo sroves, gyvesnį priduoda jiems upą. ir tai pažadina juos prie veiklesnio darbavimosi ir šviesesnės ateities atsiekimo.

Pasitikime, jog p. Savasis, ateityje informuodamas skaitytojus apie vietinius lietuvius moksleivius ir jų veikimą, daugiaus atkreips atydos į tai, ką rašo. Tuomet bus patenkinti ir nuoširdžiai dėkingi visi kaip už teisingas žinias, taip ir už tarpininkavimą.

Narys.

IŠ BROOKLYN, N. Y.

Lietuvos šelpimo susirinkimai. Lapkričio 2 d. šv. Onos pobažnytinėje salėje buvo surengtos prakalbos su tikslu, kad apkalbėjus dabartinį Lietuvos padėjimą ir suorganizavus vietinį komitetą rinkimui aukų Tautos Fondui.

Kalbėtojais buvo J. Gabrys, kun. Stukelis ir K. Krušinskas.

Pirmučiausia kalbėjo kun. Stukelis. Savo kalboje apibrėžė tai, kas Lietuvoje buvo pasiekta per 10 metų nuo spaudos atgavimo, ir apgailestavo, kad dabartinė karė sunaikins viską. Kalba buvo rimta, neužgauliojanti, ko retai musų oratoriai išvengia. Kun. Stukelis yra kapelionu Liepojaus gimnazijoje, vakacijų laiku atvyko Amerikon pasiviešėtų, bet, užstojus karei, dabar negali grįžti.

Antru kalbėtojum buvo J. Gabrys. Šis aiškino plačiai autonomijos reikalingumą Lietuvai ir nurodinėjo, kad po šiai karei gali įvykti didelės permainos visoj Europoj; taigi ir Lietuva gali tikėtis o nors geresnio. Pasak kalbėtojo, jeigu lietuviai bus prisiruošę ir nokės atsakančiai reikalauti savo teisybės, labai galima tikėtis, kad Lietuva, kaipo istoriška tauta, gali, ir privalėtų, gauti autonomiją. Tolesniai kalbėjo apie Chicagoje atsibuvusį seimą ir aiškino jojo nutarimus. Pagalios kalbėjo K. Krušinskas, apie dabartinę karę ir vokiečių žiaurumą, taipgi apie reikalus S. L. R.-K. A. Aukų Tautos Fondui surinko 82 dol. su centais. Nežinia, ar su aukomis yra visur taip daroma, ar tiktai pas mus: prieš kolektavimą aiškinta, jog aukos bus sunaudotos gelbėjimui nukentėjusių nuo karės; o kuomet surinko, ėmė ir paskyrė trečią dalį sumos Informacijos Biurui Paryžiuje.

Komitetą rinkimui aukų Tautos Fondui išrinko iš 14 ypatų.

Ant rytojaus, t. y. spalio 3 d., salėje Apsireiškimo P. Šv., Williamsburge, vėl buvo prakalbos tam pačiam tikslui. Kalbėjo J. Gabrys. Kalbos turinys buvo beveik toks pat, kaip kad ir Brooklyne. Pabaigus J. Gabriui kalbėt, vietinis klebonas, kun. Petkus, suteikė gardaus juoko publikai, aiškindamas apie budą valdimosi monarchiškoje ir republiškoje valstijoje. Kun. Petkus sako: geriausias budas valdimosi yra respubliškasai, taigi, aš noriu, kad Lietuva liktų respublika; į jos prezidentus paduodu kandidatu p. J. Gabrį ir meldžiu visų, paduot savo balsus už jį. Pasipylė salėje juokas. Gabrys pašoka ir sako, kad įvykęs nesusipratimas, nes jisai savo kandidaturos į prezidentus netiktai, kad nestatęs, bet ir netikįs, kad Lietuva kada nors busianti respublika(?). Esą, mums reikia autonomijos, o apie respubliką peranksti ir sapnuoti. Prašo publiką apie tą užmiršt. Kun. Petkus išnaujo pakartojo, sakydamas: nors p. Gabrys atsisako nuo kandidaturos į prezidentus, vienok kadangi jisai moka francuziškai ir gyvena garsiame mieste Paryžiuje, tad į prezidentus jisai tinkamiausias; tad aš viešai už jį savo balsą paduodu. Salėje didžiausias juokas. Aukų surinkta $63. Komitetą išrinko iš 12 narių. *Zarasiškis.*

IŠ SIOUX CITY, IA.

Apsileidimas. Visur kitur, kaip matyt iš laikraščių, lietuviai kruta: renka aukas nukentėjusiems nuo karės, rengia vakarus ir pelną skiria tam pačiam tikslui, ir t.t. Pas mus gi viešpatauja apsileidimas. Buvo atsilankę iš So. Omahos, Nebr., kun. Jonaitis ir p. Gabrys ir laikė prakalbas, laike kurių rinkta aukos Informacijų Biurui Paryžiuje. Buvo sutvertas komitetas rinkti aukas nukentėjusiems nuo karės ir kitiems su Lietuvos klausimu surištiems reikalams. Bet prabėgo du mėnesiu, o apie musų komitetą ir jojo veikimą visai nieko negirdėti.

Jeigu komitetas neveikia, tai bent draugijoms reikėtų susiprasti ir pradėti šį-tą. Yra čia trįs draugijos. Jos galėtų susidėti kruvon ir bendrai parengti kokį vakarą ir pelną paskirti Lietuvos šelpimui. Bet ir tų draugijų nariai nenori nieko daryti. Vienas, girdi, laiko neturįs, o kitas ir visai nenorįs bendrai veikti. Treti gi girtuokliavimu užimti, ir tokiems, žinoma, kenčiančios Lietuvos reikalai turi mažiausią svarbą. Iš dalies, kenkia tinkamos svetainės stoka (nors buvo rašyta "Lietuvoje" prieš kiek laiko, kad esama net dviejų svetainių). Bet kliutis visgi galima butų pergalėti, jei tik butų tikro noro dirbti.

Žiurint į musų kolioniją, verkti reikia, kad tokia didelė kolionija taip apsileidus ir nieko neveikia. Tam išdalies priežastim yra ir inteligentijos stoka. Bet dauguma vietos lietuvių savo pasielgimu parodo, kad, ir turint inteligentijos, sunku butų kas nors nuveikti. Daugiausia čia gyvena nesenai atvykę iš Lietuvos, iš Anykščių ir Debeikių parap., Vilkmergės pav. Štai, ką daugelis jųjų daro. Eik išryto lietuvių kolionijos gatve—vyrai visu balsu traukia šventas giesmes. Eik vakare, tai tie patįs vyrai, įkaušę, pjaunasi tartum laukiniai žvėrįs. Pastaruoju laiku lietuviai įsitaisė pilna slaptų smukliu ir eina lenktynėsna, kas daugiau rudžio parduos. Keletas tų pardavėjų jau likosi sunkiai valdžios nubausti.

Šešėlių vietos lietuvių gyvenime galima užtikti dar ir daugiau, bet užteks to, kas čia minėta. Pažangesnieji vyrai, kurių galima butų čia surinkti šioks-toks burelis, rauda kitokius budus savo laiką praleisti. Štai šešetas susitarė mokintis grajyti, ir ilgainiu galima sulaukti gero lietuviško beno.

Lapkričio 26 d. SLA 4-ta kp. rengia balių, į kurį kviečia ir kitas vietines draugijas. Kuopa turi puikų knygynėlį. Knygas pasiskaityti duoda visiems uždyką. Kad tik naudotųsi. Žiemos vakarai kaip sykis parankiausi skaitymui. Rasi, skaitymas suteiks daugiau energijos ir padės išguiti dabartinius vietinio gyvenimo bjaurumus.

Ruduo pas mus šiltas, gražus; sniego nėra.

Vidžemės Paštelis.

IŠ ROCHESTER, N. Y.

Vakaras. Spalio 25 d. T. M. D. 52 kp. parengė vakarą. Buvo vaidinta 4 aktų drama "Mirtų Vainikas." Veikale atvaidinta gili meilė, kuri verčia žmogų geriaus išsižadėti gyvybės negu jos. Vaidinimo negalima pavadinti nusisekusiu, nes aktoriai ne visi mokėjo savo roles. Geriausiai vaidinime atsižymėjo p-lė J. Kursvečiutė, Janinos rolėje, ir p-lė F. Kursvečiutė tarnaitės rolėje. J. Višniauskas, Edvardo, Janinos sužiedotinio, rolę atliko nekaip, nes visai nemokėjo rolės. J. K. Čiapas (Vlado rolėje) silpnai vaidino, nors rolę mokėjo gerai. Kiti vaidino ir-gi silpnai.

Prie vaidinimo buvo dar dekliamacijų, solo dainavimo ir pp. Ross ir Gersey pašoko "džiką," kuri publikai patiko, ir šokėjai buvo iššaukti antru sykiu ant estrados. A. Balzaris sudainavo solo. Solistas tiesiog užžavėjo publiką ir triukšmingu delnų plojimų tapo išsauktas antru sykiu. Dekliamacijos beveik visos atlikta gerai. Ant galo pp. L. Vaišnora, F. Tamošiunas ir Ross suvaidino juokingą "pantominą" (vaidinimas be žodžių). Juokų buvo begalė.

Publikos buvo pilna svetainė, bet užsilaikyta pastebėtinai neramiai.

Visas pelnas nuo to vakaro buvo skiriamas lietuvių svetainės naudai.

Veversiukas.

Vakaras. Lapkričio 7 d. Lietuvių svetainėje, atsibuvo vakaras, kurį parengė nesenai susitvėręs "Lietuvaičių Kliubas." Buvo vaidinti du sceniški vaizdeliai: "Senmergės" ir "Čigonė." Pirmutinis veikaliukas labai gražiai parodo, kokiu budu merginos lieka senmergėmis. Antrasai vėl parodo, kaip merginos per savo tamsumą dažnai lieka apgautos. Abu veikalėliai buvo suvaidinti taip gerai, kad geriau ir reikalauti negalima. Visos vaidintojos buvo savo roles gerai išmokusios. Prie to buvo dekliamacijų, kurios gražiai nusisekė. P-lė J. Žilinskiutė, pianui pritariant, vykusiai sudainavo solo "Kur bakužė samanota." Ponas Balzaris ir ponia T. K. Vaivodienė padainavo duetą "Sunku man gyventi." Duetas publikai labai patiko. Triukšmingu delnų plojimu dainininkai buvo iššaukti antru syk ant estrados. Ant galo "Aido" choras po p. Frido vadovyste sudainavo keletą dainelių, kurios išėjo gerai. Po to buvo šokiai. Laike vaidinimo publikos buvo nelabai daug, ir kai-kurie tų pačių savo neramiu užsilaikymu trukdė klausytojams tėmyti, kas veikiama scenoje. Ypatingai nemalonu yra tai, kad tėvai atsiveda mažus vaikus ir jų nevaldo. Tie bėgioja po salę ir labai trukdo publikai. Vaidinimui pasibaigus, į šokius publikos prisirinko daugiau. "Lietuvaičių Kliubas," regis, turės kiek pelno iš vakaro. Kaip matyt, musų moterįs pradeda veikti smarkiau už vyrus. Yra pas mus vaikinų, kurie galėtų veikti, bet jie visai susnudę. Laikas butų pabusti.

Norintis Veikti.

IŠ SO. OMAHA, NEBR.

Čigoniškas "triksas." So. Omahos miestelį užpludo čigonai. Kaip žinoma, lietuvių moterėlės nelabai kokią nuomonę turi apie čigonus. Jeigu tikėti kumutėms, susiėjusioms pasikalbėti, tai čigonės pastebėtiną galybę turi. Čigonė galinti padaryti tokių dalykų, koki nei senovės burtininkams nebuvo žinomi. Žinoma, musų moterėlės, atėjus čigonei į namus, stengiasi kaip gaint greičiau jųjų nusikratyti. Karais prie to ir komedijų atsitaiko Vieną gražią dieną atėjo čigonė į tulus namus prie 33-čios gatvės Vyrai buvo darbe. Šeimyninkė, bijodama, kad čigonė "nesužavėtų" jos vaikų, tuojaus pradėjo duoti čigonei, ko tik toji norėjo. Čigonė pamatė šeimyninkės pačiatarimą ir pasistengė jį išnaudoti. Pažiurėjusi šeimyninkei rankon, paprašė "doliaruko." Moterįs, neturėdama pinigų, padavė čigonei savo medaliką ir indus. Čigonė surišo viską, apibarstė kokiais tai miltais ir, atidavusi šeimyninkei, paliepė: "mesk mazgutį, nežiurėdama kur, ir turėsi didelę laimę." Čigonė išėjo. Moteris, nors ir didžiausio "strioko" apimta, visgi yra moteris. Pažiurės, kas ryšelyje yra.... O tenai kokių tai niekniekių pridėta. Visa kas kita dingo. Taip ir apšlavė moterėlę.

Šviesos Platintojas.

Aukos Lietuvai šelpti. Lapkričia 4 d. buvo p. D. Mažeiko vestuvės. Kuomet svečiai susėdo vakarieniauti, p. Žalpis su kepure perėjo vestuvininkus, ragindamas, kad aukautų Lietuvos sušelpimui. Aukavo: p-lė Al. Navickaitė—25c, Juoz. Sovius—25c, Fr. Jezeliunis—25c, patsai A Žalpis—25c ir jaunavedžiai—30c; viso labo—$1.30. Pinigai skiriami Lietuvos Autonomijos Fondui.

Tėvynės Mylėtojas.

IŠ CHICAGO HEIGHTS, ILL.

Lenkų apvaikščiojimas. Praeito mėnesio 25 d., vyskupui dalyvaujant, buvo čia iškilmingas lenkų bažnyčios apvaikščiojimas. Iškilmėje dalyvavo su savo muzika ir vietinė lietuvių šv. Kazimiero draugija. Po parodai lenkų draugystės, apart šv. Kazimiero dr-stės, buvo sukviestos bažnyčion.

Prie tos progos paminėtina, kad laike lietuvių bažnyčios pašventimo lenkų draugijos buvo užkviestos apvaikščiojiman, bet jos atsisakė.

F. M.

IŠ BALTIMORE, MD.

Lietuvos šelpimas. Susitvėrusi pas mus konferencija šelpimo nukentėjusių nuo karės laiko savo susirinkimus kiekvieną antradienį (utarninką). Visus tuos vakarus jinai praleidžia apkalbėjimui klausimo, kaip išradus budą surinkimui kuodaugiausia aukų nukentėjusiems nuo karės Lietuvoj. Iš visų nutarimų, padarytų tuose susirinkimuose, šiuos perstatau "Lietuvos" skaitytojams:

1) Nutarta ir padaryta tam tikros blankos, kurios bus naudojamos renkant aukas. Konferencijos bus paskirtos tam tikros ypatos, kurioms jau yra paskirstytos gatvės, lietuvių apgyventos.

2) Buvo perskaityti iš "Lietuvos" 43-čio numerio M. Yčo ir "Lietuvių Centro" laiškai, kviečianti lietuvių suvažiavimą Londonan. Tas baltimoriečiams pasirodė labai naudingu dalyku. Buvo įnešimas, kad surinktas aukas skirti pusiau: pusę nukentėjusiems nuo karės, o kitą pusę politiškiems reikalams. Nors buvo tokių, kurie priešinosi ir nurodinėjo, kad visai nereikia skirti politiškiems reikalams, bet sumanymas priimta su pataisymu: kad aukautojai butų klausiami, kokiems reikalams jie skirią. Tačiaus tas liečia tik stambesnes aukas; smulkios aukos nutarta skirti per pusę.

3) Likosi padaryti apgarsinimai, kurie bus iškabinėti viešose vietose. Apgarsinimuose visuomenė yra raginama šelpti nukentėjusius Lietuvoj.

4) Nesusipratimų išvengimui ir žmonių pritraukimui prie aukavimo, likosi nupirkta didelė knyga, kuri yra užvardyta: "Dvidešimtojo Amžiaus Aukuras." Į tą knygą bus surašomos aukos ir vardai aukautojų, kurie aukaus nemažiau 25c. Toji aukų knyga bus užlaikoma viešoj vietoj, kur kiekvienas galės matyt, kiek jis yra paaukavęs savo Tėvynei.

5) Konferencija yra nutariusi kiekvieną subatos vakarą laikyti paskaitas apie karę. Tos paskaitos bus sudaromos iš laikraščių pranešimų apie tai, kas per savaitę dėjosi karės lauke. Taigi paskaitose bus savaitinis karės žinių sutraukimas, kurį kiekviena galės išgirsti. Tautiškas Centras uždyką duoda svetainę konferencijai; vien tik reikės užsimokėti už šviesą. Į tuos vakarus kiekvienas galės atsilankyti uždyką. Vakaruose bus daromos kolektos naulai nukentėjusių nuo karės.

6) Konferencija apsvarsčius, kad gali but labai kenksminga dvieji aukarinkiai, kaip tai: klerikalų ir tautininkų; išrinkta komisija susitarimui su klerikalais.

Aukų į konferenciją pribuvo nuo konferencijos prakalbų spalio 7 d. —$8.91, Dr-stės Lietuvos Balandžių Amerikoj—$10.00, Jono Čėsnos darbavietės darbininkų sudėta —$14.10, Kriaučių Unijos mass-mitinge—$5.24, konferencijos susirinkime sukolektuota $4.65, F. Velička prisiuntė iš Washington, D. C. $1.00. Viso labo $43.90.

J. Kablis,
Konferencijos šelpimo nukentėjusių nuo karės Lietuvoj korespondentas.

Nuo Redakcijos. Prie originalo pridėta antspauda: Konferencija Gelbėjimo Nukentėjusių Nuo Karės Lietuvoje. Baltimore, Md.

VOKIEČIŲ KULTURINGUMAS.

Buvo laikai, kada Vokietija buvo augštas kulturos kraštas; vokiečiai vadovavo moksluose, mylėjo dailę, filiozofiją, turėjo garsius poetus ir mokslinčius. Bet tie laikai senai praėjo, dabar vokiečiai kitoki negu buvo 44 metai atgal. Pergalėjimas francuzų, kurie iki 1871 metų buvo valdovais civilizuotų tautų, vokiečiams galvas apsuko. Nors jie neturi francuzų ypatybių, bet užėmė jų vietą. Visa Bismarko politika taipgi nepasiliko be vaisių. Jis myniojo teises, persekiojo kitaip manančius, kitaip kalbančius ir kitaip tikinčius. Persekiojimas katalikų, francuzų, lenkų, lietuvių ir daniečių paliko žymes; kadangi persekiojimams reikėjo surasti priežastis, todėl valdžios šalininkai ir jų papirkti laikraščiai ant persekiojamų metė butas ir nebutas kaltes. Tas turėjo išduoti vaisius, pagimdė tarp vokiečių tautišką šovinizmą, įsitikėjimą, kad vokiečiai tai išrinkta tauta, o kiti, barbarai, kuriuos reikia vokiečiais padaryti, o jeigu negalima, tai išnaikinti. Jau tėvas dabartinio ciesoriaus, trumpai viešpatavęs, ciesorius Friedrich, perserginėjo vokiečius ir nurodinėjo kenksmingumą sėjimo tautiško šovinizmo ir fanatizmo, bet jo neklausė Bismarko pasekėjai. Bismark visam pasauliui apreiškė, jog vokiečiai, apart Dievo, kurio jis taipgi nebijojo, nieko daugiau ant svieto nesibijo. Jo etika buvo, jog kas turi pajiegą, to yra tiesa, jog pajiega eina prieš tiesas. Sėkla tokia sėjama buvo Vokietijoj per 44 metus, o kitur gyvenanti vokiečiai, mėgdžiodami tėvynėj esančius, pritarė brutališkumui. Tai ar-gi reikia stebėtis, jog toji sėjama sėkla išdavė vaisius ir pagimdė visur vokiečių nekentimą, o jie kitiems atiduoda atgal tą panieką ir nekentimą su žydiškomis palukėnomis. Už tai vokiečiai, kaip teisingai Bismark pasakė, yra labjausiai nekenčiama tauta pasaulyj.

Dabar gi grįžtanti iš Vokietijos keleiviai pasakoja apie neišpasakytą vokiečių barbarizmą ir tai ne kareivių, kurie gal nekentimu svetimų nori išauklėti drąsą, kurios ne vienam gal trukęta, bet tą galima patėmyti pas visus, net pas moteris ir vaikus, kuriems stengiamasi įkvėpti šovinizmą ir kitų nekentimą.

Varant pulką svetimtaučių per Watowitz, spjaudė į juos ir koliojo per langus nuo pirmų lubų, kur juk ne koki paprasti darbininkai, bet turtingi inteligentai gyvena.

Prie Šveicarijos rubežių sumušė ir iš geležinkelio vagono išmetė buvusį prezidentą vienos Pietinės Amerikos respublikos.

Vokiečių kulturingumą rodo sunaikinta Belgija, sugriauti ir išdeginti miestai, mokslo įstaigos muzėjai, bažnyčios, nieko blogo vokiečiams padaryti negalinčios Tai vis vaisiai Bismarko politikos ir jo įvesto sistemo tautos auklėjimo; tai ženklas vokiečių kulturingumo.

Sėkla ta sėjama toliau, o dabar, kilus karei, ji vedama daugiauriau ir ne tik Vokietijoj, bet visur, kur tik vokiečiai gyvena Vokiški Amerikos laikraščiai pasirto į įnagį siundymo ant Vokietijos priešų ir ant visų jai nenorinčių padėti. Visi tie yra barbarai, o padedanti jai, nors butų didžiausi barbarai, yra dori, kulturingi ir geri. Gązdina Ameriką, kad jeigu Vokietija butų įveikta, tai žus visa vakarinė civilizacija, taigi šaukia mat Ameriką skubintis tą vokiečių vien keliamą ir palaikomą civilizaciją ginti nuo išnaikinimo. Bet ištikro nėra baimės, kad vakarų civilizacija žutų; jeigu Vokietija atsisakytų jos kėlimui darbuotis, bus kam ir be jos ją kelti ir ginti ir toji gal bus geresnė už brutališką, beširdžią vokiečių keliamą ir jų palaikomą. Vokiečiai civilizaciją kelia sau, bet ne kitiems, o jų vietą užėmę gal jos nesigailės ir kitiems, vokiečių paniekintiems.

LIETUVIS DRUTUOLIS.

"Vien. Liet." rašo apie lietuvį drutuolį, Petrą Žilinską, kurisai spalio pabaigoje pribuvo iš Buenos Aires, Argentina, į Brooklyn, N. Y. Pasak "Vien. Liet.," P. Žilinskas esąs plačiai pagarsėjęs. "V. L." štai kaip apie jį rašo:

"Lietuviai apie jį, kaipo apie drutuolį, beveik visai ikišiol nežinojo, nes imtynėse Rusijoje dalyvavo po svetimtautiška (turkiška) pavarde, o iš Vakarinės Europos miestų žinios apie jį lietuviams nepatekdavo.

"Petras Žilinskas—visai dar jaunas vyras, turi apie 28 metus amžiaus, paeina iš Šiaulių p., Kauno gub., mokinosi Liepojaus gimnazijoje. Liepojuje buvo žinomas kaipo vienas iš geriausių velosipedistų. Dar gimnazijoje budamas jis atkreipė ypatingą domą ant lavinimo savo kuno ir greit pajuto savyje nepaprastą spėką. Po kiek laiko Petras Žilinskas pasiryžo išmėginti savo tvirtumą imtynėse su žymiais drutuoliais.

"1908 m. Petras Žilinskas, kaipo vidutinio svarumo drutuolis, laike Olimpiškų žaidimų Londone gavo *pirmą prizą* imtynėse su 113 žymiausių pasaulio drutuolių-mylėtojų. Su gan geru pasisekimu dalyvavo jis imtynėse Petrapilyje 1912 m. (gavo 4-tą prizą iš 48 drutuolių-profesijonalų); tais pačiais metais imtynėse Maskvoje gavo ir-gi 4-tą prizą, o Varšavoje—2-rą prizą. 1913 m. imtynėse Hamburge ("Eden" teatre) gavo jis 4-tą prizą, o Kijeve—1 prizą.

"Tulą laiką Petras Žilinskas praleido Siberijoje, dalyvaudamas imtynėse įvairiuose miestuose, o taipgi—Šanghai'juje (Chinijoj) ir Nagasaki (Japonijoj).

Gegužio mėn. š. m. drutuolis Petras Žilinskas padarė kontraktą su direktorium didžiausio Pietų Amerikos teatro "Çasino" ir išvažiavo į Argentiną. Apie porą mėn. prabuvo jis Buenos Aires (Argentinos sostinėje) ir apie vieną mėn.—Montevideo (Uraguay resp. sostinėje), dalyvaudamas imtynėse su garsiais pasaulio drutuoliais-profesijonalais.

"Jis mano pasilikti tulą laiką New Yorke ir, be abejo, dalyvaus imtynėse, nes čion yra suvažiavę žymių pasaulio drutuolių. Labai malonu bus pamatyti savo tautietį dalyvaujant imtynėse su garsiais spėkos galiunais.

"Petras Žilinskas yra augšto ugio ir tvirtos išvaizdos vyras. Keletą metų atgal jis svėręs 7 pudus ir 8 sv., t. y. 288 svarus."

Sulyg "V. L." pastabos, Brooklyne dabar yra du drutuoliai lietuviai—naujai atvykęs Petras Žilinskas ir nuo seniau jau žinomas Ant. Kundrota.

Chicagoje Petras Žilinskas, jei užsuks į čia, galės rasti gan gražų pulkelį lietuvių drutuolių ir ristininkų.

Dr. Vincas Kudirka.

NE TAS YRA DIDIS.

Ne tas yra didis, prieš ką milionai
Prispausti retėžiais žemyn galvas lenkia,
O dvasioje keikia; didžiais ne tironai,
Kurie reikia garbint, nors jie visiems kenkia.
Tik tas yra didis, kurs gyvastį savo
Paskyrė teikimui tik artimams laimės,
Kuris didžius darbus žmonijai aukavo,
Prieš ką svietas klaupia su dėkui, n'iš baimės.
Ne tas yr' galingas, kuriojo galybė
Tik ašarų, kraujo upeliuos' braidytų,
Kurio galę skelbtų griuvėsių daugybė,
Sudegintų turtų, žmonių nužudytų.
Galingas tasai, kurs be kraujo gal skliesti
Tarp svieto brolystę iš krašto į kraštą,
Kurs vargdieniams duoda jų strėnas at'tiesti,
Palengvindams sunkią gyvenimo naštą.
Ne tasis drąsus yr', kurs, stvėręs už kardo,
Dantims griežda̧ms, rodos žvėris koks inršęs,
Ant artimo šoka, jo gyvastį ardo,
Kad pats yra žmogum visai užsimiršęs.
Drąsiu tiktai tąjį męs turim vadinti,
Kuris už minties mus' kovoja liuosybę,
Kurs nuomones savo išdrįsta apginti,
Kurs į akis svietui pasako teisybę.

Photo copyright, 1914, by American Press Association.

ŠEŠIOLIKCOLINĖS KANUOLĖS DARBAS.
Ką padaro vienas šuvis iš garsios Kruppo 16½ colių kanuolės.

NUO REDAKCIJOS

Visi laikraščiui siunčiami rankraščiai turi buti pažymėti autoriaus parašu ir adresu. Pasirašantieji pseudonimais turi paduoti, Redakcijos žiniai, ir savo tikrąjį vardą.

Redakcija pasileka sau teisę atsiunčiamus jai rankraščius trumpinti ir taisyti.

Netinkamus laikraščiui rankraščius Redakcija, pareikalauta, grąžina autoriui atgal jo lėšomis.

Reikia visada rašyti plunksna ir tik ant vienos popiero pusės, palikant plačius tarpus tarp eilučių.

Apžvalga.

Ką sėji—tą pjauni. Kiekvienas arčiaus stovintis prie Amerikos lietuvių gyvenimo iškalno labai gerai matė, kad visuotinas seimas gali turėti vieną iš dviejų pasekmių: arba jisai suartins įvairias srioves tarp savęs ir duos progą bendrai veikti, arba jisai pakels mirties ranką ant bendro veikimo ir iškels didžiausius vaidus tarp atskirų pakraipų. Nelaimei, pesimistai buvo teisingi, ir visuotinas seimas, kaip jisai buvo vykdomas, jau pasėjo tą tarpsavinių vaidų sėklą, kurios taip bijotasi ir kurios centras, tai yra tautininkai, visomis galėmis stengėsi išvengti ir kitus ragino prie to pat. Tas vienok nepasisekė. Dabar stengiamasi rasti, kas kaltas. Socialistai meta tą kaltę ant tautininkų.

Pažiurėkime, kaip ištikrųjų yra. Visuotinas seimas buvo suprastas kaipo tokis, kuriame ims lygų dalyvumą visos sriovės. Ar tokis seimas įvyko? Jeigu męs norime buti bešališkai į dalykus žiurinčiais žmonėmis, tai turime pripažinti, kad tokio, visoms sriovėms lygiai dalyvaujant, seimo visiškai nebuvo.

Chicagoje buvo klerikalų seimas. Brooklyne seimavo tautininkai su socialistais. Chicaginiame seime buvo kiek atstovų iš kitų sriovių, bet kadangi viešpataujantis gaivalas buvo klerikalų vedami katalikai, tai tie keli atstovai ištikrųjų neturėjo jokios praktiškos svarbos, nes nutarimuose ir visame seimo ėjime tie neskaitlingi kitų sriovių atstovai absoliutiškai nieko nereiškė.

Brooklyne, kaip sakyta, seimavo tautininkai su socialistais. Tos neskaitlingos katalikiškos draugijos, kurios buvo atstovaujamos seime, turėjo tą pačią reikšmę, ką anie keli atstovai Chicagos seime. Todėl, kalbėdami apie Brooklyno seimą, męs galėtume jįjį vadinti greičiaus socialistų-tautininkų seimu, negu visuotinu. To seimo, kaipo autoriteto, dešinėji spauda ir visuomenės dalis vistiek nepripažįsta. Tai yra faktas, ir kaip męs nenorėtume matyti dalykus kitaip, šisai faktas pasilieka, ir su juo męs turime skaitytis.

Bet ir tasai socialistų-tautininkų seimas pasirodė nepasisekusiu. Tautininkai atsisakė remti jojo nutarimus ir fondą, kurį tasai seimas įsteigė. Socialistai per chicaginį savo organą tautininkus išvadino už tai intrigantais, mėlagiais, veidmainiais ir t.t.—žodžiu, papylė visą savo keiksmų žodyną, kurisai, berods, skaitančiajai Amerikos lietuvių visuomenei senai yra jau labai gerai žinomas. Ilgame redakcijiniame "Naujienų" 108-to numerio straipsnyje, prokuroriškai užvardintame "Męs kaltiname juos" (t. y. tautininkus), sudėta visas tasai keiksmų žodynas ir tie 'kaltybės' prirodymai, kuriuos "Naujienų" redakcija atranda prieš tautininkus už seimo nepasisekimą.

Kad sumulkinus negudrų skaitytoją, tautininkų nepritarimas Brooklyno seimo nutarimams yra paaiškinamas tuom, kad "besąžinių politikierių šaika stato didžiausias pastangas, kad....sudaužius tą vienybę, kuri užsimezgė tenai (seime. "Liet.") tarpe socialistų, tautininkų ir katalikų." Kaslink įtarimo "besąžiningume," tai tas dar kartą parodo, su kokiu lengvumu tuli žmonės įtaria kitus besąžiningume. Lygiai tokiu pat pamatu, jei ne didesniu, galima butų socialistams užmesti tą nesąžiningumą, kurį jie meta kitiems. Bet tai juk špygų rodymas, pritinkąs susibarusiems piemenims, bet ne laikraščiams. Iš kur imama pamatas tvirtinimui apie "vienybės užsimezgimą" tarp visų trijų sriovių, sunku suprasti. Klerikalai, dėlei augščiaus minėtųjų priežasčių, turi buti išskirti. Gi tarp tautininkų ir socialistų seimas kaip sykis išardė paskutinius ryšius, jei šių buta. Tautininkai iš seimo išnešė įspudį, toli-gražu ne tokį, koksai reikalingas "vienybės ryšių užmezgimui." Skandalingas gandas apie socialistų slaptą konferenciją (tegul tasai gandas butų ir be pamato) rodo, kokia "vienybė" užsimezgė seime. Triukšmingos sesijos, beveik visiškas seimo iširimas parodo tą "vienybės užsimezgimą.' Ir per mikroskopą neįžiurėsi to mazgo, kurisai užsimezgė.

Tautininkai seime pamatė, kad socialistams rupi ne tiesioginis seimo tikslas—Lietuvos gelbėjimas bet politiškos demonstracijos padarymas. Tas aiškiai pasirodė tuojaus po seimui socialistų laikraščiuose, kurie su didžiausiu pasitenkinimu nurodė į socialistišką seimo daugumą ir pabriežė savo išvadą, kad, girdi, toji dauguma rodanti, kad socialistai Amerikos lietuvių visuomenėje yra skaitlingiausiu ir įtekmingiausiu gaivalu. Ant kiek pamatuotas buvo tasai tvirtinimas, matyti iš to, kad vietomis parvažiavusių namon seimo atstovų socialistų raportai buvo net atmetami (pvzd. Cicero). Buvo išpradžių kalbėta apie vienybę. Socialistai savo rėksmu imponavo draugijoms, ir, ačiu iškalno gerai apgalvotai taktikai, likosi daugelyje vietų išrinkti seiman. Kuomet gi pasirodė tikrasai jųjų veidas, gyvas jųjų darbas seime, tos pačios draugijos, kurios pasiuntė socialistus atstovus seiman, visai atsisuko nuo savo rinktinių. Ar tame yra socialistų įtekmė ir skaitlingumas musų visuomenėje? Atpenė, pasirodė tik politiškas burbulas, tačiaus jisai sunaudojamas, ir ne vienam nelabai gerai musų visuomenės reikaluose orientuotis galinčiam skaitytojui ištikrųjų gali pasirodyti "tikru pinigu." Politiškas "bluff'as," o ne kas kita, buvo tikslu, kuriam socialistai norėjo sunaudoti seimą (nekalbant apie kitus galimus motyvus).

Suprantamas dalykas, kad tautininkai, kaip ir visi kiti norėjusieji tikrai pagelbėti Lietuvai, negalėjo sutikti su tokiu socialistų "šposu."

Tautininkai stojo prieš Chicagos seimą dėlei tos pačios priežasties. Jie matė čia tokį pat politišką "šposą," kuris, tiktai iš klerikalų pusės, stengtasi iškirsti. Juokinga butų toleruoti tą patį pasielgimą tiktai dėl to, kad jisai išeina iš kito sparno.

Tautininkai sutinka su tais nutarimais, kurie padaryta Brooklyno seime. Dabartinę karę ir "svetimųjų despotų jungą" jie draugе su socialistais pasmerkė, išreikšdami savo principialį atsinešimą į dalyką. Praktiškos reikšmės tačiaus tautininkai nemato tuose "pasmerkimuose" jokios.

Kaslink dabartinio socialistų šaukimo prie "vienybės" galima butų labai daug pasakyti. Atsiminkime, kaip tą "vienybės" dvasią "auklėjo" tie patįs socialistai per ištisus metus. Tą tarpsavinės neapykantos bangą, kuri taip augštai pakilusi Amerikos lietuvių visuomenėje, pagimdė ir užaugino socialistiškoji spauda. Kiek kartų jie juokėsi iš vienybės idėjos, kurią ištisais metais skelbia tautininkai. Paiku laukti, kad iš tokios sėklos išdygtų tai, ko toje sėkloje visiškai nebuvo.

Nežiurėdami pastarųjų laikų atsitikimų, tautininkai ir dabar neatsisako nuo tos vienybės, prie kurios jie visus šaukė ir šaukia. Bet ta vienybė, kaip daug kartų jau nurodyta, turi buti vienybe, paremta lygybe ir tyru noru. Jei, susivienijant, socialistai ar klerikalai norėtų paimti vadeles į savo rankas, tautininkai bus lygiai priešingi. Jie nori, kad visos sriovės lygiai dalyvautų, kad nei kiti jų, nei jie kitų neslėgtų. Tame yra tyroji vienybė. Jei socialistai sutinka su tokia vienybe, jie yra kviečiami eiti kruvon. Jei ne—nę musų kaltė. Tas pat pasakytina ir kaslink dešinėsės sriovės.

Baigdami, norėtume patarti "Naujienoms" visuomet truputį daugiau pagalvoti, pirm negu įtarti ir kaltinti kitus laikraščius besąžiningume. Minėtame straipsnyje rašoma:.... "Lietuva," "Vienybė Lietuvninkų" ir net "Tėvynė" skleidžia begėdiškus melus apie seimą." Anuodu laikraščiu gali patįs save apginti. Kaslink "Lietuvos," norėtume matyti, kuomet tie "begėdiški melai" buvo skleidžiami per ją. Męs atsimename vieną atstikimą, kurisai "Naujienoms" nepatiko. Tai istorija su slapta priešseimine socialistų konferencija. Męs patįs tenai nebuvome, ir nuo savęs negalime vienai, ar kitai pusei nei pritarti, nei nepritarti. Męs davėme vietos pasiaiškinti kaip vienai, taip ir kitai pusei. Abi pusės, musų nevaržomos, išreiškė savo tvirtinimus, už turiuos atsakomybė gula ant pačių autorių. Butų daugiau negu teista, jei atsakomybė butų dedama už tai ant laikraščio redakcijos.

Labai prašytume "Naujienų" parodyti tuos "begėdiškus melus apie seimą" "Liet." skiltyse, arba paimti tą įtarimą ir visą savo keiksmų žodyną atgal.

Ir spraga. Kur nepažiurėsi musų gyveniman, visur tai vieni, tai kiti nedatekliai, spragos, reikalaujančios užkimšimo. Viena tokių spragų, ir net labai opių, yra moksleivijos klausimas. Šiame klausime Lietuva ir Amerikos lietuviai, rods, griežtai skiriasi. Lietuvoje moksleivis užima svarbią vietą visuomenės atydoje. Į jįjį žiurima kaipo į tautos ateitį. Jame sukrauta visa ateities viltis. Jisai tęs toliaus tą darbą, kurį varo dabartinėji gentkartė. Jisai bus musų darbo dabaigėju ir musų idėjų, sumanymų vykintoju. Moksleivija tai tautos vadovija, kuri rytoj viską paims į savo rankas. Ji loš didžios svarbos rolę rytoj. Tatai jinai yra svarbi ir šiądien, ir šiądien reikia jaja rupintis. Moksleivija Lietuvoje sujungta su visuomene labai ankštais ryšiais. Moksleivija tenai yra jaunesniuoju broliu, kuriuom reikia rupintis. Ir jaunesnysis brolis tenai jaučia savo busimąją rolę. Jisai stovi arti prie visuomenės gyvenimo, įdomauja juom ir ima dalyvumo, kartais labai veiklaus ir svarbaus. Besimokinančioji jaunuomenė tenai nesijaučia atkirsta nuo viso gyvenimo.

Pas mus gi, Amerikoje, visai kas kita. Viskas mums rupi, bet mažių mažiausiai—moksleivija. Jinai užima musų atydoje tokią nežymią vietą, kad, rods, jos ir nebutų. Laiks nuo laiko pasirodo laikraščiuose kokia nors žinutė iš lietuvių moksleivių gyvenimo, skaitytojas jają permeta akim (dažnai, rasi, nei to nėra), ir viskas. Artimesnio užsiinteresavimo moksleiviais, jųjų gyvenimu, reikalais Amerikos lietuvių laikraštijoje nesimato. O tai reiškia, kad moksleiviais neįdomauja nei pati visuomenė.

Negalima pasakyti, kad pati moksleivija nenorėtų turėti jokių ryšių su visuomene. Greičiaus priešingasai tvirtinimas butų teisingas. Patįs moksleiviai pakelia balsą. Tai viename, tai kitame musų laikraščių jie rašo apie save, apie savo gyvenimą, savo reikalus. Jie kviečia visuomenę arčiaus prieiti prie jųjų ir daugiau įdomauti jųjų likimu. Kartais tie straipsniai pasako labai kartų teisybės žodį apie moksleivių užmiršimą. Bet visi tie straipsniai, visi kvietimai, tai balsas šaukiančio tyruose. Straipsneliai apie moksleiviją pasirodo ir praeina, mažai, arba ir visai jokios atydos neatkreipdami į save. Moksleivija, kaip buvo, taip ir pasilieka "atpjauta rieke."

Toksai dalykų stovis yra nenormalis, net daugiau—jisai yra tiesiog kenksmingas. Ne kas kitas, kaip tiktai pati musų visuomenė turės skriaudą iš tokio savo atsinešimo į moksleivius. Skundžiamės dabar, kad jiegų yra mažai, kad stoka žmonių, kurie galėtų tinkamai vesti musų viešojo gyvenimo reikalus. Laikui bėgant ir gyvenimo apymiui platinties, tų tinkamų žmonių stoka vis daugiaus pas mus jaučiasi. Ištikrųjų, mažai pagelbėsime blogui, jei žiurėsime į moksleiviją taip, kaip žiurime iki šiolei. Jeigu moksleivija yra užmiršta, negalime nei skųstis, kuomet jinai vėliaus, inėjusi gyveniman, neįdomauja lietuvių visuomenės reikalais. Toksai inteligentas neturi ant savęs jokių pareigų link savo brolių lietuvių. Jie buvo užmiršę jįjį tuomet, kai jisai reikalavo pagelbos. Vienų vienas, be jokio parėmimo, net be broliško žodžio, jaunuolis buvo paliktas darytі ir gyventi taip, kaip išmano ir gali. Pabaigęs mokslą ir išsikovojęs sau vietą pasaulyje, toksai inteligentas turi pilną teisę pasakyti: "Jųs užmiršote mane varge, dabar gi galite ir neatsiminti." Ir ištikrųjų sunku kas nors atremti į tai. Rasi, ir labai nemalonu yra tai, bet turime pripažinti, kad, taip sakyti visuomenė savo pasielgimu davė jam pilną teisę. Tie inteligentai nutolsta nuo lietuvių, eina kitokių reikalų sferon, kaip sakoma, ištautėja. Kaltininką gi tam labai lengvą rasti. Jeigu butų laiku rupintąsi moksleiviu, uždėta ant jojo tulos pareigos vėlesniam laikui, nebutų nei to nelemto apsireiškimo.

Jeigu visuomenė nori, kad jos moksleivija butų vėliaus jos vadais, jinai turi dabar su ta moksleivija susijungti artimais ryšiais. Ir vienai ir kitai pusei bus iš to tik nauda.

A. Šviesus.

Dr. Vincas Kudirka

Lapkričio 16 d. 1899 m. — Lapkričio 16 d. 1914 m.

Sunkiose dienose susitinkame Vinco Kudirkos mirimo 15 metų sukaktuves.

Jau rodėsi, kad Kudirkos viso gyvenimo troškimas—sužadinta ir pakilusi, sutvirtėjusi Lietuva—įvyksta. Nenuilstančia ranka siubavęs savo "Varpą," visą gyveniną šaukęs lietuvius—"Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite!".... sužadino jisai galop savo brolius. Sukrutė jie. Į tą penkiolika metų, kuriuos męs praleidome be Kudirkos, Lietuva padarė milžinišką žingsnį pirmyn. Nebe toji visiškai musų tėvynė, kokia paliko jąją Kudirka, eidamas į kapus. Lietuvių susipratimas išaugo, sustiprėjo. Drauge su tuom buvo išaugęs ir Lietuvos gerbuvis. Ukės draugijų ir ratelių tinklas, kasmet vis augantis lietuviškų laikraščių skaitlius, vis daugiau besiplėtojančioji lietuvių pramonė ir prekybą, didėjanti literatura, vis skaitlingesnis ir skaitlingesnis lietuvių inteligentų burys, jau nebeišsiskleidęs po Rusiją ir kitus pasviečius, bet susitelkiąs Lietuvoje ir ranka rankon bedirbąs su kitais savo broliais, kuriems likimas nesuteikė augštesnių mokslų laimės,—visa tai didelėje dalyje turi buti dėkinga Vincui Kudirkai ir tiems, kurie, susitelkę apie "Varpą," stengėsi, kaip galint geriaus jį įsiubuoti, kad kuodidesnis lietuvių skaitlius išgirstų tą balsą ir kad Lietuva kuogreičiausiai pabustų iš gilaus miego.

....

"Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite!"....

Tasai balsas nenumirė drauge su Kudirka. Numirė Kudirka, bet jo dvasia pasiliko su lietuviais. Visame tame įtemptame Lietuvos gyvenimo stumime pirmyn, kurį męs matėme per paskutinius penkiolika metų, buvo ne kas kitas, kaip tiktai vis kaskart augąs balsas "Kelkite, kelkite, kelkite...." Visuose raginimuose prie darbo, visuose, kartais aštriuose, peikimuose už apsileidimą, visame lietuvių viešamjame gyvenime atsikartotinai skambėjo tasai pats Kudirkos balso aidas.

Ir skaudu žiurėti, kaip Lietuva, stojusi ant plataus augimo kelio, dabar yra naikinama. Baisiame kraujo sukuryje žųsta tai, kas taip gražiai buvo išaugę ant Kudirkos padėtojo pamato.

Sunku dabar kalbėti apie tautos kulturą ir pažangą. Kuomet žųsta beveik visų Europos tautų žiedai baisioje karės liepsnoje, kuomet šimtų metų darbas yra be atožvalgos sunaikinamas, kuomet turtingiausios tautos yra paverčiamos elgėtomis ir šiądien stovi griuvėsiai ten, kur vakar laimingų žmonių miestai žydėjo; kuomet kraujo sukuryje nyksta ir musų tėvynė, žųsta musų broliai; kuomet ginklo spėka liko vienintėliu pasaulio teisėju, —sunku yra tokioje valandoje laikyti augštai iškėlus vilties žiburėlį ir žaviai žiurėti rukuoton rytojaus tolumon.

Bet ar šioji nelaimė, kuri savo baisumu gali, rasi, lygintis vien su Biblijos paduodamu tvanu, sulaužys tą dvasią, kuri veda žmogų. Ar jinai gali sulaužyti tą dvasią, kurią Kudirka įkvėpė į lietuvius? Ne, šimtą kartų ne!

Atsiminkime tuos laikus, kuriuose reikėjo dirbti Kudirkai su neskaitlingu draugų bureliu. Bent valandėlei įsivaisdinkime, koksai begalinis meilės ir vilties šaltinis turėjo rastis tose keliose Lietuvos žadintojų širdyse.

Aplink tamsa. Žmonės suspausti ir iš visų pusių slėgiami. Šviesuoliai, lietuvių vaikai, šalinasi nuo tos pačios liaudies, iš kurios jie kilo ir kuri juos išauklėjo. Patįs lietuviai šviesuoliai eina pagelbon tai naikinimo mašinai, kuri uždėta ant lietuvybės. Lietuvis yra pažemėjimo vardas. Kiekvienas baidosi jo ir stengiasi visomis jiegomis išsižadėti. Lietuvos miestai visiškai ištautėję, nickur juose neišgirsi lietuviško žodžio, jei kart iš praeinančio gatve "chlopo." Lietuvos vardas visiskai nutrintas nuo žemlapio. Lietuvių spauda uždrausta ir kuosmarkiausiai persekiojama. Greta to visko tiktai keletas žmonių, kurie, apart idealų, didžios savo žmonių meilės ir karšto noro dirbti gimtinei, nieko neturi.

Įsivaizdinkime, kaip męs jaustumės tokiame padėjime. Kovoti keliems žmonėms prieš visuotiną tamsą ir savo brolių nesusipratimą, kovoti prieš galingą valstiją ir drauge su tuom kovoti prieš visuotiną pašiepimą—juk tai darbas, kurisai, rods, iškalno buvo jau pasmerkas nepasisekimui. Putimas prieš vėją išrodė tuomet beveik tokiu pat pasekmingu darbu, kaip atsiekimas tikslo, kurį keli žmonės buvo sau pastatę. Kokia turėjo buti tų žmonių dvasios jiega, kad išdrįsti pradėti tokį darbą!

Tačiaus tai, kas rodėsi neįvykdintinu, įvyko. Tasai "Kelkite" buvo galop išgirstas. Varpininkų eilės vis augo, vis didesnis buvo skaitlius balsų, šaukiančių vieną ir tą patį "Kelkite," kol galop nepasklydo po visą Lietuvą balsas, kol visa tauta jojo neišgirdo. Nepaliovė tasai balsas skambėjęs nei dabar. Nors tai parodoksu išrodys, bet visuose dabartiniuose Amerikos lietuvių raginimuose dėti laukas, šelpti Lietuvą aš girdžiu tą patį "Kelkite."

Pasižiurėkime toliaus. Tasai magiškas žodis girdisi kiekviename dalyke, kuri lietuvių visuomenė Lietuvoje ir čia daro. Aš negaliu matyti nei vieno viešo darbo, kuriame nesigirdėtų to paties aido. Kiekvienoje viešojo gyvenimo smulkmenoje, kiekviename mažiausiame darbelyje aš girdžiu tą Kudirkos "Kelkite."

Bet jisai skamba ir plačiaus. Tasai "Kelkite" yra pamatiniu dėsniu, kuriuo vadovaujasi viso pasaulio pažanga. Įvairiose kalbose ir įvairiais budais skamba tasai žodis, bet jojo prasmė visur viena ir ta pati. "Kelkite, lipkite augštyn, toliaus nuo gyvulio ir arčiaus prie tobulo"—štai prasmė to didžio žodžio, kurį V. Kudirka pirmutinis ištarė į tuos kelis milionus lietuviškai kalbančių žmonių. To žodžio prasmė yra visuotina. Jinai lygiai brangi yra lietuviui, kaip ir kiekvienam žmogui, kuris yra pažangos, tobulo draugu. Tasai žodis skamba visoje žmonijoje nuo tos valandėlės, kuomet žmogaus omenyje sužibo pirmutinė minties kibirkštėlė, ir nepasiliaus tol, kol gyvuos žmogus. Skverbimasis prie tobulo—tai išvystytas to "Kelkite" turinys, o žmoguje niekuomet neužges tasai tobulo ilgėsys. Tame didė Kudirkos ir jam panašių žmonių reikšmė.

Šiądien, rasi, nebetaip aiškiai šviečia tasai idealas. Karės dumais jisai apniauktas, kraujais sutaškytas. Bet ateis laikas, tikėkimės, neužilgo, kuomet tie dumai ir kraujai liks tik baisiu atminimu žmonijoje. Tuomet vėl garsiai prabils varpas, dar garsingiau negu kad pirmiau. Tikėkimės, kad niekuomet jisai daugiau nenutils. Amžinai skambės ir žadins žmones. Ir taipogi tikėkimės, kad mums, lietuviams, jisai bus girdimas labjau negu iki šiolei, kad jisai teiks mums vis naujos energijos dirbti tobului ir atlikti tą visuotino kulturos darbo dalį, kurios reikalauja iš musų lietuvių vieta žmonijoje

---

Dr. Vincas Kudirka.

Lietuvos Tilto Atsiminimai.*)

(Iš T. M. D. leidinio.)

Tik da niekad taip nebuvo su tuo parubežiu, kaip šįmet. Sutraukė tokią daugybę parubežinių sargų, kad jau nesutelpa ant linijos ir dėlto tur bui bėga į Prusų pusę. Štai nesenai pabėgo du. Vyresnysis, patyręs kur jie prisilaiko, nujojo prikalbinėti, idant grįžtų. Kur tau grįš! Jau nei maskoliškai nenori kalbėti. Trečiąjį pabėgėlį taipjau draugai pagavo jau anoje pusėje ir už kojų pervilko per upę. Butų prigėręs vargšas, jeigu nebutų pasiskubinę vilkt—bijojo, mat, kad nesugriebtų jų prusai ant savo kranto.

Į pagelbą gavo sargyba mokintus šunis. Šunes, aficierai ir prasti abieščikai išvien gaudo kontrabandą. Smagi bendrystė.

Likkite sveiki, rapukai**)! Likk sveiks, šieneli! Ant sveikatos abieščikams***) ir jų arkliams! Da kitąsyk abieščikų buvo mažiau, o parubežiniai ukininkai ne viską iš laukų suvalydavo, o dabar kas bus? O kas bus? vogs da daugiaus ir drąsiau daužys kulbėmis tuos, kurie pasikėsins ginti savo turtą. Kad maskolius vagia—anot vienos žydelkos—tai ant to jis maskolius, bet ko jis da muša?

Užgynė vyrams ir merginoms paupiais dainuoti pabaigus darbą —sako, negirdėt kontrabandos.

Galėtum manyt, kad ištikro rupi ne perleidimas per rubežių kontrabandos, kad jau nepereis nei plona adata. O čia ne. Juk jeigu rupėtų neperleidimas tikros kontrabandos, tai toks abieščikų vyresnysis nebutų galėjęs vidurdienyj pergabenti iš Prusų pusės palmą*) kelių metrų**) augščio. Kitas vyresnysis nebutų galėjęs taipgi vidurdienyję persigabent siuvamąją mašiną su geležinėmis kojomis. Negalėtų pareit iš Prusų gelumbė aficierams ir abieščikams ir t.t.

Girdėjau šnekant, buk parubežiniai aficierai turi tiesą, netik gaudyti kontrabandą, bet ir gabent ją. Gali gabent netik patįs, bet ir jų pačios, vaikai ir giminės iki ketvirtai kartai iš tėvo pusės ir iki trečiai iš motinos pusės. Vienok, nežinantiems tos tiesos vis-gi papiktinimas. Kiekvienam gali ateit į galvą, kad ir tokia mintis: Jeigu tu, bičiuli, budamas parubežio arkangelu, taip begėdiškai velki kontrabandą, tai juk man ta nuodėmė labjau pritinka. Ko man neduodi vilkt? Tu paimi ant vieno sykio už kelias dešimtis rublių ir nieks nieko nesako. O tegul koks žmogelis paims kartuno už pusrublį, tai liepi jį pagaut, suduot į sprandą daugiau ne kaip už dešimts rublių ir užmokėt korą. Kur-gi tavo gėda? Tiesa, priežodis sako: jeigu maskolius turėtų gėdą, tai nebutų maskolius.

O čia matote, koks dalykas. Padaugintai sargybai įsakyta, ypatingai gaudyti lietuviškus laikraščius ir knygas. Abieščikai nežino, kas tai yra laikraščiai ir knygos, tai jiems tiesiog liepta *lovit bumagu* (gaudyt popierą). Tiesa, pamenu, nei prie palmos, nei prie siuvamosios mašinos popieros nebuvo. Jeigu turi gaudyt ypatingai tik *popierą*, tai žinoma, tikroji kontrabanda, kaipo prižiurima ne ypatingai, lieka užpakalyje. Štai kaip:

Jau ką prie *popieros*, tai imasi smarkiai. Tik sutems, jau ir girdi: pykšt...pokšt... pykšt... pokšt... pokšt.... Pykštpokšt gandą duoda, kad *popierą* neša. Tuojau: lapatai, lapatai, lapatai, lapatai—lekia strimagalviais raiteliai su aficieru pryšakyje ant pagelbos. Kaip užlėks ant manęs, tai toks dundėjimas, tokia perkunija, kad žmogui negali pasakyt. Dabar jau apsipratau, nes laksto beveik kas-nakt, bet išpradžių buvo baisu: tik pykšt—jau aš budavo pradedu drebėt....

Tai naktyje. O dieną eina abieščikai su aficieru ir krato namus visų parubežinių ukininkų. Kas jiems dykaduoniams galvoj, kad trukdo darbininkus žmones? Ateinančią naktį ir ateinančią dieną vėl tas-pat. Ištikro, neduoda žmonėms nei dirbt, nei miegot. Bet popieros nesugriebia nei gaudydami, nei kratydami. Tas dalykas labai įpykino parubežinius aficierus ir vienas iš jų, Baron-Rylosujev, davė aficiero žodį, popierą išgaudysiąs. Per dienų dienas, jeigu neišeidavo į Prusus parsinešt kontrabandos, vaikštinėja po miestą, susikišęs iš užpakalio rankas į galus rankovių ir rodos nei kam ko. O tuotarpu tėmyja. Tegul tik lietuvis išmes popiergalį, ar papiroso kotą, jau Baron-Rylosujev ir lenkiasi prie žemės. Nors jisai pats nelabai permanė, kokia ta popiera, kurią reikia gaudyti, bet-gi papiroso koto neimdavo. Į trumpą laiką taip išvalė visus miesto užkaborius nuo įvairių—priduriu, labai ištikimų—popiergalių, kad tokio švarumo nejvykdino nei vienas sanitariškas komitetas koleros laike.

Pamatė kartą: išeina nuo daktaro lietuvio žmogus su laiškeliu rankoje. Paskui tą išeina kitas taipgi su laiškeliu. Trečias taipgi. Sužaibavo aficiero galvoje mintis: pas tą daktarą turi but labai daug *popieros*, jeigu jis net žmonėms dalina. Tuoj nubėgo pas savo vyresnyjį, majorą, žmogų labai maskoliškos sąžinės, ir viską išpasakojo. Nuspręsta iškratyt daktaro namus. Ant rytojaus anksti apstatė namus abieščikais, pats Baron-Rylosujev suėmė daktarą toli nuo namų, parvažiuojantį nuo ligonio, ir prasidėjo kratymas. Daktarui rodėsi, kad parubežiniai sargai jieško kontrabandos, bet Baron-Rylosujev išsykio šoko prie knygų. Beknisdamas, užtiko seną neapdarytą lietuvišką laikraštį ir abejojo, ar imt, ar ne, ar priskirt prie popieros, ar kaip čia. Paėmė. Išvydęs gi lapelį popieros, kur buvo ranka rašytos lenkiškos eilės, pastvėrė be abejojimo. Nesuprato, kad rankraščiai nepriguli prie kontrabandos ir nepasijuto atlikęs žandaro pareigą, už ką gėda ir atsakymas.

Kitame atsitikime Baron-Rylosujev beveik da geriau atsižymino. Mieste slampinėja pakampėmis vienas išėjęs iš proto amatninkas. Nieko nešneka ir bėga nuo žmonių. Kartais išeina į laukus ir persodinėja akmenukus iš vienos vietos į kitą, arba rankioja žoleles. Vieną dieną apie pietus pamatė sumišėlį abieščikas ir davė gandą. Ugi žiuriu—Baron-Rylosujev su keliais raiteliais lekia, tarytum akis išdegę. Sumišėlį nei nebandžiusi bėgt, apsupo septyni abieščikai. Kad aficierui butų lengviau prieit ir iškratyti, vienas abieščikas sudavė porą kartų su karabino kulbe sumišėliui į galvą. Tas, apsvaigęs, parvirto. Tada Baron-Rylosujev prišoko prie gulinčiojo kišenių ir ištraukė pundelį popierelių.—Veskite!—paliepė sėsdamas ant arklio. O ten jau buvo prisirinkę daug žmonių, pažiurėti ką sugavo. Prisiartina prie kardono, o žmonės ima garsiai juoktis; sėdintis ant prieangės aficieras taip-gi šypsosi.

— Kam jųs tą žmogų suėmėte? Juk jis sumišusios galvos.

— Su popiera—atrėmė trumpai Baron-Rylosujev žengdamas ant prieangio ir paduodamas pundelį.

— Žiuri—vienos tik suteštos popierėlės, į kurias vyniojo cukrelius.

? ? ?

! ! !

Sumišėlį paleido, popieras išmetė lauk, o abieščikui, kuris padavė gandą, apdaužė žandus.

Nuo tos dienos Baron-Rylosujev tapo pramintas: *Bumažnyj oficer* (popierinis aficieras).

Garbė užsipelnusiems!

* *

Jau pusėtinas laiko galas, kaip aš tysau ant Šešupės. Jau daug vandens praleidau į Baltjures; daug žmonių ašarų ir prakaito nuplaukė drauge su vandeniu; daug kojų, kurios mane mindžiojo, supuvo kapuose....

Pagimdė mane Lietuvos miškas; išvedė į svietą lietuvių rankos; nuo Lietuvos žirgų kanopų pirmą kart sudundėjau....

O drutas buvau tiltas!....

Da pamenu tą gadynę, kada ponai važinėjo, o žydai vaikščiojo pėsčiomis. Perlėks budavo karieta su ketvertu užkinkyta—aš nei nejaučiu!....

Sueis viso miesto žydai prie "neštines" nuodėmes skandyt—a nei linkt.... Pervažiuos storiausia

*) Iš 8, 9 NNr. "Varpo" 1896 m.

**) Rapukai—roputės, bulvės, kartopeliai.

***) Parubežiniai sargai.

*) Palma — medis, augąs šiltuose kraštuose.

**) Metras—saikas arti 3, 3 pėdos.

prapaščius—aš nei krust.... da man smagiau, kad išlaikiau. Arba pavasaryje, pradėjus eit lytims: ponpalaikiai sustoję žiopso ir laukia, kada mane parmuš lytis.

O jųs žiopliai—manydavau—aš ne toks lepus, kaip jums rodosi! Mane ne guvernantės augino!

Nueidavo sau lytįs, o aš kaip stovėjau, taip ir stoviu.

Teisybę pasakius, tai ir lytlaužos bereikalo styrėjo—tik man garbę mažino.

Tvirtas buvau.

Lenkai sakydavo, kad aš *most*. Sakykite, kaip sau norite, o aš žinau, kad aš tiltas ir drutesnis ne kaip jųs *most*.

Vieną kartą važiavo smarkiai per mane du vežimai priešais vienas kitą ir porą žydukų, iš išgąsties norėjusių pasišalint, nusmuko į upę. Nuo to laiko užginta buvo greit per mane važiuot ir abiejuose mano galuose pastatė stiebelius su lentomis ir lietuvišku parašu: Žingine.

Nors man nesmagus buvo tas važiavimas žingine, neduodantis nei padundėt gražiai, bet, jeigu tas žmonėms ant naudos, tegul sau....

Stiprus buvau.

Nereikėjo niekad nei taisyt mane. Ir kaščin, kaip ilgai bučiau laikęs be taisymo, kad ne maskolių činovninkai. Tai da ypatingi sutvėrimai—tegul juos lytis! Girtuokliai neišpasakyti: pila ir pila, o degtinė vis nubėga—tarytum štai nuo manęs vanduo belyjant. O kaip užkeiks, tai net per mano balkius drebulys pereina nors maskoliškos kalbos nesuprantu. Labjausiai vienok linkę prie vagystės viešo skatiko—tą dalyką, galima sakyt, įvedė į sakramentus. Juk ir ant manęs uždirbo ir tik man sveikatą atėmė. Kad jie iš muito nieko nelaimėtų, bjaurybės!

Vaikštinėjo sykį po mane paviečio viršininkas, Kopiejkolinbov, ir paviečio inžinierius Nikčemnicki.

— Žinote ką, Boleslav Stanislavovič—tarė staiga viršininkas—ar negalima butų pataisyt šitą tiltą?

— Susimildami Teofilij Dulovič! Juk tiltas sveikas, drutas—atsakė inžinierius da nesusiprasdamas.

— Na, už *consilium* daktarai paima kad ir nuo sveiko, jeigu tik norėtų gydytis.

— Aa! dabar suprantu.... Gerai....

Ką juodu tarėsi toliau, negirdėjau.

Visi mano plyšiai šypsojosi, kad mane paketino taisyt. Mane taisyt!

Buvau jau užmiršęs apie tą atsitikimą.

Tiktai ar į dvi nedėlias ateina žydas, visai nepažįstamas. Apžiurėjo mane iš viršaus: čia su lazda pabandė, ten paspyrė su koja. Paskui apžiurėjo iš apačios, nusiavė kojas, įbrido į upę, pagnaibė vandenyje polius ir apsisukęs išėjo ant kranto. Čia sustojo, paskaitė ant pirštų ir greit stvėrėsi autis čebatais, bambėdamas tuotarpu pusgarsiai: Gerai.... jie nori uždirbt, bet ir man išteks.... pasidalįsime.... kasmet uždirbsime betaisydami....

Žydas nuėjo sau. Man net koktu pasidarė. Ar-gi ištikro rengiasi mane taisyt?

Pasirodė, kad ištikro.

Viršininkas su inžinieriu į umą laiką suspėjo apiprekiuot visa ką, gaut užtvirtinimą, o žydas apsiėmė pristatyt medegą ir atlikt darbą. Privežė medžių, pradėjo tašyt, pjaustyt ir vieną dieną mane uždarė.

Bereikalo privežė medžių, nes man iš jų nieko nepridėjo. Tiktai ką skiedrų pritašė, kad visi matytų. Mane taipgi vargino: čia paskliutavo, ten paobliavo, ten paskutinėjo—ir tiek. Tiesa poškino, baladojo dikčiai—mat dirbo. Tik man nuo to darbo įsisuko liga. Ant rytojaus po pataisymo, pamenu, buvo prekymetis. Žmonelių, ir pilnais ir tuščiais, pervažiavo nemažai. Per visą dieną nieko, o vakare ėmė mane krėsti drugys. Kitą dieną važiuoja vežimas šieno—ar nenudiegs man kairiąją pašonę? Pusę dienos buvau į tą šoną pakrypęs. Nuo to laiko jau man kasdien šis ar tas kenkė. Pasijutau, kad jau aš ne tas tiltas, ką kitąsyk. Ypač man buvo pikta, jog į niekus pavirtau ne iš savo kaltės, ne iš senatvės, o tik per činovninkų besąžinystę. Pasižiurėjau sykį į Šešupę—net pasibaisėjau, išvydęs savo paveikslą: taip nusimings, taip nesmagus jo išveizdis.

O ką gi darysi? Kad ir palieges, tarnavau žmonėms toliau.

Atėjo naujas viršininkas. Senąjį už vagystę viešų pinigų perkėlė į kitą vietą, kur pinigai da nebuvo išvogti. Šitas naujasis vadinosi Maksim Maksimovič Merzavcev. Turėjo jis gaidžio budą ir visada vaikščiojo su pentiniais prie čebatų. Nieks neįtikėtų, jog aš iš pirmos beveik dienos puoliau jam į akis. Tai tik turiu laimę prie viršininkų!

Atėjo Merzavcevui į galvą mane sumaskoliuot. Už tokį darbą, kaip paskiau patyriau, visoki viršininkai taipgi gerai uždirba—dą daugiau, ne kaip už tolydinį taisymą.

Maskoliavimą pradėjo nuo užginimo lietuviškos kalbos ir rašto.

— Viešoje vietoje—ištarė Maksim Maksimovič—turi but vartojama maskoliška kalba.

O ta vieša vieta buvo mat anos lentutės su parašu "Žingine." Užtepė lietuvišką parašą ir padėjo maskolišką: *"Šagom."*

Bet šitas pasikėsinimas su uždraudimu lietuviškos kalbos nepasisekė. Naujas parašas patiko tik vaitams, šaltyšiams ir piemenims: budavo eina pro jį lėčiau ir bando neva maskoliškai kalbėt. Vienok, arkliai išvydę maskolišką parašą pradėjo baidytis. Į trumpą laiką sudaužė keletą vežimų, sužeidė arba suvažinėjo keletą žmonių—na ir turėjo maskolišką parašą prašalint. Nors lietuviško nesugrąžino, bet arkliai jau nesibaidė. Likau visai be parašo.

Dabar, sakau, jau manęs nejudįs.

Kur tau?

— Aš turiu jį sumaskoliuot—ištarė kitu žygiu Merzavcev, šnairai pažiurėjęs į mano atlošas.

Laukiau, ką su manim padarys. Akyva buvo žinot, prie ko stversis dabar smarkusis maskolintojas Lietuvos tilto, jau sykį nepasisekus. O jo tuotarpu užmanyta pritaikyt prie manęs baisiausią dalyką—prievartą. Kad da nors gerumu, tai kad ir jaustum neteisingus siekius, tai rodosi vis-gi nebutų taip sunku ir bjauru. O čia prievarta!

Užmanė, matote, išmest mano dalis, pritaisytas da lietuvių rankomis ir jų vieton įstatyt naujas, prirengtas maskolišku budu po viršininko priežiura. Išpradžių buvo net nuspręsta statyt visai naują tiltą, tiktai pradėjus svietui rėkti, turėjo apsistot ant "pertaisymo."

Šaukiasi viršininkas inžinierių, tą Nikčemnickį, ir sako, norįs tą ir tą, taip ir taip. Inžinierius, žiurint toks tiktai pelių perkunas, o kaip gabus prie užgriebimo pinigų! Mato, kad čia užmanyta neteisybė, ne—sutinka prie to prisidėt ir da pats primena, ant vieškelių esą daug tiltelių, kuriuos galima butų apmaskoliuot. Žiurėk tu! tai neva lenkas, katalikas, o maskoliams padeda maskoliuot Lietuvos tiltus! Da žmonės šneka, buk lenkai eina išvien su lietuviais.

Pertaisymą apiprekiavo ant 3000 rublių. Darbą paėmė pažįstamas jau mums žydas, inžinieriaus didžiausias bičiulis.

Privežė baisybę medegos, mane vėl uždarė ir prasidėjo darbas. Triukšmo buvo, kur kas daugiau, ne kaip pirmą kart taisant. Vyrel tu mano! Kaip ėmė draskyt mane tai sakau, bus man paskutinioji. Da laimė, kad išgelbėjo mane inžinieriaus ir žydo godumas. Merzavcev nei nesusiprato.

Matote, kad mažiau reiktų pirkti naujos medegos, tai įsakyta darbininkams, žinoma už geresnį užmokestį, naktimis tašyt ir obliuot senas išmestas mano dalis. Iš vakaro buvo jos senos, o iš ryto jau naujos ir tiko.

Na, už tai pertaisymas parėjo tik į 500 rublių.

Tokiu budu atgriebiau atgal daug lentų ir balkių, nors nusilpnintų, bet vis-gi savo, ir drutesnių už naujuosius priedus. Davė štai iš vienos pusės naujus polius—jau apie menkesnes dalis nei neminėsiu. Tai man poliai! Kreivi, ploni ir da gi įstatyti į žemę viršunėmis, mat, kad per vandenį ne butų taip žymus jų plonumas. Ar tai jiems tiltą laikyt? Karvelidei dar permenki!

Taigi dabar aš jau toks ir tiltas.

Važiuoja tuščiomis, o aš siubuoju, tarytum kliubai; eina pėščias—aš siubuoju; šunelis zovada perbėgs—aš taipgi siubuoju. Sakau, kad nebučiau atgriebęs nors keletą savo senųjų dalių, tai but buvę po manęs.

Visi mato, kad aš niekai, o viršininkas nesirupina. Jis tikisi, mat, jog aš jau sumaskolintas, gyrėsi vyriausybei ir jam to gana.

Ką aš sakau, gana? Negana!

Nesenai vėl išsitarė Maksim Maksimovič, kad jis versiąs mane į pravoslaviją. Kaip atliks, tai sunku įspėt.. Aš žinau tik, kad verčiant į pravoslaviją, turi pravoslaviškai apkrikštyt, t. y. panardint į vandenį.

Tai mane dėlto silpnino, kad aš panerčiau į Šešupę?

Išgrauš!

Kol bus tilte nors viena senoji mano dalelė, tai tokio krikšto nebus—išlaikysiu. O visų dalių bičiuliai permainyt nesuspėsite.... Juk ir jųs patįs ne amžini: nusmuksite, bevažinėdami per *savo darbo* tiltus.

Romanas Karuža.

TAUTININKAI KAIPO SUORGANIZUOTA SRIOVĖ.

Skaitlingumas lietuviškojo gaivalo Amerikoj yra gan žymus. Spėjama, kad 10% visų lietuvių gyvena Amerikoj (kiti spėjimai nustato 25% ir daugiau. *Red.*); taigi, tasai reikštų, kad, imant visą lietuvių skaitlių 3 mil., turime čionai apie 300,000 lietuvių. Su tokia skaitlinga medžiaga, be abejo, galima atlikti daug naudingo kulturinio darbo. Kiek-gi atlikta ir atliekama? Taip kaip nieko. Visas tas skaitlingasis gaivalas—tas palaidai einanti minia, betvarkinga betikslė, nepermatanti toliaus ka ypatiški vienučių reikalai.

Pasekmingo kulturinio tautos darbo sąlyga—tai pastarosios geras susiorganizavimas. Susiorganizavimas-gi lietuviškojo gaivalo Amerikoj yra nerangus, kas padaro, tai, kad dabartinis tautiškasis susipratimas, platesnėj to žodžio prasmėj, nežiurint ilgo laiko, yra neaugštas, jo dvasinis turinys labai menkas. Gali čionai kas užmesti kad musų parapijos, musų skaitlingos draugystės yra geriausiais liudytojais gero Amerikos lietuvių susiorganizavimo. Tačiaus, reikia turėti omenyje, kad parapijos sfera—tai tikėjimas, ir kad tam tikslui paaukauti yra visi kiti parapijonų gyvenimo reikalai. Musų-gi draugystės irgi rupinasi specialiu dalyku, butent, pašelpų suteikimu ir posmertinių mokėjimu. Taigi, ei parapijos nei draugystės nei kiek neprisideda prie tokio Amerikos lietuvų suorganizavimo, kuriame musų tauta galėtų atrasti lengviausį budą sunaudoti savo spėkas naudingam kulturos darbui.

Parapijos ir draugystės—tai musų minios geri norai ir bandymai organizavimosi srytyje. Tačiaus tųjų dalykų gyvenime neužtenka. Gyvenimas nuolatos keičiasi, tobulinasi, pasidaro painesniu ir sudėtinesniu. Todėl tas tik užsilaiko pažangoje, kas savo prisirengimu pasistengia eit drauge su gyvenimu. Musų gi minia yra tamsi ir nerangi; stokuoja jai aiškios sąmonės, savo galimybių supratimo, užsitikėjimo savimi,—tų visų ypatybių, kaip neatbutinai reikalingų musų laikų gyvenime. Aišku, kad tokiam padėjime kulturiškas darbas turi but nežymus ir nevaisingas.

Galima skirtis pažvalgose, galima natyt siauruose partyviškuose ideaiuose vaistą visoms pasaulio nelaimėms,—bet sunku yra ginčytis kaslink tautos tikslingumo ir tautiškojo gyvenimo naudingumo. Tautoje vienutė atranda atramą, pilną savo dvasinio turinio išreiškimą, gauna paskatinimą prie darbštumo—kas tobulina vienutę ir gamina kulturos vaisius. Jei taip yra, o kaslink to negali but ginčų, tai šeina, kad naudingiausiu elementų tautos gyvenime buna tasai, kuris daugiausiai rupinasi tautos gerove, taigi—tautininkai.

Ir ištikrųjų, tautininkai—tai tautos turinys, tautiškojo gyvenimo pamatas, branduolis, apie kurį spiečiasi visas tautos buvis. Amerikos lietuvių gyvenime kiek buvo nuveikta kulturiškai-tautiškoje srytyj—tai tautininku nuopelnai. Musų tautininkai—tai organizatoriai, vedėjai musų draugyščių ir kitų įstaigų; tai tos visos ypatos, kurios savo triusu, savo darbais, savo aukomis rupinasi musų viešų tautiškų reikalų gerove. Tiesa, jųjų triusas dažnai buvą nevaisingu, tačiaus tai jau ne jųjų, bet netobulaus visos tautininku sriovės susiorganizavimo kaltė.

Beveik visi Amerikos lietuviai yra surišti į draugystes. Taip vadinamose "tautiškose" draugystėse spiečiasi tautininkų gaivalas. Iš 300,000 Amerikos lietuvių trečia dalis, be abejo, priklauso prie "tautiškų" draugyščių. Taigi tautiškojo gaivalo skaitlingumas yra labai žymus ir turėtų galingai apsireikšti, jei nestokuotų geros organizacijos. 100,000 žmonių su aiškia tautiškaja sąmone, aiškiais idealais ir tikslais—tai jiega, galinti perkeisti visą musų tautiškąjį gyvenimą iš nerangaus ir betikslio į tobulą ir vaisingą.

Suorganizuotos tautiškosios sriovės įtaka apsireikštų dviejais budais. Iš dvasinio atžvilgio, patsai tautiškųjų tikslų ir idealų paaiškėjimas nurodytų musų miniai ką veikti, ko vengti, kad atsiekus daugiausia tautiško labo; pamokintų vienutes solidariškumo naudingų visuomenei užmanymų ir darbų rėmime; įkvėptų kaip vienutėms, taip ir miniai prakilnų tėvynainišką upą, kas prisidėtų prie tautiškosios sąmonės išsivystymo ir prie atsakančio dirvos prirengimo kulturos darbui.

Iš medžiagiško atžvilgio, 100,000 lietuvių tautininkų, suorganizuotų į vieną ryšį mažais individualiais nuolatiniais mokesčiais, galėtų įsteigti ir užlaikyti Tautišką Fondą, kursai galėtų aprupinti visus svarbius tautiškus reikalus. Mokestis 1c mėnesiui nuo 100,000 ypatų sudarytų metinę įplauką į Tautišką Fondą $12.000. Tai yra pinigas, kuriuo galima but aprupint visas spragas musų tautiškame gyvenime, pinigas, kuriuo galima but pastumėti priekin musų kulturos plėtojimąsi.

Tautininkų sriovės suorganizavimo naudingumas iš kiekvieno atžvilgio yra taip aiškus, kad apie tai negali but dviejų nuomonių. Klausimas tik tame, kokiu budu atsiekti tąjį suorganizavimą. Čionai siuloma sumanymas. Turime daug "tautiškųjų" draugyščių. Ar negalima but tas visas draugystes surišti vienu ryšiu? Dalyką galima but taip sutvarkyti. Kiekviena tautiška draugystė, užlaikydama pilną autonomiją kaslink savų dalykų, vieną kartą į metus galėtų siųsti savo atstovą į paskirtą vietą, ir visų atstovų seimas rinktų visiems metams Centralę Valdybą, kurios priedermės butų: ginti bendrus visų draugyščių reikalus, platinti solidariškumą tarpe jų, prižiurėti Centralį Iždą, remti Centraliu Iždu, pagal seimo nutarimus, naudingus tautiškus reikalus ir t.t. Draugystės, tokiu budu ir toliaus butų taip neprigulmingos, kaip ir dabar; vienintele gi priederme, rišančia bendrai visas draugystes, butų mokestis, sakysim, 1c mėnesiui nuo nario; tą mokestį draugystės valdyba turėtų uždėti ant savo narių ir siųsti į Centralį Iždą. Aratsirastų draugystėse narių, priešingų tokiam mažam mokesčiui, jei tikslas butų aiškus? Rodos, ne.

Čionai atsidaro gera proga susitvėrusiai laike Brooklyno Visuotinojo Seimo Lietuvių Tautiškajai Partijai pasidarbuoti. Juk jinai, rodos, ir privalo vykdinti tautininkų sriovės organizavimo darbą. Taigi, į darbą!

Pašnekėlių Kampelis.

537. Kur pasaulyje žmonės pameta daugiausia pinigų? Amerikoje yra viena vieta, kurioje pinigai, galima sakyti, neturi jokios vertės. Taip galima spręsti iš to, kad tenai jie labai mažai yra dabojami. Kartais pametama sumos, sudarančios didelį turtą, ir savininkas ilgą laiką nei nežino, kad taip atsitiko. Tokia vieta, kaip kiekvienas jau numano, turi buti ten, kur didžiausi Amerikos turtuoliai susieina ir kur pinigai tartum vanduo plaukia per rankas. Ta vieta yra garsioji New Yorko Wall Street, visų Amerikos finansistų centras.

Sakoma, kad vien ant Wall Street pametama daugiau brangenybių negu visoje likusioje New Yorko dalyje. Esą, jeigu sudėti visas brangenybes, kurios ant Wall Street pametama ir pavagiama per metus, tai susidarytų skaitlinės, panašios savo didumu į valstijos skolas.

Nepraeina nei vienos dienos, kad nebutų paskelbta apie čekių, bondsų ir kitokių brangių popierų pametimą. Kartais jų vertė siekia šimtus tukstančių doliarių. Pastebėtina tai, kad dauguma pamestųjų popierų sugrįžta pas jos savininkus į 24 valandas.

Kaip neprižiurimi tenai pinigai, galima matyti iš kelių sekančių faktų.

Nelabai senai tulas žinomas finansistas pašaukė per telefoną savo manadžierių ir pranešė jam, kad banka, su $1,500,000 vertės brangių popierų ir pinigų, buvo palikta atdara. Savininkas, matomai, nelabai kvaršinosi pavojum jojo pinigams, nes manadžierius, padėjęs visa ką į kitą banką, turėjo laukti "boso" net iki kitam rytui.

Šių metų pradžioje vyras, tarnaujantis vienoje didžiausiųjų Wall Street voltų (vaults), rado popiergalį, panašų į bondso sklypelį. Pradėjęs knistis gurbe, jisai rado ir visas kitas bondso dalis. Pasirodė, kad tai buta 500 šėrių paliudijimas, vertas $50,000. Kuomet savininkui buvo pranešta sekančią dieną, jisai ramiai atėjo bankan, paėmė savo suplėšytą certifikatą ir, padėkavojęs radėjui, įteikė jam $5 radybų. Tame pačiame banke buvo keno tai užmiršta pundas popierinių pinigų $5,000 vertės. Savininkas neatsiliepė per du mėnesiu.

Ir tai nėra pavieniai atsitikimai. Sakoma, kad kiekvienas žmogus, padirbęs tenai ilgiau, yra radęs ką nors brangaus gatvėje. Gatvių valytojai nuolat įteikia policijai pundus spalvuotų popierų, kurios, sulyg radėjų manymo, galinčios buti oficialiais dokumentais. Dažnai pasirodė, kad tai yra bondsai ir kitokios brangios popieros pastebėtinos vertės. Manadžieriai pripažįsta, kad ant Wall Street pinigai yra tiesiog metami lauk.

Popieras, kurios pamesta ar pavogta, yra sunku parduoti arba kam nors kitam perrašyti, nes visos tos popieros yra numeruotos ir užregistruotos. Bet jei savininkas laiku neapsižiuri ir neapskelbia apie pamestas ar pavogtas popieras, tai jos lengvai gali buti parduotos kokioje nors kitoje vietoje. Keletas metų atgal tulas finansistas pametė pundą brangių popierų ir nepastebėjo to per kelis mėnesius. Tuom laiku visos tos popieros buvo vakarinėj Europos dalyje išparduotos, ir pardavėjas su gautais $24,000 laimingai dingo.

Kuomet ant Wall Street "rugiapjutė," kuomet biznis šalyje gerai eina, tai aplinkinės gatvės tartum nusėtos smulkiais sidabriniais pinigais, kuriuos finansistai besiskubindami pameta ant gatvės. Apielinkėje beveik nuolat tokiuose laikuose yra kruvos vaikų, laukiančių, kad kas pamestų tų smulkių pinigų.

□⊠□

538. Kokiu dienos laiku žmonės daugiausia miršta? Iš senų laikų manyta, ir manoma, kad žmonės daugiausia miršta paryčiu, tarp vidurnakčio ir saulėtekio. Toksai manymas dar buvo remiamas ir tuom, kad nuo amžių žmogus ilsisi tuom laiku ir todėl žmogaus kuno veiklumas tame tarpe nupuoląs iki žemiausio laipsnio ir tuomet mirčiai yra lengviausia užgesinti pasilikusias žmoguje gyvybės kibirkštėles.

Dabar gi pasirodę, kad toksai manymas buvo neteisingas. Nesenai pagarsinta Londone gyvenančio gydytojo, Dr. Billing'o, tyrinėjimai. Dr. Billing užrekordavo visus mirties atsitikimus, buvusius viename dideliame ligonbutyje per 14 metų. Užrekorduota išviso 10,000 mirties atsitikimų. Medžiaga tat turtinga ir atsidėtina. Iš tos medžiagos pasirodė, kad didžiausis skaitlius mirčių atsitiko tuojaus po pietų, t. y. tuom laiku, kuomet žmogaus gyvumas stovi ant augščiausio laipsnio.

Ilgą laiką darydamas savo tyrinėjimus, Dr. Billing priėjo prie sekančių išvadų: laikotarpyje nuo 11 val. nakties iki 7 val. ryto mirčių skaitlius yra tik truputį augštesnis už vidutinę liniją. Nuo 7 val. ryto net iki 11 val. dienos mirčių skaitlius vis puola žemyn. Paskui tuojaus po pietų skaitlinė staiga iškįla iki augščiausiam laipsniui visoje paroje. Toliaus, vėl puola žemyn iki 11 val. nakties, nuo kurio laiko vėl kįla augštyn. Skaitlinėmis tasai kilimas ir puolimas galima sekančiai išreikšti: 11 val. iki 3 val. nakties—17.06%, 3 val. nakties iki 7 val. ryto—17.03%; 7 val. ryto iki 11 val. dienos—15.15%; 11 val. iki 3 val. dienos—17.54%; 3 val. dienos iki 7 val. vak.—16.83%, ir 7 val. vak. iki 11 val. nakties—16.39%.

Taigi, ligoniams pavojingiausiu laiku yra valandos tuojaus po pietų. Jeigu ligonis pergyvena valandas tarp vidurnakčio ir ankstyvo ryto, tai galima šiek-tiek tikėtis, kad ligonis dagyvens iki pietų. Jeigu gi popietis yra laimingai praleistas, tai yra viltis, kad ligonis sulauks vidurnakčio.

□⊠□

539. Kas sutvėrė dabartinę Vokietiją? Vokietija, kurios galvė pilnai pasirodė, tiktai iškilus dabartinei karei, rodo vieną stebuklingiausių pavyzdžių, ką gali atnešti vienybė ir bendras veikimas, kurio pastaruoju laiku taip nepasekmingai norėjo Amerikos lietuviai atsiekti.

Dar šiądien gyvi žmonės, kurie Vokietiją matė silpna, į daugybę atskirų valstijų išskaldinta valstija. Suvirš šimtas metų atgal Napoleonas lengvai perėjo per Vokietiją. Vokiečiai, kaip sako vienas amerikonas istorikas, niekuomet neužmirš tos gėdos ir to nužeminimo, kuris juos sutiko po Napoleono valdžia. Napoleono gadynė, suteikusi taip didelį pažeminimą vokiečiams, drauge su tuom buvo ir dirvos priruošimu dabartinei Vokietijai. Vokiečiai pradėjo susiprast, kad tiktai vienybėje jie gali iškovoti sau vietą pasaulyje. Iš visų pusių vokiečiams gręsė pavojus: iš rytų stovėjo milžiniška Rusija. Vakaruose vokiečiai susidurė su francuzais. Jurėse vėl matėsi Anglijos pavojus.

Reikėjo tiktai "didžio vyro," kurisai sunaudotų dirvą suvienytai Vokietijai sutverti. Tokiu vyru buvo Bismarckas, viena didžiausių figurų visoje naujosios gadynės istorijoje. Jisai uždėjo tuos pamatus, ant kurių išaugo ir išsiplėtojo Vokietija. Jo reikšmė Vokietijai yra taip didelė, kad kuomet šiądien kalbama apie Vokietiją, retai aplenkiama ir Bismarck'o vardas. Vokietija ir Bismarckas šios dienos žmogaus omenyje yra surišti kudikio ir tėvo ryšiais. Iki šiai dienai Vokietijoje viešpatauja ta dvasia, kurią suteikė jajai Bismarckas.

Rodosi paradoksu išsitarimas, kad Bismarckas surengė šią karę. Arčiaus gi prisižiurint, dalykas mainosi. Bismarcko uždėtame pamate gulėjo vokiečių suvienijimas ir agresija, skverbimasis išsiplėtoti ir išplatinti savo įtekmę po visą pasaulį. Pats Bismarckas nekartą išreiškė tą tikslą, prie kurio atsiekimo jisai pastumė Vokietiją. Tai buvo nei daugiau nei mažiau kaip ambicija paversti Vokietiją pasauline valstija, sutverti naujos gadynės Rymą. Bismarckas buvo pangermanizmo tėvu, kaip kitas vokietis, istorikas Treitschke, jojo išauklėtoju ir išplatintoju. Vokietija, po pangermanizmo idėjos įtekme, likosi suvienyta. Iš mažų gabalėlių padaryta vienas stiprus kunas. Kuomet augantį po Prusijos globa, Vokietija pasiekė savo etnografišką rubežių, jinai turėjo peržengti pastarąjį. Į Vokietiją inėjo Lietuvos, Lenkijos dalįs, francuzų Elzasas ir Lotaringija ir kitos tautos. Vokietijos augimas turėjo tuomet susidurti su kitų valstijų reikalais.

Vokietija, stengdamasi užimti Naujo Rymo vietą, buvo panaši į jįjį ir savo dvasia. Karės dvasia turėjo geriausią savo prieglaudą Vokietijoje. Šaltinis militarizmo, taip slėgusio Europą keliais paskutiniais dešimtmečiais, srioveno iš Vokietijos.

Francuzų sumušimas 1870 m. buvo dideliu žingsniu Vokietijos agresyviškumo pusėn. Pasisekimas suvienijo visą Vokietiją, ir Bismarcko tikslas buvo sutverti tokį kuną, kurisai ir ateityje žinotų vien tik pasisekimus, galėtų vis tolyn platinti savo galę.

□⊠□

540. Kuomet pradėta vartoti numeriai ant namų? Susitikdami su tulais dalykais kasdien, mes taip apsipratame su jais, kad retai gimsta pas mus klausimas dėlei jų. Jie rodosi mums kasdieniniais, butinai reikalingais, ir viskas. Vienu tokių dalykų yra namų numeriai.

Tiktai įsivaizdinkime sau, kas butų dideliame mieste, jei nebutų vartojami namų numeriai. Sunku butų žmogui žmogų rasti, gyvenant šiek-tiek toliaus. Biznis negalėtų buti taip išsiplėtojęs, kaip kad jisai šiądien yra. Apie krasą nėra ko nei kalbėti. Jeigu nebutų namų numerių, didesniuose miestuose jinai visai negalėtų veikti.

Įdomu, kad sulyginamai dar nesenai yra pasirodę namų numeriai. Penkioliktame amžiuje galima buvo pereiti visą Europą, neužtinkant miestų su numeriuotais namais.

Pirmi numeriuoti namai atsirado Anglijoje. Pastebėtina, kad išpradžių numeriuota ne abelnai pagal gatves, kaip kad dabar yra, bet namai buvo iš eilės numeriuojami visame mieste. Tokiuose miestuose negalima buvo užtikti dviejų namų su vienu ir tuom pačiu numeriu. Tiktai vėliaus pradėta numeriuoti pagal gatves, kaip kad dabar yra. Namų numeracijos sistema ilgainiu buvo tobulinama, ir šiądien jinai stovi ant tokio laipsnio, ypač kai-kuriuose Suv. Val-

Didžiausia Karė

Kur? Lietuvoje! Musų Tėvynėje

Jei norite dasižinoti, kas dabar Lietuvoje dedasi, kaip ir kur Europoje karė siaučia, tai užsirašykite

Kasdien Einančią

"Amerikos Lietuvą"

Laikraštis "AMERIKOS LIETUVA" išeina kasdien 4 valandą po pietų ir paduoda visas naujausias žinias ir telegramus tos pačios dienos iš karės lauko. Tiktai šiame laikraštyje rasite naujausias ir tikriausias karės žinias.

Todėl užsirašykite "Amerikos Lietuvą" tuojau ir gausite ją kasdien pačtu į savo namus.

Kaina vienam mėnesiui .....$ .50.
" Dviem mėnesiam ..... 1.00.
" Pusei metų ..... 2.75.
" Visam metui ..... 5.00.

Užsirašydami, siųskite ir prenume atos mokestį drauge, Money Orderiu arba pinigais registruotame laiške adresu:

"Amerikos Lietuva"

3252 So. Halsted St. Chicago, Ill.

stijų miestuose, kad žmogus, pirmą kartą atvykęs, gali be jokios trukdėsio greitai susirasti reikalingąjį sau namą.

KLAUSIMAI.

541. Kaip sutaisyta yra povandeninė mina?

542. Kuomet atsirado base-ball lošimas?

543. Kuomet atsirado anatomija?

544. Ar alkanam, ar sočiam kareiviui gręsia didesnis pavojus mušyje?

(Atsakymai bus kitam numeryj)

KIBIRKŠTIS.

Vokiečių generolas Hindenburg sulupo kailį Rennenkampfui Prusų Lietuvoj. Kaizeris už tai pasiuntė jį Lenkijon, kur jis susitiko ne su vokiškos pravardės generolu, bet su tikru ruskių generolų vardu Ruzskij. Dabar rusai juokias: gavo vokietys tikro "Ruzskio" pamėginti ir negardu pasidarė...

* *

Lietuviški socialistai vartoja vokišką taktiką: jie tikisi pirmiausiai subombarduoti tautiečių "fortus": Dr. Šliupą, Širvydą, Balutį, Račkauską ir kitus, o tada mano turėsią atvirą kelią "į Paryžių"—į žmonių kišenius...

* *

Galų-gale paaiškėjo, kodėl vokiečiai atsižymėjo tokiomis skerdynėmis nelaimingoj Belgijoj. Vokiečių socialistų laikraštis "Vorwaerts" pagarsino statistika: vokiečių armijoj yra apie 500,000 socialistų, o pagal unijas pirmą vietą užima bučeriai. Bučerių, sako tas laikraštis, yra beveik pusė viršminėto skaitliaus.

* *

Tautystė šiądien labai didelėj madoj pas visus, ne tik pas tautininkus. Žiurėkit, net "Naujieros," "Keleivis" ir "Laisvė" pradėjo tautystės verkti.

"Draugas" sako, kad tautininkai iki šiolei nematė lietuvių katalikų, ir visus vadino klerikalais tamsunais. Tik dabar jie jau ir katalikus mato...

Kad aš taip gyvas, reikės "Draugui" eiti spaviedin dar prieš Kalėdas, jeigu jis ištikro yra geras katalikas,—jis žino, kad pamelavo...

* *

Kaip rodos, tai socialistai bent Račkauską iš Autonomijos Fondo išbaidė....

Jurgis Spurgis.

VIETINĖS ŽINIOS.

KUDIRKOS MIRIMO PAMINĖJIMO VAKARAS.

Chicagoje, lapkričio 16 d. sukanka lygiai 15 metų, kaip pasimirė vienas pirmiausiųjų Lietuvos žadintojų, kiekvienam lietuviui žinomas musų rašytojas ir veikėjas, Dr. Vincas Kudirka. Šioms, nors mažoms, bet mums brangioms sukaktuvėms paminėti Tėvynės Mylėtojų Draugijos 22-ra kuopa Chicagoje nutarė sukaktuvių dienoje, tai yra lapkričio 16 d. panedėlyje, parengti vakarėlį su tam tikru programu. Vakarėlis atsibus Mark White Square svetainėje, kertė 29-tos ir Halsted gatvių. Įžanga visiems uždyką. Programas prasidės lygiai 8 valandai vakaro pasibaigus.

Šiuom visi Chicagos lietuviai, o ypatingai Chicagos ir apielinkės TMD. ir SLA. kuopų nariai, yra nuožemiai užkviečiami atsilankyti į minėtąjį vakarą. Programas susidės iš referato, prakalbų, dekliamacijų ir muzikos numerių, apvaikščiojimui pritaikintų.

Su pagarba,

Rengimo Komisija.

Zeisler koncertas. Praeito panedėlio vakare bridgeportiečiai turėjo progą išgirsti skambinimą pianu vienos žinomiausiųjų pasaulyje pianiščių—ponios Fannie Bloomfield Zeisler. Mark White Square svetainėje, 29-tos ir Halsted gatvės, ponia Zeisler pasirodė muzikos vakarėlyje, kurio visą programą jinai pati užpildė. Programas susidėjo iš dviejų numerių Beethoveno—Menuet G Major ir Sonata "Appassionata" Op. 57; iš Chopino keturių numerių: Mazurkos Op. 7, Etudo Op. 10, Valso Op. 64 ir Ballados Op. 52. Prie šių dviejų kompozitorių buvo prikergta Jar Schloezerio "Etude de Concert" ir arabeskai temai Strausso valso "Pulkus Mėlynas Dunojus." Sunku yra pasakyti kas nors pergero apie tą koncertą. Atsilankiusieji turėjo progą išgirsti tikros, tyros muzikos, tokio, kokia jinai ištikrųjų yra ir kokią suteikia tik didieji pasaulio artistai. Toks yra trumpas apsibrėžimas to įspudžio, kurį galima buvo išnešti iš šio vakaro. Gaila tų muzikos mylėtojų bridgeportiečių, kurie neatsilankė į šį koncertą.

Mark White Square valdyba žada turėti ilgą eilę koncertų savo svetainėje. Šį nedėldienį, lapkričio 15 d., 3 val. popietų ten koncertą duos Dorothea North, sopranas, ir Clara Louise Thurston, arpistė. Kitą gi nedėldienį, lapkričio 22 d., koncertuos kvartetas: Hazel Eden Mudge—sopranas, Rose Fallon—kontraltas, Worthe Faulkner—tenoris, ir Heathe Kregory—bosas. Dar sekantį nedėldienį, lapkričio 29 dieną, duos koncertą Columbia Mokyklos Orkestra, Ludwig Becker'io vedama. Šiuos visus koncertus parupino Civic Music Association.

Toliaus manoma turėti daugiau koncertų.

"Mindaugis" scenoje. Praeitą nedėldienį C. S. P. S. svetainėje, 1126 W. 18th st., "Dramos Draugija" statė scenoje penkių aktų tragediją "Mindaugį" Šisai veikalas daug kartų jau vaidintas Chicagoje ir chicagiečiams gerai pažįstamas. Tačiaus iš visų kartų praeito nedėldienio vaidinimas galima skaityti geriausiai pavykusiu. Geriausiai roles atliko: B. Vaitiekunas—Mindaugį, J. Briedis—Endrichą, popiežiaus pasiuntinį, J. Sankunas—Trainaitį ir A. Visbaras—Vaišvilkį. Moterių vaidinimas buvo geras, bet pažymėtina viena yda—tylus kalbėjimas. Daumantas (J. Prušinskas) buvo ne savo rolėje; Daumanto rolei reikėjo jauniau išrodančio vaidintojo. Kostiumai buvo pritaikinti pažymėtinai gerai. Abelnas įspudis iš vaidinimo pasiliko labai geras. Bloga buvo labai ilgos pertaukos ir scenerijų stoka, tačiaus tai jau svetainės, o ne vaidintojų kaltė. P-lė Žilvičiutė už vaidinimą gavo net du dideliu gėlių bukietu. Ponia Damijonaitienė taipogi gavo gražų bukietą. Pabaigoje publika iššaukė scenon B. Vaitiekuną ir pavaišino jį gausiausiu delnų plojimu. Pastebėtina dar geras rolių mokėjimas, kas nevisuomet atsitaiko. Žmonių buvo daug. Publika, kaip paprastai "Dramos Draugijos" vakaruose, buvo rinktina ir užsilaikė labai gerai. "Dramos Draugija" užsitarnavo gilios padėkos, ypač už veikalo vaidinimą šiuom laiku. Publikoje dabartinio Lietuvo stovio ir šio vaidinimo kombinacija padarė ištikrųjų gilų įspudį. R.

Šv. Martino Draugijoje. Praeitą subatą šv. Jurgio parap. svetainėje šv. Martino draugija turėjo vakarėlį, kuriame dalinta ženkleliai tiems nariams, kurie išbuvo dr-joje 10 metų be pašelpos ėmimo. Sekantieji nariai gavo ženklus: S. P. Tananevičius, P. Norkus, S. Girdžius ir B. Kilevičia.

Vakarėlis buvo pagrožintas įvairiu programėliu. Pirmiausiai p. Stankunas nutraukė visų vakarėlio dalyvų fotografiją. Toliaus sekė programas. Vakaro vedėjas, M. Kadzievskis, atidarė vakarėlį prakalba apie Švento Martino draugijos gyvavimą. Kvartetas iš J. Ramanausko, Ig. Saunoro, V. Dambrausko ir J. Janušausko padainavo keletą dainelių. Nik. Overlingas, dr-jos pirm., kalbėjo apie dr-ją ir sutikimą joje. P-lės Tananevičiutės gražiai paskambino keturiomis rankomis ant piano; paskui kiekviena atskirai skambino. Nesenai iš Lietuvos sugrįžęs p. Bakutis papasakojo apie savo patyrimus Tilžėje, pasidėjus dabartinei karei. Paskui dar kalbėjo S. P. Tananevičius ir K. Pocius. J.

Stockjardai. Praeitos savaitės pradžioje stockjardai buvo dėlei "snukio ir kojų" ligos uždaryti ir tą pačią dieną vėl atidaryti. Buvo pranešta, kad stockjardai pasiliksią atdari. Bet vėliaus jie vėl uždaryti ir stovi iki dabar. Tačiaus šios savaitės pabaigoje žada vėl atsidaryti.

Nubaudė. Praeitą panedėlį, lapkričio 9 d., teisme "Municipal Court of Domestic Relations" buvo byla F. Liubino ir p-lės J. Sibert. F. Liubinas buvo rastas kaltu ir pripažintas Sibertaitės kudikio tėvu. Apkaltintasai yra graborium Roselande. Jis žada paduoti apeliaciją.

Cicero lietuviai stojo darban. Lapkričio 10 d. buvo Cicero lietuvių draugijų atstovų susirinkimas, kad sutvarkius aukų rinkimą nukentėjusiems nuo karės ir abelnai reikalus, surištus su Lietuvos gelbėjimu. Susirinkime kuriame dalyvavo 20 asmenų, nutarta suvienyti visas draugijas vienon kruvon. Susivienijusioms draugijoms duota vardas: "Lietuvių Organizacijų Sąjunga Cicero." Susirinkime buvo atstovaujamos šios draugijos: 1) Lietuvos Mylėtojų, 2) Lietuvos Tvirtybė, 3) Lietuvos Kareivių, 4) SLA. 194 kp., 5) Seserų ir Brolių, 6) Apšvieta, 7) Moterų Tautiška dr-ja, 8) Baltos Rožės Kliubas, 9) Namų Savininkų (Improvement) Kliubas ir 10) Republikonų Kliubas. Naujai sutvertos sąjungos valdybon išrinkta: M. Gabraitis—pirm., Ant. Liutkus ir B. Jonaitienė—pirm. pag., F. Strielčiunas—prot. rašt., J. Prakšalis—prot. rašt. pag., Ona Junkaitienė—fin. rašt., J. Tigentas—iižd. ir 12 aukarinkių. Šiame pačiame susirinkime likosi užmanyta surengti vakarą ir visapusiškai sunaudoti jįjį surinkimui kuodidesnio skaitliaus aukų Lietuvos gelbėjimui. Socialistų atstovas atsisakė nuo dalyvavimo, nes visa susirinkimo tvarka ėjo ne pagal jojo norą.

Susirinkimo pabaigoje padaryta pradžia aukų rinkimui. Ten pat buvę sumetė kiek pinigų Lietuvos Šelpimo Fondui aukavo: M. Bartkus—45c. ir M. Gabraitis 50c. (M. Gabraitis paaukavo 50c. ir Lietuvos Autonomijos Fondan).

Lietuvos Autonomijos Fondan aukavo: P. Stankaitis, M. Puškienė, B. Jonaitienė ir F. Strielčiunas—visi po $1.00; M. A. Šarka—60c.; M. Gabraitis (minėta aukščiaus)—50c., ir Ona Junkaitienė—20c.

Reporteriais - korespondentais išrinkta F. Strielčiunas, A. Liutkus ir M. A. Šarka. Organu paskirta "Lietuva."

M. A. Šarka, Rep.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

p. Naris (So. Boston, Mass.). Ačiu už prižadą. Lauksime.

p. F. Pov. (Dixon, Ill.). žinutė nesvarbi. Padedame į šalį.

p. K. Kr—nas (Seattle, Wash.). Peržiurėsime ir, jei galima, sunaudosime.

Apgarsinimai.

GERAS SKILVIS.

Nėra didesnio turto kai geras skilvis. Po tuom išsireiškinu paprastai suprantama gera virškinimo systema. Jei šioji systema yra visiškoje tvarkoje darbui, tai mes parastai jaučiamės gerai, bet kaip tik virškinime yra kokia nors yda, tai vienas sirguhavimas seka paskui kitą ir viena liga pskui kitą. Kas turėtų buti padaryta, kad sugrąžinus šiems organams buvusį jųjų veiklumą? Musų patarimas, paremtas daugeliu metų patyrimo, yra vartoti Trinerio Amerikonišką Kartaus Vyno Elixirą. Šioji sutaisa, susidedanti iš tyro raudonojo vyno ir medikališkų žolių, pirmoje vietoje išvalo iš vidurių visas atmetas, tuom pačiu laiku sustiprindama pačius vidurius Tai reiškia sveikatą ir jiegą. Aptiekose. Jos. Triner, Manufacturer, 1333-1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

. . . . . .

Po nepaprastam fiziškam darbui kunas privalėtų buti trinamas Triner's Liniment'u. Jisai yra taipogi labai geras raumenų ir sunarių štyvumui. Linimento kaina 50c., per pačtą 60c.

DRAUGIJŲ REIKALAI

JAUNŲ LIET. AMERIKOJ TAUT. KLIUBO ADMINISTRACIJA.
Chicago, Ill.
J. Jankauskas, Pirm., 3252 So. Halsted st.
A. Zalatorius, Pagelb., 917 W. 33rd st.
D. Gulbinas, Prot. Rašt., 3443 Auburn ave.
P. Motiejunas, Turtų Rašt., 3212 Auburn av.
T. Radavičia, Kasierius, 936 W. 33rd st.
J. Mikalauskas, Užžiurėt.-org. 3545 S. Emerald av.

DRAMOS IR CHORO SKYRIAUS VIRŠININKAI.
M. Girnus, Kompoz., Mokytojas choro, 902 N. California ave.
V. Vaitiekunas, Režisierius, 3149 So. Halsted st.
M. Juodis, Pirm. choro ir dramos 3252 So. Halsted st.

Mitingai atsibuna kiekvieną pirmą nedėldienį mėnesio 1-mą valandą po pietų T. Radavičiaus svetainėje, 936 W. 33-čios gatvės, ant antrų lubų. Taipogi choro ir dramos repeticijos atsibuna toje pačioje svetainėje. Choro repeticijos atsibuna seredomis, 7:30 val. vakare. Teatrų repeticijos atsibuna pėtnyčiomis, 8-tą val. vak. Taigi, jauni vaikinai ir merginos, jei mylite prasilavinti dailėje, kaip tai inose ar teatrų lošimuose, tai kviečiam prigulėti prie Jaunų Lietuvių Am. Taut. Kliubo, nes J. L. A. T. K. nevien tik užsiima dainomis, lošimais, bet taipogi ir pašelpa ligoje. Taigi, kiekvienas lietuvis ir lietuvaitė privalo prisidėti prie jo sukėjimo.

Su pagarba, J. L. A. T. K.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo brolių Dominiko ir Kazimiero žiogrių, pirm 4 metų gyveno New Yorke, paeina iš Drulainių sodos, Kupiškių parap., Vilkmergės pav., Kauno gub. Kas juos žino, meldžiu pranešti antrašu:

Peter žiogra,
3414 Auburn ave Chicago, Ill.

Pajieškau savo tetulės Barboros Motekienės, Kauno gub., Telšių pav., žarėnų parap., Gedikenų sodos. Apie 5 metai kaip Amerikoje. Turiu svarbų reikalą dėl jos. Jos pačios, ar kas ją žino, meldžiu atsišaukti adresu:

Miss Julijona Petračaitė,
% E. M. Hooker,
R. F. D. 1, Fulton, So. Dakota.

St. Jacas.

Pajieškau savo draugų Juz. Kalasausko ir Stanislovo Jaco, juodu abudu buvo su manim pas vieną šeimyninką ant kvatieros (burdos), bet juodu vis rengės apleistie šią vietą ir apleido dienos laike spalio 14 d. 1914 m. Parėjęs vakare iš darbo, aš savo bakse neradau buvusių ten $70.00, aš buvau dar paskolinęs kiek pinigų, taip kad viso bus virš $100. Stan. Jacas paeina iš Kauno gub., Šiaulių pav., Tirškiečių parap., Pabalvės dvaro; apie 24 metų amžiaus, tamsiai geltonų plaukų, šviesių akių, riestos nosies ir plačių iupų, lyg pašvepsėdamas kalba, ir vienos kojos vidurinių dviejų pirštų neturi; eisenos lyg slabnos. Juoz. Kalasauskas paeina iš Kauno gub, Šiaulių pav., Raudėnų parap., žilakių kaimo; apie 21 m. amžiaus, tamsiai geltonų plaukų ir tamsių akių; nurodo sau kaip ir rimtas vaikinas. Čia juodviejų paveikslai. Kas apie juos man praneš tikrai, kur jie laikos, tas gaus $5.00. Meldžiu atsišaukti šiuom antrašu:

Liud. Bumblauskis,
321 N. 9th st., E. St. Louis, Ill.

J. Kalasauskas.

Pajieškau savo draugo Jono Mikaucko, paeina iš Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., Pažerių gmino., Sarakų kaimo. Turiu svarbų reikalą. Jo paties, arba kas apie jį žinote, meldžiu atsišaukti šiuo adresu:

Juozas Kubilius,
146 Devon Terrace st., Kearney, N. J.

Pajieškau Stanislovo Ralio. Sykiu atkeliavome iš Argentinos republikos laivu Byron, birželio (June) 9 d. 1913 m. į New Yorką. Paskolinau $40, ir jis išvažiavo į Pittsburg. Nemoka rašyti. Jo paties, ar kas jį žino, meldžiu atsišaukti adresu:

S. Zurlis,
418 W. 29th st., New York, N. Y.

Pajieškau savo giminių Stanisl. Pagojaitės, Franciškaus Petreikos ir Dominiko Ješinskio. Visi paeina iš Liepiaukės parap., Telšių pav., Kauno gub. Pirmiaus gyveno Kensington, Ill. Jų pačių, ar kas juos žino, meldžiu duoti žinią šiuom adresu:

Chas. Pagoy,
817 Div. ave., Shoe Shop,
Tacoma, Wash.

Pajieškau savo brolio Simeono Galkaucko, paeina iš Kauno gub., Raseinių pav. Turi amžiaus apie 35 m. 4 kartą atvažiavo į Ameriką. Pirmiau dirbo mainose, Pa., dabar nežinia kur gyvena. Aš esu jo sesuo Veronika Galkauckaitė, po vyru Zupkienė. Kas žinotų apie jį, arba jis pats, tegul atsišaukia šituo antrašu:

1419 So. 49th ave., Cicero, Ill.

Pajieškau brolio sunaus Vinco Navalinsko, pusbrolio Kazimiero Banelio ir švogerio Jona Pukzlio; paeina iš Panevėžio pav., Kauno gub. Jų pačių, ar kas juos žino, meldžiu atsišaukti adresu:

Paul Navalinskas,
P. O. Box 262, West Linn, Oregon.

Pajieškau savo tikro brolio Kazimiero Milkaus, paeina iš Kauno gub., Raseinių pa., Girkalnio miestelio. Jo paties, ar kas jį žino, meldžiu man duoti žinią šituom adresu:

Jonas Milkus,
Box 386, Sharon, Pa.

Pajieškau savo sesers Marijonos Balčaitės, paeina iš Kukariškio sod., Kvedarnos parap., Kauno gub. Jos pačios, ar kas ją žino, meldžiu duoti man žinią adresu:

Juozapas Zakaris,
10115 Commercial ave., So. Chicago, Ill.

Reikalavimai.

Reikalaujama:—Vyrų ir Vaikų mokintis barberystės. Pagal musų naują sistemą, jųs galite išmokti į 4 iki 6 savaites. Mes taipgi mokiname moteris barberystės ir manikurystės. Mes galime pradėti jums varyti biznį su tiktai $50. Informacijoms rašykite: Nossokoff's Barber School, 1202 Penn ave., Pittsburg, Pa.

Reikalinga:—jaunas drutas vyrukas dirbti krautuvėje ir išvežioti orderius; turi mokėti rašyti ir skaityti lietuviškai ir lenkiškai; alga gera; atsišaukite:

Giraitis & Jasgott,
Box 341, Christopher, Ill.

Ant Pardavimo.

Parsiduoda:—160 akrų žemės; 30 akrų ariamos, 10 akrų pievos; žemė yra derlinga, juodžemis ir molis, puiki vieta tarpe turtingų gyventojų ir tarpe dviejų upių ir dviejų ežerų; statau budinkus; budinkai kaštuoja $5,000; 3 arkliai ir visi rakandai; turiu lentų jardą vertės 2 tukstančių. Taigi sumokėk už rakandus ir budinkus 7 tukstančius, ir žemė lieka veltui. Beto, turiu 40 akrų žemės; tą pirkėjui dovanosiu veltui. Atvažiuok apžiurėti tuojaus. Aš esu vienas ir senas; dėlto parduodu. Galiu mainyti ant namo Chicagos mieste, jeigu namas neperaugštai kaštuos.

Ben Diokas, Irons, Mich.

Parsiduoda:—pigiai grosernė ir bučernė lietuvių ir lenkų apgyventoje vietoje prie pat bažnyčios. Kitos bučernės lietuviškos ar lenkiškos mieste nėra. Parsiduoda pigiai iš priežasties nesutikimo tarp partnerių. Sužinoti galima ir per laiškus.

G. & S.
302—5th ave., Moline, Ill.

Parsiduoda:—bučernė ir grosernė, biznis gerai išdirbtas, parsiduoda ir rakandai, arklis ir vežimas. Priežastis: nusipirkau kitą biznį. Atsišaukite adresu:

M. N.
2098 Canalport ave., kampas Peoria st.
Chicago, Ill.

Parsiduoda:—labai pigiai, dėlei savininko ligos, bučiarnė ir grosernė, lietuvių ir lenkų apgyventoje vietoje. Biznis išdirbtas 15 metų; norintiems pirkti gera proga. Atsišaukti
4330 So. Wood st., Chicago, Ill.

FARMA IR DOVANA

Duosime dovanai 1000 pėdų lentų tiems, kurie šį metą pirks 40 akrų žemės naujoje lietuvių kolionijoje valstijoje Wisconsin.

Žemė derlinga, arti miesto, geležinkelio ir bažnyčios. Kaina nuo $10 iki $20 už akrą. $100 įmokėti tuojaus, likę pinigai lengvomis išlygomis; perkantiems žemę apmokame kelionės kaštus ir duodame darbo.

Kreipkitės pas:
Chas. Zekas & Co.,
186 N. La Salle st., Room 214.
Chicago, Ill.

Parduodama: murinis namas, ant Normal av., tik $4300.00, mazą sumą įnešt, likusi suma ant labai lengvų mėnesinių išmokesčių.

Atsišaukite į A. Olszewskio Banką, 3252 So. Halsted st.

Kas turi $500 gali įsigyti du muriniu namu keturioms šeimynoms, neša gerą randą. Netoli nuo Halsted gatvės ir kitų tramvajų. Likusi sumos dalis labai lengvomis išlygomis. Atsišaukite į A. Olszewskio Banką, 3252 So. Halsted st.

MOKYKIS BARBERYSTĖS.

Mes išmokiname šio lengvo, švaraus ir greitai išmokamo amato į kelias trumpas savaites; geriausi įrengimai; expertai mokina; įrankiai suteikiama; darbas kiekvienam žmogui; ateikite pamatyti mus arba rašykite uždyką gaunamoms informacijoms.

BURKE BARBER SCHOOL,
610 W. Madison st., Chicago, Ill.

Šitas peilukas yra viemi geląstėmi, kaina $1.20. Mes gvarantuojame, kad yra gryno plieno ir geriausio timperio; už dedame ant kriaunių vardą, pravardę ir pilną adresą—tai ant vieno šono, o ant kito šono fotografiją, kokią kas tik nori. Vien reikia mums duoti žinoti, ko Jųs norite, o mes padarysime viską.

Jeigu Jums šitas peilis nepatinka, tai prisiųskit 2 viencentinius krasos ženklelius, tai mes prisiųsime jums katalioga peilių ir britvų. Ra-

KIZIS DISTRIBUTING AGENCY,
A. L. Box 706, Bentleyville, Pa.

RAULAI, KUR BĖGI?
NUGI PAS PETRĄ ŠLIAKĮ,

nes esu labai ištroškęs. Pas jį galima gerai atsivėdinti, nes turi puikų bavarską alų, ruską očiščeną ir cigarus net iš Havanos. Be to jis patarnauja kaipo perkalbėtojas teismuose.

PETRAS ŠLIAKIS,
3301 S. Halsted st., CHICAGO, ILL.
Tel. Drover 7173

PRANEŠIMAS.

Pranešu draugams, kad aš persikėliau po num. 4547 So. Paulina st. ir kad per sunkius laikus siuslu ant orderių vyriškus siutus ir overkotus po $15.00. Taipgi senus rubus čystysiu, taisysiu ir prosysiu už nužemintas kainas. Jeigu manai siudintis ar pirkti siutą ar overkotą, pirma ateik pažiurėti mano materijos. Darbą gvarantuoju.

L. Gelezinis,
4547 So. Paulina St., Chicago, Ill.

Bridgeportas

ya seniausia ir didžiausia Lietuviu Kolionija Chicagoje.

Bridgeportu yra vadinama dalis miesto, užimanti plotą 2-jų kvadratinių mylių, suvirš 300 blokų. Bridgeporto centras yra 33-čia ir Halsted gatvės, kur stovi A. Olszewskio Banka.

Ant Bridgeporto apsigyveno pirmutiniai Chicagos lietuviai, 1890 metuose.

Ant Bridgeporto įsikurė pirmutinė Chicagos lietuvių **Švento Jurgio parapija,** 1892 metuose.

Ant Bridgeporto gimė pirmutinis Chicagos lietuviškas laikraštis, **Lietuva,** 1892 metuose.

Ant Bridgeporto tapo įsteigta pirmutinė lietuviška **A. Olszewskio Banka, 1893 metuose.**

Ant Bridgeporto tapo įsteigta pirmutinė lietuviška aptieka po No. 3255 So. Halsted st., 1905 metuose.

Ant Bridgeporto tapo įsteigtas pirmutinis ir didžiausias lietuviškas drapanų štoras, Bridgeport Clothing Co., 1908 metuose.

Ant Bridgeporto tapo įsteigtas pirmutinis didžiausias lietuviškas South Halsted Furniture štoras, 1913 metuose.

Ant Bridgeporto tapo įsteigtas pirmutinis lietuviškas Halsted Garage, 1913 metuose.

Ant Bridgeporto tapo įsteigtas pirmutinis didžiausias lietuviškas Dry Goods štoras Justino Kulio, 3259-61 So. Halsted st., 1913 metuose.

ANT BRIDGEPORTO šįmet prieš Kalėdas atsidarys didžiausias ir gražiausias 1,000 sėdynių Teatras, išstatytas kaštais lietuviškos A. Olszewskio Bankos.

Šitame teatro name bus taipgi salės baliams, šokiams ir mitingams. Biliardų ir Bowling Alley ruimai ir puikiausias lietuviškas Buffetas.

Šitas Teatras žymiai pakels šio distrikto komerciją (biznį) ir properčių kainas, kadangi dideli teatrai sutraukia kas vakaras daugybę publikos iš visų miesto dalių, o kur yra publikos susirinkimas, ten ir Biznis. Tokioje vietoje visoki bizniai jieško štorų ir moka geras randas.

Todėl, kurie norite savo pinigus padvejoti, tai dabar čia apsipirkite propertes, kol yra pigios. Teatrui atsidarius, properčių kainos žymiai pakils, ir tada turėsite mokėti augštesnes kainas negu šiądien.

Teatrai pakėlė properčių kainas ant Halsted ir 63-čios gatvių, ant Halsted ir 79-tos gatvių, ant Halsted ir Madison gatvių Teatras pakels kainas properčių ant Halsted ir tarp 31-os ir 33-čios gatvių. Kurie čia turės propertes, tie pasinaudos.

Jokia kita Chicagos lietuvių kolionija taip smarkiai neauga, kaip Bridgeportas. Kas čia apsipirko, tas nesigaili.

Mes turime pardavimui čia keletą gerų namų ir lotų, dar pigiai. Kurie norite savo pinigus įvestinti į gerai apsimokamas propertes, tai pasiskubinkite prieš Teatro atidarymą. Ateikite į

A. OLSZEWSKIO BANKA
3252 S. Halsted St. Chicago, Ill.

Pinigus į Lietuvą-Rusiją Siųskite per

A. OLSZEWSKIO BANKĄ

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Vokiečiai tapo iš Lietuvos išvyti, tai dabar mes vėl siunčiame pinigus į Lietuvą-Rusiją. Norinti persiųsti pinigus savo giminėms į Lietuvą-Rusiją kreipkitės į

A. OLSZEWSKIO BANKĄ
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Reumatiškieji Skausmai

yra tai įkyri liga. Jeigu jus vargina panašųs skausmai, vartokite

Severa's Gothard Oil

(Severos Gothardiškas Aliejus.)

"Severos Gothardiškas Aliejus greitai ir pasekmingai veikia. Aš turėjau kojose reumatiškus skausmus ir negalėjau vaikščioti, bet po kelių patepimų su Severos Gothardiškuoju Aliejum jaučiuosiu visiškai sveikas. Visuomet laikysiu tatai savo namuose. Mano du sunai gyrė jįjį, kaipo gerą tepalą niksterėjimuose ir išsisukimuose iš priežasties sunkaus darbo. Minėta gyduolę rekomenduojame visiems, kurie kenčia reumatizmu, arba nuo niksterėjimų ir išsisukimų."

M. Cragala,
R. 1, Box 6, St. Louis, Mich."

o apturėsite greitą palengvinimą. Jįjį nurodome nuo neutaraligiškų skausmų, mėšlungiškų traukimų, niksterėjimų ir nuo užsigavimo. Jo veikmė yra geriaus išaiškinta viršiuje patilpusiame laiške, kurį nesenai apturėjome. **Nuo dieglių ir skaudėjimų vartokite Severos Gothardiškąjį Aliejų. Kaštuoja 25 ir 50 centus.**

VAIKAMS IR SUAUGUSIEMS
SEVERA'S TAB-LAX
(Severos Tab-Lax).
Cukrinis vidurių sulluosuotojas.
Kaštuoja 10 ir 25 centus.

GERAS MUILAS
Severa's Medicated Skin Soap
(Severos Gydantis, Odinis Muilas).
Puikiausis maudymui.
Kaštuoja 25 centus.

Aptiekoje reikalaukite Severos Gyduolių ir neimkite jokių užvaduotų. Jeigu aptiekorius negalėtų išpildyti jusų reikalavimo, tai parsitraukite tiesiog nuo

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

Uždyką — Uždyką — Uždyką

IŠ PRIEŽASTIES KARĖS pripirkom už pus-dykiai didelę daugybę įvairių tavorų nuo vienos subankrutijusios Vokiškos Firmos, kuriuos pasirengėm išdalyti su musų laikrodėliais VISAI UŽDYKĄ. Taigi kas dabar perka nuo mus vyrišką ar moterišką laikrodėlį, tai augščiau patalpintus 8 dalykus gauna prie laikrodėlio VISAI UŽDYKĄ, tai yra:

1) Lenciugėlis, 2) Brelokas, 3) Peiliukas, 4) Plunksna Fontaninė, 5) Britva, 6) Laikrodis-Budininkas, 7) ziedas, 8) Revolveris (Modelis).

Todėl jeigu norit turėti musų 14 K Gold Filled laikrodėlį, dirbtuvės gvarantuotą ant 20 metų, su garsiausiu visame pasaulyje mechanizmu, ir tuos 8 dalykus kaipo dovaną prie laikrodėlio VISAI UŽDYKĄ,—tai iškirpkit šį apgarsinimą ir atsiųskit mums sykiu su 25 centais markėmis rankpinigių, kad butumem persitikrinę jog tikrai norit turėti musų laikrodėlį, o męs gavę tuojaus išsiųsim Jums laikrodėlį ir tuos 8 dalykus kaipo dovaną prie laikrodėlio VISAI UŽDYKĄ, o kaip siuntinį atneš Jums į namus ir busit užganėdinti iš laikrodėlio ir dovanų, tai užmokėsit likusius $7.70 ir persiuntimo iškaščius 25 centus jeigu nebutumėt užganėdinti, tai nemokėkit, o męs sugrąžįsim Jusų 25 centus.

Turime priminti, jog kur kitur už tokį pat laikrodėlį reikalautų nuo Jusų 3 syk brangiau, męs gi rokuojam tiktai $7.95; tos pačios dovanos yra vertos daugiau negu $7.95, bet męs tą darom dėlto, jog tas dovanas męs nupirkom už pus-dykiai, todėl ir atiduodam jas visai uždyką, kad tik kuodaugiausiai išgarsinus musų laikrodėlius. Atminkit, jog karė su vokiečiais nesitęs ant visados; nevisad pasitaikys tokia proga, todėl naudokitės dabar iš tos progos, kol męs dar turim tų dovanų. Rašykit pas mus šiądien; adresuokit taip:

NEW YORK WATCH CRED. CO. GERKEN BLDG. WEST BROADWAY. N. Y. CITY. DEPT. 114.

Pasarga: Perkant iš Kanados, reikalinga prisiųsti visus pinigus iškalno.

A. OLSZEWSKIO BANKA

3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Seniausia ir tvirčiausia Lietuviška Banka Chicagoje.

Įsteigta 1893 metuose.

Valdo kelesdešimts bagočiausiu Budinku ant Bridgeporto.

PRIIMA pinigus taupinimui nuo vieno Doliario iki didžiausių sumų ir moka už juos 3 procentą metams.

SKOLINA pinigus pirkimui ir statymui namų Chicagos mieste.

PERKA ir parduoda namus ir lotus ir stato kitiems namus ir štorus ant lengvų išmokesčių.

PERKA ir parduoda Morgečius ir Bondsus, nešančius 4, 5 ir 6 procentą.

ATVAŽIAVUSIEMS Chicagon iškolektuoja jų pinigus, paliktus kitose bankose.

IŠMAINO ruskus pinigus ant amerikoniškų ir amerikoniškus ant ruskų.

SIUNČIA pinigus į Lietuvą, Rusiją ir visas dalis svieto pigiai ir greitai.

PARDUODA Šifkortes ant visų linijų ir parupina nuo Rusijos konsulio pasportus važiuoajntiems Lietuvon, Rusijon.

BIZNIERIAMS duoda Čekių knygeles, su kuriais tai čekiais jie apmoka algas, bilas ir visokias kitas išmokestis. Čekiai yra praktiškiausias ir lengviausias budas vedimo rokundų biznyje. Jokis biznierius be bankos čekių negali šiądien atsakančiai savo biznį vesti.

PADARO Dovierennastis ir visokius kitus rejentališkus raštus gerai ir pigiai.

PARSAMDO Bankines Skryneles (Boxes) saugiai įrengtoje Bankoje, prie kurios nė vagis, nė ugnis negali prieiti.

Lietuviai iš kitų miestų ir farmų gali šioje Bankoje atlikti savo reikalus per laiškus. Rašykite adresu:

A. OLSZEWSKI BANK

3252 So. Halsted St., - CHICAGO, ILL.

Atvažiavusius IŠ KITUR MELDŽIAME aplankyti ir musų Banką.

BANKOS VALANDOS:

Utarninkais, Ketvergais ir Subatomis nuo 8 ryto iki 9 vakaro.
Panedėliais, Seredomis ir Pėtnyčiomis nuo 8 ryto iki 6 vakaro.
Nedėliomi nuo 9 ryto iki 1 po pietų.

Užsirašykit "Lietuvą"

KAS BEDAVOJA, O MĖS BUDAVOJAME.

Didysis Teatras Pastatytas Kaštais

A. OLSZEWSKIO BANKOS,

Po No. 3138-3142 So. Halsted St. Chicagoje

Šitas Teatras, su pirmos kliasos vodeviliu, bus atidarytas ant Kalėdų.

Šiame name, apart didelio Teatro, bus taipgi salės baliam, bankietam, šokiam ir mitingam; billiardu ir bowling alley ruimai ir puikiausias buffetas. Teatro atidarymas bus vėliau oficiališkai pagarsintas.

10 Daiktų Vertų $30 už $5.95

Išsiunčiame Apžiurėjimui uždyką

Dėlei konkurencijos, numažinome kainas ant auksinių laikrodėlių ir drauge ant kitų daiktų ir ant pareikalavimo išsiunčiame čielą kompletą, susidedantį iš tų brangių daiktų, butent: puikus grazus graviruotas laikrodėlis—vyriškas, aprupintas geriausiais amerikoniškais viduriais; puikus lenciugėlis su pakabinčium; spinkos į mankietus, spilka į kaklarišį; barberiška britva; aliuminiaus muilinyčia, pendzelis, barberiškas diržas prie britvos, ir sykiu naujo modelio revolveris 32 kalibro, padirbtas iš geriausio kalto plieno, nikeliuotas. *Visas tavoras kuogeriausios rųšies, gvarantuotas.* Sykiu 10 grazų daiktų, abelnos vertės $30, dabar už $5.95.

NESIŲSKITE PINIGŲ!

Prisiųskite mums tiktai šį apgarsinimą ir Jusų teisingą adresą, o męs išsiųsime tuojaus tą visą kompletą per expresą dėl apžiurėjimo. Kada viską apžiurėsite ir busite pilnai užganėdinti, tai tuomet užmokėkite agentui *tą mažą sumą* $5.95 už tavorą, vertą $30, ir drauge užmokėkite mažus prisiuntimo kaštus.

Pasinaudokitė iš Šios progos kuogreičiausiai! Užsakymus siųskite tuojaus. Adresuokite:
UNION SUPPLY CO., Dept. 41, ST. LOUIS, MO.

daug reiškia gyvenimo kovoje už pirmybę. Tiems, kuriems stokuoja turtingo raudono kraujo,—kurių gyvybės energijai yra žema dėlei negalėjimo tinkamai suvirškinti jųjų maistą—jokis tonikas nesulygina su

Malt-Marrow

Jisai užpildo kraują ir sutvarko nervus, suteikdamas silpniems ir pailsusiems naujos gyvybės ir jiegos. Jeigu gyvenimo džiaugsmas nėra pilnai su *jumis*, niekas negali jums pagelbėti daugiau, kaip šisai stebuklingas tonikas. Užsisakykite dėžę išsyk. Telefonuokite Calumet 5401. Turėkite jį pristatytą šiądien. Apsisaugokite padirbimų. Parašykite mums dėlei knygutės "Eminent Physicians of the West."

McAVOY MALT MARROW DEPT., CHICAGO.

ŠALIN SU NUSIMINIMU!!

GRAFAFONAS ANT IŠMOKESČIO 10c KASDIENA.

Jeigu apsilimate mokėti po 10c kasdien, tai išsiųsime Jums ant išmokesčio labai puikų Grafafoną sykiu su 16 rekordų (32 kavalkais) visokių dainų, valcų, maršų ir t.t., kurinos patįs išsirinksite. Gerumas musų grafafonų gvarantuotas kiekvienam rašyta gvarancija. Išsiųsime naujus speciališkus rekordus Lietuviškus, Lenkiškus, Rusiškus ir Maža-Rusiškus. Rašykite tuojau reikalaudami katalogų ir paaiškinimų, įdėdami krasos ženklelį atsakymui.

Liberty Commercial Co.
23 E. 14th St. - New York

$1 į Mėnesį.

Ant savo gramafonų jus galite išgirsti savo namuose geriausias lietuviškas dainas ir muziką, kuri atneš laimę jusų šeimynai.

Męs parduodame savo gramafonus Suv. Valstijose ant išmokėjimų po $1.00 į mėnesį. Męs taipogi parduodame savo speciali gramafoną už "cash" pinigus, su 24 dainomis ir muzika uždyką.

Parašykite mums, ir męs išsyk prisiųsime jums pilnas smulkmenas ir musu puikų iliustruotą katalioką uždyką.

Royal Phonograph Co.,
91 East 4th St., Dep. 70,
New York, N. Y.

Kodel Neskaitai

Ar interesuojiesi kada nors gerais ir teisingais apgarsinimais, kurie gali atnešti naudą ir pinigą užčėdyti?

Ateik pas mus, ir matysi, kaip pigiai męs parduodame siutus. Nebuvo girdėti tokių pigumynų!

Siutai $30.00, $27.00, $25.00 parduodami **$18.50**

Taipgi turime daug visokių siutų, kur parduoda už $6.50, $7.00 ir $10.00. Pasiskubink, kol dar yra geras pasirinkimas.

THE BRIDGEPORT CLOTHING CO.
3246 So. HALSTED STREET
CHICAGO, ILL.

K. ZURAITIS

PIRMAEILINIS BUFETAS

Šaltas alus, gera degtinė, kvepianti cigarai. Priima svečius : kuoširdingiausiai. :

3200 SO. HALSTED ST

JONAS KULIS
3259 So. Halsted st., Chicago
GENERALIŠKAS AGENTAS

Lankosi Chicagoj, užrašinėja "Lietuvą". Renka apgarsinimus ir šiaip spaudos darbus. Perka namus, lotus ir parduoda. Ir šiaip suteikia informacijas biznio reikaluose.

A. Olszewski,
"Lietuvos" leidėjas.

Naujas Savaitinis Laikraštis

"ATEITIS"

"Ateitis yra bepartyviškas laikrastis, tarnaujantis jaunimo ir kulturos reikalams. Talpina daugybę įvairiausių žinių. Didelio formato, 8 pusl. Kaina tik $1.50 metams, o 85c. pusei metų.

"Ateitį" išleidinėja bendrovė, inkorporuota ant $25,000. Dabar laikas užsirašyti "Ateitį". Reikalaukit vieno numerio pažiurėjimui uždyką.

Adresuokit taip:

"ATEITIS"
366 W. Broadway,
SO. BOSTON, MASS.

Telefonas Humboldt 4532
Atdara Dieną ir Naktį.
L. KAPLAN MAUDYKLIŲ CO.
Rusiškai-Turkiškos ir visokių rųšių maudyklės.
1914-1916 W. Division Street
Arti Robey st.
Taipogi Rusiškai-Turkiškų maudyklių kambariai ir moterims.
Baradaskutykla kruvoje. Chicago.

D-re Maria Dowiatt-Sass

Moterų ir vaikų ligų specialistė

Ofisas	Rezidencija
1725 West 18th Street	5208 W. Harrison Street
Tarp Paulina ir Woodgat.	Tel. Austin 737
Phone Canal 1203	
Valandos:	Valandos:
nuo 9:30 iki 12:00 val ryto	tiktai iki 9:00 kiekvieną rytą
nuo 7:00 iki 8:00 val. vak.	
Nedėliomis	
nuo 9:30 iki 12:00 val. ryto	

'LIETUVOS' SPAUSTUVE

3252
South Halsted Street
CHICAGO, ILL.

VISOKIUS
Spaudos

DARBUS

Atlieka greitai pigiai ir gražiai.

Kaip tai:
Knygas,
Konstitucijas,
Vizitines ir Biznio Korteles,
Uzprašymus
Ant vestuviu,
Perstatymams ir Baliams
Programus,
Afišas,
Tabeles,
Cirkuliorius,
Bankos čekius,
Laiškams ir Konvertams
Antgalvius,
Biznieriams
Sieninius
Lietuviškus ir Angliškus Kalendorius,
Etc. Etc.

Naujausio stiliaus raidės graži spauda.

'LIETUVOS' SPAUSTUVE

3252
South Halsted Street
CHICAGO, ILL.

So. Halsted Furniture House

3224-26 So. Halsted St.

Didžiausia Lietuviška Naminių Rakandų (Furniture) Krautuvė Chicagoje.

Pirkdami grynais pinigais gauname geresnius tavorus ir pigiau negu kiti pirkdami ant kredito, užtai mes ir pigiau parduodame už kitus. Turime visokių naminių rakandų didžiausiame pasirinkime ir dabar parduodame labai numažintomis kainomis. Pas mus rasite pasirinkimą nuo pigiausių iki vidutinės rušies tavorų. Mūs patarnavimas greitas ir mandagus.

Reikalaujantiems parduodame lengvais savaitiniais bei mėnesiniais išmokėjimais.

Krautuvė atidaryta vakarais:
Utarninkais, Ketvergais ir Subatoms.

South Halsted Furniture House
Telephone Drover 700
3224 So. Halsted St. Chicago.

Jaunoji Lietuva

Vienintėlis savo rūšies 64 puslapių Illustruotas mėnesinis Lietuvių laikraštis.

Jame dedama geriausi moksliniai straipsniai ir geriausios apysakos.

Kalba gryna, graži ir suprantama. Jei nori smagiai ir naudingai laiką praleisti skaityk **Jaunąją Lietuvą.**

Kaina metams $3.00; pusei metų $1.50; vienas numeris 25c.

Užsisakyk tuojaus:
"JAUNOJI LIETUVA"
4611 S. Paulina St. Chicago, Ill.

Vesioms Rudens Dienoms

PERFECTION SMOKELESS OIL HEATER

Perfection Beduminis Aliejinis Šildintojas yra kaip sykis daiktas laikuti namus malonialis ir parankiais vėsiose dienose, prieš pradedant vartoti didžiausius pečius.

Šių metų naujas modelis Perfection turi pagerinimų, kurie daro jį geriausiu iš visų iki šiolei padirbtų šildintojų Be dumų—be kvapsnio. Lengva valyti. Knato permainymas yra lengvas pats sabyje, Lengva nešioti, kur tik jisai reikalingas. Geriausioms pasekmėms vartokite PerfectioJ aliejų. Parlavėjai visur.

STANDARD OIL COMPANY
(An Indiana Corporation)
CHICAGO, ILL.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

ĮSTEIGTAS 1886 M.

Kiekvieno lietuvio privalumu yra prisisidėti prie tos organizacijos. Moka pašalpą ligoje po $6.00 savaitėje ir turi keturis apsaugos laipsnius:

$150 $300 $600 $1000

Išmokėjo našlėms ir našlaičiams posmertinių pašalpų $91.797.68; įvairiems kulturos reikalams $8.431.18. Turtas išneša (1 d. Sausio 1914 m.) $64.620.36.

A. B. Strimaitis, Centr. Sekr.
307 W. 30th St. New York, N. Y.

LIETUVIŲ APDRAUDOS DRAUGIJA

Bell System

Liaunumas kariumenėje yra ta ypatybe, kuri daro ją greitai, sąmoningai ir gabiai atsiliepiančia į savo komanduojančio generolo valią. Liaunumas telefoniniame patarnavime yra ta ypatybe, kuri daro jį visuotinu kaslink ploto, vienodu veikime ir ekonomiškai bei nuolatai pasiekiamu.

Bell Systemo

apima visas šias ypatybes, ir jojo lokalis ir tolimos distancijos patarnavimas daro galimu biznio komandieriams padengti tolį, peršokti kliutis ir pilti laimėjimo ugnį ant konkurento apkasų.

Vartokite Lokales ir Tolimos Distancijos Linijas.

Chicago Telephone Company
Bell Telephone Building
Official 100

ANTANAS A. ŠLAKIS

ADVOKATAS

Veda visokias bylas, civiliškas ir kriminališkas visuose teismuose (suduose). Peržiuri obstraktus ir padirba visus kitus legališkus dokumentus.

MIESTO OFISAS:	BRIDGEPORTO OFISAS:
Room 1014 Association Bldg. 19 So. LaSalle St. CHICAGO	3255 So. Halsted Street (Priešai 33-čią gatvę)
Telephone RANDOLPH 5246	VAKARAIS: nuo 7 iki 9 val., išs irlant nedėlias Telephone DROVER 5326

Turek Savo Namuose

Geriausią Degtinę (arielką) jei nori buti sveikas ir turėti kuom pavaišinti savo mylimą svečią. Daktarai rekomenduoja už geriausią degtinę

S-O-L-O Rye

Kaipo Skanų, Tvirtą ir sveiką gėrymą

Geriausiai pastiprinanti, priimna, skani ir sveikiausia stalava degtinė.

Gaunama visuose geresniuose Saliunuose

STRAUS BROS. CO. Išdirbėjai, **DEP'T L. CHICAGO, ILL.**

216 W. Madison St. A. CHAPOSKE, ir T. PODLASKIS lietuviai atstovai

---

Pigumynai vyrų ir jaunikaičių aprėdų

Naujų, ant užsakymo padaryti pavasarinial siutai, vilnoniai, po $35, $45 ir $50, dabar parsiduoda nuo $10 iki $20. Dėvėti siutai, kurie buvo padaryti už $40 ir $50, dabar parsiduoda už $5 ir augščiaus.

Didelis pasirinkimas ant užsakymo padarytų kelinių, padarytų už $4, $5 ir $6, dabar parsiduoda už $2.50.

Speciališkumas ant kuparų ir valizų drabužiams.

Paduoti užsakymai veikiai aprupinama.

S. GORDON
VYRIŠKŲ DRABUŽIŲ ŠTORĄ
1415 S. Halsted St. - Chicago, Ill.

Katalikai, Nepraleiskite

Neilgai Užteks Benedikto XV

Naujo Popiežiaus Paveikslas, Puiki Fotograviura ant storos glossy royal popieros, didumas 14x19, ką tik gauta iš Rymo. Kaina tiktai 30c. už kopiją; 4 kopijos už $1.00. Siųskite pinigus (grynais pinigais, money orderiu ar stampomis) į

J. Andrews & Co., Dept. M,
63 St. Marks Place,
New York. N. Y.

Agentai kviečiami, gera komisija siuloma.

LIETUVIŠKA BANKA
Town of Lake Savings Bank
Joseph J. Elias, Savininkas
4600-4602 S. Wood St., Chicago.

Priimame pinigus į Banką užčedijimui nuo vieno dollario ir daugiaus ir mokame trečią procentą ratomis ant metų. Siunčiame pinigus į visas svieto dalis pigiai, greitai ir teisingai, o svetimų žemių pinigus mainome, perkame ir parduodame. Parduodame šifkortes ant visų linijų į krajų ir iš krajaus, taipgi tikietus ant geležinkelių po visą Ameriką ir Europą.

Musų Banka išdirba visokius raštus ir dokumentus visose kalbose ir suduoda rodą lietuviams visokiuose atsitikimuose ir reikaluose ypatiškai ir per laiškus. Tik kreipkitės viršminėtu antrašu.

NEW CITY SAVINGS BANK
4601 So. Ashland ave., Chicago.
A. J. BIERZYNSKI, pres.

Priima bankon pinigus ir moka 3%. Už sudėtus pinigus musų bankoj duodame čekių knygutę, iš kurios parašyti čekiai tinka visur. Skolina pinigus ant Real Estate. Perka ir parduoda namus ir lotus. Išsamdo bankines skryneles (boxes) po $2.50 metams. Parduoda šifkortes ir siunčia pinigus į visas svieto dalis.

Bankos Valandos: Panedėliais, seredomis, ketvergais ir subatomis nuo 8 ryto iki 9 vakaro; nedėliomis, utarninkais ir petnyčiomis nuo 8 ryto iki 6 vakaro.

Geriausia dovana draugams Lietuvoje
yra lietuvių katalikų
savaitinis laikraštis
"DRAUGAS"

"DRAUGAS" paduoda žinių iš viso pasaulio, nušviečia Amerikos lietuvių gyvenimą, suteikia daug skaitymo iš visuomenės, politikos, literaturos, gyvenimo, ir yra geriausias draugas, kaip lietuviams darbininkams Amerikoje, taip ir Lietuvoje.

Rusų cenzura "DRAUGĄ" į Lietuvą Inleidžia

"DRAUGAS" atsieina met. $2, pusei m. $1:
Užsieniuose metams $3, pusei metų $1.50

DRAUGAS PUB. CO.
1800 W. 46th St., Chicago, Ill.
Telephone Drover 6114

DU-KART NEDELINIS LAIKRAŠTIS

Eina jau 25 metai
Utarninkais ir Petnyčiomis
Prenumerata metams $2.50
„ „ pusei metų $1.25
Adresuokit taip:
W. B. BOCZKOWSKI CO.,
Mahanoy City, Pa.

Tel. Canal 4052
Dr. A. K. RUTKAUSKAS
302 So. Leavitt St. Kampas 33-čios gatves
Chicago, Illinois

Dr. O. C. HEINE
DENTISTAS
OFISAS—Kampas 31 ir So. Halsted gat.
(Gyvenimas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

Phone Drover 6052
DR. K. DRANGELIS
LIETUVYS DENTISTAS
VALANDOS: nuo 8 iki 11 ryte nuo 1 iki 4 po piet nuo 7 iki 9 vak. Nedėliom pagal sutartį.
3261 So. Halsted St. Chicago, Ill.
Priešai A. Olševskio Banką

Lietuviškų Knygų Krautuvė.

Mylėtojai gerų knigų, norinti išlavinti savo protą ir išsimokinti angliškų kalbą, kviečiami pirktie KNYGAS iš mano krautuvės. Čia gaunama visokios lietuviškos knygos, taipgi angliškos ir lenkiškos ant užsakymo. Scenos mylėtojų rateliai imdami kompletus, s. v. gauna papiginta kaina. Krautuvė adara kas vakaras.

Iš kitų miestų atsišaukusiems, pasiunčiu katalogą dykai. Adre.:

M. J DAMIJONAITIS
901 West 33-rd St., CHICAGO, ILL.

TELEPHONE DROVER 7215
Geriausia Akušerka
O. Jonikiene
3364 S. Halsted St.
(Kampas 34 tos)
Chicago, Ill.

EVESKIO Prekybos ir Kalbu Dienine ir Vakarine MOKYKLA

MOKINAMA:
Anglų kalba nuo pradžios iki augščiausiai
Aritmetika
Augštesn. Matematika
Istorija, Geografija
Politiška Ekonomija
Lietuvių, Vokiečių, Rusų ir Lenkų } KALBOS
Knygvedystė Gražrašt.
Laiškų rašymas
Prekybos teisės ir tt.

G. Leveskis. Vedėjas Mokyklos
3106 So. Halsted St., Chicago.

Telefonas Humboldt 4532
Dr. G. M. Glaser

Šiuomi apreiškiu pagodotai visuomenei, jog esu seniausias gydytojas ant Bridgeporto, praktikuojant per 22 metus, perkėliau savo ofisą ir gyvenimą į savo locną namą po numeriu
3149 S. Morgan St.
Kertė 32-ros gatvės.
Telefonas Yards 687.

Mano ofisas aprupintas naujausiais rudais gydymo. Visus ligonius stengsiuosi užganėdinti kalp ir lig šiol. Pasitikėdamas, jog gerbiama publika ir tolimus mane rems, esiu namie ant kiekvieno pareikalavimo dieną ir naktį. Esiu specialistas ligose vaikų, moterų ir vyrų ir užsendintose ligose. Daryau visokią operaciją.
Lietuosi su pasaulu

Dr. G. M. Glaser
3149 S. Morgan St.
Kertė 32-ros gatvės.

F. P. BRADCHULIS
Attorney & Counselor at Law
30 N. LaSalle St., Cor. Washington St.
Stock Exchange Bldg., Rooms 1137-1144
Telephone Franklin 1173

Lietuvis advokatas, baigęs teisių mokslą Amerikoje. Veda visokias bylas, civiliškas ir kriminališkas visuose teismuose (suduose).

Gyv. 3112 S. Halsted St., arti 31-ros
Telephone Yards 2399

Mokykla Angliškos Kalbos

Kiekvienas išmoks angliškai kalbėti, skaityti ir rašyti labai trumpame laike per šios mokyklos atsakanią metodą. Dieninės ir vakarinės klasos. Kurie gyvena kituose miestuose Suv. Valst. ir Kanadoj, mokinam per laiškus (korespondenciją) labai pasekminga metoda. Dėl plačesnių žinių rašykite pas:

WAITCHES BROS.
1741 W 47th Street :: Chicago, Ill.

Jei nori teisingų žinių iš Anglijos, užsisakyk sau metams ar pusmečiui
"IŠEIVIŲ DRAUGĄ"

Vienintėlį Didžiosios Britanijos lietuvių-katalikų-tautininkų laikraštį, einantį kas dvi savaitė. Kaina su prisiuntimu į namus metams $1—pusmečiui — 50 centų.

Adresas:
Rever. Jos. Norbut,
Mossend, Lanarkshire, Scotland.

Geriausia Gyduolė PLAUKAMS

sustiprina skelpą, sujudina šaknis, plaukus padaro švelnius, blizgančius, yra geriausis vaistas nuo Dandruff "Iuskų". Vartojant du ar tris kartus į savaitę, sustabdįs plaukų slinkimą. Trinkite gerai į skelpą, ant šaknų kas antra ar trečia diena.
Prekė 50c. ir $1.00.

F. A. POSZKA'S PHARMACY
3121 So Morgan Street
Tel. Yards 695 CHICAGO, ILL.

Telephone Canal 285
K. KATUTIS
LIETUVIŠKAS GRABORIUS
710 W. 18th St. Chicago

Tel. Canal. 2118
DR. A. YUŠKA
LIETUVIS GYDYTOJAS
1749 SO. HALSRED ST CHICAGO, ILL.
CORNER 18th STREET

Tel. YARDS 1532
Dr. J. KULIS
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Gydo visokias ligas moterų, vaikų ir vyrų. Speciališkai gydo limpančias, užsisenėjusias ir paslaptingas vyrų ligas

---

GERA PROGA!

Gramatika angliškoskalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) $1.00
Vaiku Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo..... 15c
Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo..... 10c
Aritmetika mokinimuisi rokundų su paveikslais (apdaryta)..35c
Viso $1.00

Kas atsiųs iškirpes šita apgarsinima iš "Lietuvos" ir $1.00 per money order, tai gaus visus 4 knygas 60c. pigiau.

P. Mikolainis
Box 62 New York City

F. A. JOZAPAIČIO APTIEKA

Telefonas Yards 155 ir Yards 551.
Užlaikome tik geriausius vaistus. Ypatingą atydą atkreipiame į gerą išpildymą receptų. Reikalui esant, moldaujame pas mus kreiptis.
Laiškus tik tiem atsakome, kurie prisiunčia už 2c. stampą.

F. A. Jozapaitis, Aptiekos Provizorius.
3601 So. Halsted St. Chicago Ill.